

Handläggare
Lena Murray
Telefon: 08 508 25 615Till
Socialnämnden

Verksamhetsberättelse VB 2018 för Socialnämnden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelsen för 2018.
2. Socialnämnden överlämnar verksamhetsberättelsen till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden återredovisar 11,8 mnkr avseende ej utnyttjade medel för mottagande av nyanlända.

Lena Lundström Stoltz
FörvaltningsdirektörVeronica Wolgast
AvdelningschefJenny Swärd
AvdelningschefPeter Svensson
AvdelningschefLisa Cadenius
Avdelningschef**Socialnämnden**

08 508 25 615

lena.murray@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1. Ett Stockholm som håller samman	6
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	7
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	15
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	43
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	46
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	48
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	49
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	49
2. Ett klimatsmart Stockholm	51
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	52
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	52
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	53
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	53
2.5 Stockholms miljö är giftfri	54
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	55
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	55
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	55
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	56
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	57
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	61
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	61
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	64
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	64
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	66
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	71
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	73
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	74
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	78

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	82
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	84
Uppföljning av ekonomi.....	86
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	86
Resultatenheter	91
Investeringar.....	91
Försäljningar av anläggningstillgångar	91
Verksamhetsprojekt (driftsprojekt)	91
Ombudgeteringar.....	91
Medel för lokaländamål.....	91
Analys av balansräkning	91
Övrigt	92
Kvalitetsarbete.....	92
Övrigt.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bilagor

Bilaga 1: Utbildningar anordnade av stadsövergripande avdelningen 2018

Bilaga 2: Resultaträkning VB2018

Bilaga 3: Balansräkning VB2018

Bilaga 4: Uppgifter begärda av SLK_VB2018SoN

Bilaga 5: Uppföljningsrapport för internkontrollplanen 2018

Bilaga 6: Nyckeltal 2018 Socialnämnden

Sammanfattande analys

Socialförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål kommer att uppnås under året. I det följande sammanfattas på vilket sätt förvaltningen bidrar till att uppfylla fullmäktiges mål.

Ett Stockholm som håller samman

Socialförvaltningen gör bedömningen att de mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet, och som berör förvaltningen, uppnås.

Förvaltningen har en samordnande och övergripande roll och har under året haft flera uppdrag som syftar till att på olika sätt bidra till likställighet för de som bor i staden.

Förvaltningen fördelar 12 mnkr till sju ytterstadsdelsförvaltningar för utveckling av skolsociala stödteam till elever i årskurserna 4–9 som riskerar att inte klara kunskapsmålen.

Förvaltningen samordnar stadens arbete med *Uppdrag psykisk hälsa* i form av stadsövergripande satsningar till fack- och stadsdelsförvaltningar samt till intresseorganisationer. Fokus är på främjande/förebyggande och tidiga insatser och SIP-samordnare för barn och unga är en satsning som visat goda resultat och som får fortsatt stöd.

Förvaltningen samordnar arbetet som sker inom ramen för socialtjänsten på stadens nio ungdomsmottagningar, med att inventera och utveckla nya metoder för att främja psykisk hälsa bland unga med särskilt fokus på flickor, HBTQ-ungdomar och ensamkommande unga.

Framtid Stockholm Järva tar emot fler familjer och ungdomar för enskilda besök och arbetar med lokal samverkan i stadsdelsförvaltningarna.

Drygt 1000 föräldrar i staden har deltagit i olika utbildningar i föräldrastöd.

Barnhus fortsätter att sprida och förankra arbetssätt och metoder. Förstärkningsteamet har fortsatt hög efterfrågan på sina tjänster.

Under året har arbetet fortsatt inom ramen för handlingsplanen för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare. Sammanställningen visar en positiv utveckling när det gäller i vilken omfattning man tycker sig ha en bra arbetssituation och kan göra ett gott arbete.

När det gäller spelmissbruk (spel om pengar) arbetar förvaltningen med metodstöd till stadsdelsförvaltningarna liksom erbjuder behandlingsinsatser.

Under året blev 1607 personer nyanlända personer anvisade till Stockholm varav en tredjedel kvotflyktingar. Häri ingår också kvarvarande personer från 2017 års kommunal.

Förvaltningen har uppdraget att ta emot och erbjuda boende och initialt stöd till kvotflyktingar och nyanlända. Samtliga som anvisats till staden har fått bostad.

Förvaltningen har omvandlat ett träningsboende till seniorboende och har skapat även drogfria akut- och utredningsplatser för målgruppen.

Minskningen av antalet hemlösa personer i staden återspeglas i en minskad efterfrågan av platser för akutboende. Förvaltningen bedömer att minskningen av efterfrågan av platser för akutboende kommer att kvarstå. För att motsvara den minskande efterfrågan av platser för akutboende avvecklades Hammarbybacken, 32 platser, under hösten.

Omställningsprocessen av förvaltningens boenden för ensamkommande barn och unga har fortsatt under året. Antalet platser på stödboende har anpassats utifrån beställarnas behov och medarbetare som berördes kunde i huvudsak erbjudas arbete inom enhetens andra verksamheter.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen gör bedömningen att de mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet, och som berör förvaltningen, uppnås.

Förvaltningen arbetar med planering av resor och transporter för att minska bränsleförbrukningen. Målet på 85 % förnyelsebart bränsle kommer att nås.

Förvaltningen arbetar med att uppmuntra till att hålla möten på distans och utbilda medarbetare i att jobba smartare, t.ex. att utveckla kalenderfunktionen i Outlook för mötesbokningar, att använda samarbetsytor och länka till dokument i stället för att maila dessa etc.

Verksamheterna arbetar med att öka andelen ekologiska livsmedel och utvecklingen går åt rätt håll.

Verksamheterna fortsätter arbetet med att minska användningen av miljöfarliga produkter.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen gör bedömningen att de mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet, och som berör förvaltningen, uppnås.

Antalet hushåll i staden som uppbär ekonomiskt bistånd i staden har minskat med 3 % liksom antal barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd. Även kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd har minskat jämfört med föregående år.

Gruppen biståndstagare med försörjningshinder som är sjukskrivna med läkarintyg och sociala/medicinska skäl utgör 46 % av de vuxna biståndstagarna i oktober 2018. Denna grupp är nu en större grupp än som saknar arbete.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader har ökat något jämfört med samma period 2017. Ansökningarna om ekonomiskt bistånd till begravningskostnader (536 st.) har ökat med 8 % jämfört med samma period förra året (492 st.).

Socialförvaltningen har haft i uppdrag att ge stöd till stadsdelsförvaltningarna i att utveckla sätt att följa upp och synliggöra det sociala förändringsarbetet inom ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen har i uppdrag att samordna och stärka det förebyggande arbetet med budget- och skuldrådgivning och i slutet av året fanns det 1 947 pågående ärenden med budget- och skuldrådgivning i staden, jämfört med 1 656 ärenden motsvarande tid föregående år, en ökning med 18 %. Budget- och skuldrådgivarna har ett särskilt fokus på barnfamiljer.

Förvaltningen samverkar med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen i syfte att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet.

Nämndens nettoutfall för 2018 före extraordinära intäkter och efter resultatöverföringar och justeringar är ett underskott jämfört med budget på 3,5 mnkr.

Nämndens nettoutfall för 2018 efter extraordinära intäkter och justeringar är ett överskott med 22,2 mnkr. De extraordinära intäkterna uppgår till 25,7 mnkr och avser eftersläpande

ersättning från Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn för hela staden för åren 2015-2017.

Utfallet för nämndens kostnader för nyanlända är totalt 11,8 mnkr lägre än budget. Överskottet innebär att nämnden totalt återredovisar 11,8 mnkr till kommunstyrelsen.

De flesta av nämndens verksamheter redovisar ett utfall för 2018 som är i balans med budget. Flera verksamheter inom områdena barn- och ungdom samt hemlöshet och missbruk redovisar underskott mot budget på grund av omställnings- och avvecklingskostnader samt låg beläggning.

Omställnings- och avvecklingskostnaderna blev lägre än väntat bl.a. på grund av anställningsstopp och möjlighet till omplaceringar inom förvaltningen.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen gör bedömningen att de mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet, och som berör förvaltningen, uppnås.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheterna och alla relevanta tjänsteutlåtanden innehåller en jämställdhetsanalys.

Verksamheterna arbetar med att använda resultat av genomförda jämställdhetsanalyser i sin verksamhetsutveckling.

Förvaltningen uppnår inte det uppsatta målet om en sjukfrånvaro på 5,5 %. Sjukfrånvaron har succesivt minskat under året till 5,87 % jämfört med 6,3 % föregående år. Det aktiva hälso- och arbetsmiljöarbetet fortsätter.

Förvaltningen fortsätter att säkerställa att medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och om diskrimineringsgrunderna, t.ex. genom HBTQ-utbildning som leder till diplomerings.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att implementera programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck och grundläggande utbildning om våld i nära relationer erbjuds medarbetare och chefer i staden.

Förvaltningen har två skyddade boenden; Kriscentrum för kvinnor och barn och Kruton skyddat boende för unga utsatta för hedersrelaterat förtryck eller våld. Platsantalet på Kruton har utökats från åtta till tio.

LSS-kollo har erbjudit plats till drygt 600 personer på loven.

Förvaltningen fortsätter att prioritera arbetet med att utveckla bemötande och öka brukarnas delaktighet i insatsernas utformning.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Socialnämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett Stockholm som håller samman genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

Samverkan med andra verksamheter och professioner är en viktig del av socialtjänstens arbete för att ge barn och unga stöd utifrån en helhetssyn på deras situation och behov. Det handlar exempelvis om skolan, hälso- och sjukvården och polisen liksom föreningar och idéburna organisationer. Nämnden har i uppdrag att, på olika sätt, verka för att samverkan kommer till stånd i stadens socialtjänst. Behovet av insatser avgör vilka verksamheter som behöver samverka och på vilket sätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Socialförvaltningen har ett stadsövergripande uppdrag och en samordnande roll. Förvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna fortsatt utvecklingen av arbetssätt och arbetsformer för att stärka samverkan mellan socialtjänst, förskola och skola.

Förvaltningen samordnar förebyggande arbete och tidiga insatser med inriktning mot barn och unga och samordnar olika projekt i staden som beviljats medel från sociala investeringsfonden, t.ex. att öka kunskap och medvetenhet om barn som lever i familjer där det finns missbruk och främja psykisk hälsa bland unga. Förvaltningen erbjuder olika former av föräldrastöd samt boende för ensamkommande barn och unga.

Samverkan skola socialtjänst – skolsociala stödteam

I nära samarbete med utbildningsförvaltningen, stadsledningskontoret, SLK, och stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta, har socialförvaltningen under året fortsatt implementeringsarbetet av skolsociala team med uppdraget att ge stöd till elever i årskurs 4 - 9 som riskerar att inte klara kunskapsmålen. Arbetet har utgått från det ramverk som tagits fram gemensamt med utbildningsförvaltningen 2017. Ramverket tydliggör hur den skolsociala samverkan behöver vara en del av det samordnade arbete som samverkan inom BUS, barn och unga inom socialtjänsten, ansvarar för. Det går inte att ha en modell som är lika för alla stadsdelsförvaltningar utan arbetet måste anpassas utifrån de lokala förutsättningarna, och stadsdelsförvaltningarna har kommit olika långt i detta. Samarbetet med utbildningsförvaltningen kring ramverkets implementering är välfungerande.

En stadsintern samverkansgrupp för styrning av arbetet har etablerats och genomfört fyra arbetsmöten. Gruppen består av en avdelningschef från socialförvaltningen, avdelningschef för grundskoleavdelningen, avdelningschefer från berörda stadsdelsförvaltningar samt grundskolechefer för berörda stadsdelsområden. Arbetet har bland annat fått stöd under en gemensam utvecklingsdag med processtöd som genomfördes i september.

Socialförvaltningen har under perioden genomfört en ansökningsprocess i nära samarbete med utbildningsförvaltningen och SLK och har fattat beslut om hur de totalt ca 12 mnkr fördelats till de sju deltagande stadsdelsförvaltningarna. Socialförvaltningen har följt upp och sammanställt det ekonomiska utfallet för de medel som fördelats.

Socialförvaltningen har även följt upp hur de verksamheter som förväntas involveras i samverkan genom skolsociala team, upplever de lokala förutsättningarna för samverkan,

samordning och samarbete. Resultatet visar på variation i förutsättningarna, de lokala organisatoriska strukturella och strategiska förutsättningarna upplevs fungera något sämre medan förutsättningarna på operativ nivå upplevs fungera bättre.

Samverkan förskola, skola och socialtjänst

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsatt utvecklingen av arbetssätt och arbetsformer för att stärka samverkan med förskola och skola. Samarbetet innefattar att identifiera vad som underlättar samverkan liksom att uppmärksamma de brister och kritiska moment som finns i samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Som ett led i detta inleddes en revidering av befintligt stödmaterial för samverkan för att tydliggöra vem som gör vad, hur och när. I budget för 2019 har tillkommit nya uppdrag som rör samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Förvaltningen ser över om och hur dessa berör stödmaterialet, som blir färdigt under första kvartalet 2019.

Skolundervisning för barn i skyddade boenden

I samverkan med utbildningsförvaltningen har arbetet fortsatt, för att säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds anpassade lösningar för skolundervisning.

Stadsdelsförvaltningarna har under hösten kartlagt hur barn/unga i skyddat boende får tillgång till undervisning. Resultaten visar att 19 barn fick någon form av undervisning inom en vecka efter placering på skyddat boende. Åtta barn hade inte fått någon undervisning inom en vecka.

Uppdrag psykisk hälsa barn och unga

Förvaltningen fördelar medel samt samordnar stadens arbete med *Uppdrag psykisk hälsa*, med utgångspunkt i den överenskommelse från 2018 som beslutats av Sveriges kommuner och landsting, SKL, och regeringen. Socialförvaltningen är också med och finansierar det länsgemensamma kansliet. Uppdraget innefattar både barn och unga och vuxna (insatser avseende vuxna redovisas senare i rapporten). Förvaltningen har en struktur för fördelning av medel genom stadsövergripande satsningar, till fack- och stadsdelsförvaltningar samt till intresseorganisationer. På så sätt ökar möjligheterna att genomföra tvärsektoriella och lokala aktiviteter som främjar de utvalda fokusområdena för arbetet med psykisk hälsa. Fokus är på främjande/förebyggande och tidiga insatser och intentionen är fortsatt finansiering och samordning av de satsningar som visat goda resultat samt fördjupat samarbete med relevanta fackförvaltningar. En av de satsningar som har visat goda resultat är SIP samordnarna för barn och unga som får fortsatt stöd.

Fyra utlysningar av medel inom Uppdrag psykisk hälsa har gjorts under året.

Stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och intresseorganisationer har kunnat söka medel för lokala projekt riktade till utvalda målgrupper. Totalt har 13 mnkr av totalt 32 mnkr betalats ut till ett 60-tal satsningar som berör målgrupperna. Målgrupper i fokus:

- Nyanlända barn (ensamkommande samt barn i familj)
- Flickor och unga kvinnor
- Pojkar och unga män
- HBTQ-personer
- Personer som har en långvarig psykisk funktionsnedsättning
- Personer som utsatts för sexuellt våld, har sex mot ersättning eller använder sex som självskadebeteende.

- Personer som utövar sexuellt våld och/eller köper sex.

Respektive förvaltnings fördelning av medlen ska redovisas till socialförvaltningen under 2019.

Förvaltningen har också fördelat 800 tkr till äldreförvaltningen och 3 mnkr till utbildningsförvaltningen för att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa inom respektive verksamhetsområde. Äldreförvaltningen har genomfört ett antal kunskapshöjande insatser gällande äldre med psykisk ohälsa, bland annat utbildningen *Äldrepsykiatri för biståndsbedömare*. Utbildningsförvaltningen redovisar hur medlen fördelas under 2019.

Projektet *”Fritid i centrum”* har finansierats via Uppdrag psykisk hälsa och är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör, socialförvaltningen, idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen. Att ha en meningsfull fritid har i studier visat sig vara en skyddsfaktor för unga som riskerar att hamna i utanförskap. För att möjliggöra att fler ungdomar får kontakt med idrottsföreningar och tar del av kulturaktiviteter och andra fritidsaktiviteter har sedan 2017 särskilda fritidslotsar varit anställda. Projektet redovisas i en särskild slutrapport under 2019.

Ungdomsmottagningarna

Förvaltningen samordnar arbetet som sker inom ramen för socialtjänstens ansvarsområde på stadens nio ungdomsmottagningar, som drivs tillsammans med Region Stockholm (landstinget). Arbetet med att utveckla nya och innovativa arbetssätt för att främja psykisk hälsa bland unga med särskilt fokus på flickor och unga kvinnor, HBTQ-ungdomar och ensamkommande unga fortsätter. Samtliga mottagningar har under året planerat och utvecklat nya arbetssätt för att nå fler pojkar och unga män samt prövat nya sätt att arbeta utåtriktat eller uppsökande. Till exempel har en mottagning nu fast tolk på drop-in mottagningen för att underlätta kommunikationen med unga nyanlända och en mottagning har skapat gruppverksamhet för transpersoner. Två mottagningar har förstärkt det uppsökande arbetet för unga generellt och nyanlända specifikt, med ekonomiskt stöd från *Uppdrag psykisk hälsa*.

Förvaltningen arbetar tillsammans med stadens ungdomsmottagningar för att öka kunskapen om barns och ungas utsatthet för pornografi och dess påverkan på fysisk och psykisk hälsa. Under året genomfördes en konferens i samverkan med utbildningsförvaltningen, stadsledningskontoret, föreningen MÄN och Unizon, med fokus på att förebygga sexuellt våld.

Familjerätten

En manual kopplad till den gemensamma mall som under 2016 togs fram för familjerättens utredningar avseende vårdnad, boende och umgänge har tagits fram under året. Syftet med manualen är att ytterligare stärka likställigheten mellan stadsdelsförvaltningarna samt också fungera som ett stöd i samband med introduktion av nyanställda inom familjerätten. Socialförvaltningen har fortsatt att ingå i styrgruppen och har deltagit i SKL:s arbete med att utveckla den digitala informationsöverföringen mellan Skatteverket och kommunerna i samband med fastställande av faderskap/föräldraskap, detta uppdrag fortsätter även 2019.

Ensamkommande barn och ungdomar

Under året sökte cirka 1000 ensamkommande barn, varav tre fjärdedelar var pojkar, asyl i Sverige. Till och med november 2018 anvisades 93 asylsökande barn till staden och det totala antalet anvisade barn beräknas att ligga på samma nivå som under 2017, då totalt 117 barn

anvisades. Cirka 26 % av de asylsökande var flickor. Andelen flickor har kontinuerligt ökat de senaste åren. De flesta barn har fått placering i jourhem.

För att skapa en jämnare fördelning av ensamkommande barn mellan landets kommuner gjordes under året en ändring i lagen om mottagande av asylsökande m.fl., LMA. Ändringen innebär att en kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast i vissa undantagsfall. Förvaltningen har informerat ansvariga chefer inom berörda förvaltningar om ovanstående lagändring och kontinuerligt följt stadsdelsförvaltningarnas insatser för målgruppen och vilka boendeformer som erbjuds.

Vid sidan av de 93 barn som anvisades till staden kom 50 s.k. ankomstbarn till socialjouren direkt, vilket är en stor minskning jämfört med 148 barn år 2017. Minskningen tros bero på de fortsatta gränskontrollerna och att mindre antal ungdomar tar sig till Sverige för att söka asyl. I socialjourens ansvar ingår att tillgodose ankomstbarnens behov till dess de får en kommunanvisning av Migrationsverket. Det är inte känt hur många av de 50 som anvisades till Stockholm.

Bo kvar i vistelsekommunen

Förra året fattade regeringen beslut om tillfälliga kommunbidrag för att möjliggöra för asylsökande ensamkommande unga, som fyllt 18 år, att stanna kvar i sin vistelsekommun under resterande tid av asylprövningen. I staden har Stockholms Stadsmission i uppdrag att ordna tillfälliga boendelösningar och från september 2017 har runt 460 ungdomar som tillhör målgruppen erhållit tillfälligt boende, det s.k. Fadderhemsprojektet. Förvaltningen har följt upp arbetet varje månad för att få en bild av hur många unga som väljer att stanna i staden, vilka boendelösningar som är aktuella samt hur många som väljer att flytta till anvisad plats vid Migrationsverkets anläggningsboende. Uppdraget förlängdes under året till att omfatta hela 2018.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Förvaltningen har ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med fyra organisationer kring verksamhet för ensamkommande barn och unga som helt eller delvis står, eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser. Enligt de deltagande organisationerna (Stockholms Stadsmission, Barnrättsbyrån, Rädda Barnen och Röda Korset) har målgruppen barn och unga som riskerar ett utanförskap ökat under det senaste året och fler riskutsatta söker sig till berörda ideella organisationer. Gemensamt har organisationerna haft kontakt med 560 ungdomar.

Deltagarna i IOP har stärkt formerna för samverkan och information för att snabbare kunna lotsa ungdomarna till rätt hjälp. Samarbetsmodellen presenterades under Järvaveckan, med ett seminarium kring vinsterna med samverkan kring målgruppen samt vid en konferens arrangerad av Socialstyrelsen med flera kring ensamkommande barn och unga.

Bland annat har parterna kunnat länka unga i behov av sjukvård till Röda korsets sjuksköterska, till Rädda Barnen när risk att avvika från samhällets insatser varit stor, Barnrättsbyrån har bistått parterna med kunskap och erfarenheter vid kontakt med stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningens egen ungdomsjour har länkat unga i målgruppen till alla deltagande parter med mera. Samarbeten utanför IOP har också varit viktiga, t.ex. med Regionskoordinatören mot människohandel.

Vid två tillfällen har gemensamma insatser genomförts och drygt 400 unga har fått få hjälp med juridisk information och hjälp med ansökan till den nya gymnasielagen.

Till de båda tillfällena kom drygt 400 unga. Enligt de deltagande organisationerna har många unga har fått sitt sista avslag på asylansökan det senaste halvåret 2018. Ungdomarnas frågor har i huvudsak rört grundläggande rättigheter som till exempel mat och tak över huvudet, frågor om socialtjänstens möjligheter, rådgivning och stöd gällande migrationsfrågor, den så kallade gymnasielagen, familjeåterförening, återvändande eller verkställighetshinder, skola, brottsutsatthet samt fysisk och psykisk hälsa. Organisationerna har erbjudit individuellt stöd, social samvaro, mötesplatser, social och juridisk rådgivning, vårdförmedling och information på stadens boenden om återvändande. Totalt 70 ungdomar har under tiden sedan starten fått en mer långsiktig lösning på sin situation från att tidigare helt ha befunnit sig utanför samhället med hjälp av de deltagande organisationerna.

I juli trädde nya bestämmelser i kraft rörande möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga som sökt asyl före 24 november 2015, som har fyllt 18 år och som fått eller kommer att få ett avvisningsbeslut efter 18-årsdagen, *gymnasielagen*. Lagändringen är tillfällig och ansökan behövde skickas in mellan den 1 juli och 30 september 2018. Enligt Migrationsverkets beräkningar omfattades cirka 460 ungdomar som vistades i Stockholms stad. Socialförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningarna, arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen samt med Stockholms Stadsmission och andra ideella organisationer. Ansvar för handläggning av målgruppen för denna lagstiftning ligger på enheterna för ekonomiskt bistånd på stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen har också, tillsammans med överförmyndarförvaltningen, förtydligat ansvarsfördelningen mellan gode män för ensamkommande och socialtjänsten.

Advisory Board

Under året fördes ansvaret för Advisory Board till Arbetsmarknadsförvaltningen. Advisory Board är ett samarbete mellan staden och näringslivet för att ensamkommande ska få komma ut i praktik.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden och i samråd med berörda stadsdelsnämnder utarbeta en modell för skolsociala stödteam	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har under året fortsatt implementeringsarbetet av skolsociala team med uppdraget att ge stöd till elever i årskurs 4 - 9 som riskerar att inte klara kunskapsmålen. Arbetet har utgått från det ramverk som tagits fram gemensamt med utbildningsförvaltningen 2017. En stadsintern samverkansgrupp för styrning av arbetet består av en avdelningschef från socialförvaltningen, avdelningschef för grundskoleavdelningen, avdelningschefer från berörda stadsdelsförvaltningar samt grundskolechefer för berörda stadsdelsområden. Förvaltningen har genomfört en ansökningsprocess i samarbete med utbildningsförvaltningen och SLK och har fattat beslut om hur de totalt ca 12 mnkr fördelats till deltagande stadsdelsförvaltningar. Uppföljning visar på variation i förutsättningarna, de lokala organisatoriska strukturella och strategiska förutsättningarna upplevs fungera något sämre medan förutsättningarna på operativ nivå upplevs fungera bättre. Se vidare under mål 1.1.			

Nämndmål:

Barn i Stockholm har bra uppväxtvillkor

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom området barn och unga har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet

Kvinnor och män får stöd i sitt föräldraskap. Stödboenden och HVB-hem bidrar till att barn och ungdomar kan leva ett självständigt liv. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Skolfam

Inom ramen för Skolfam fortsätter samverkan runt inskrivna barn. Under 2018 har barn från samtliga stadsdelsförvaltningars familjehemsvård och ett åttiototal skolor i länet omfattats av Skolfam. Totalt har 88 barn varit inskrivna, 48 pojkar och 40 flickor.

Målet är att barnen ska gå ut grundskolan med behörighet till gymnasiet och de fyra barn som gick ut grundskolan i år alla behörighet, vilket var ett bättre resultat än väntat.

Ett delmål är att barnen årligen ska klara målen i matematik och svenska för sin årskurs. För hela gruppen barn som deltagit minst två terminer når 76 % målen i svenska och 74 % i matematik för sin årskurs. Detta är ett högre resultat än förväntat då måluppfyllelsen i svenska och matematik var mycket låg när verksamheten startade. En hypotes är att det tar en tid innan insatserna och stödet verkar och ger resultat och barnen förväntas nå målen längre fram. För 2019 finns en överenskommelse mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen kring det medicinska ledningsansvaret, för psykologer knutna till Skolfam, vilket kommer att möjliggöra en ökning av inskrivna barn i Skolfam.

Skolundervisning för barn i skyddade boenden

Stadens skyddade boende samarbetar med utbildningsförvaltningen kring inskrivna barns skolgång. Varje dag kommer ett s.k. lärteam till Kriscentrums lokaler för skolundervisning med inskrivna barn individuellt eller i smågrupp i 1-2 timmar.

Föräldrastöd

Adoptionscentrum

Allt färre barn adopteras till Sverige och bland dem som kommer har många särskilda behov, diagnostiserad sjukdom eller funktionsnedsättning. Hittills i år har 24 förberedande utbildningar för adoption (FIA) hållits med drygt 220 deltagare. Drygt 90 % av deltagarna tycker att de blivit mer och bättre förberedda på adoption efter kursen.

Den öppna verksamheten Spira, för adopterade barn och deras föräldrar, har under vårterminen 2018 haft besök av i genomsnitt tolv barn och föräldrar per dag.

Duvnäs föräldrastöd

Under året har 98 familjer fått s.k. samspels- och anknytningsstöd, på Duvnäs föräldrastöd, vilket är en fördubbling jämfört med året tidigare. Av dessa var 68 adoptivfamiljer, 18 familjehem och tolv familjer med bistånd från stadsdelsförvaltning. För samtliga målgrupper uppfylls målet att stödet varit till hjälp. Efterfrågan från familjehemmen har ökat successivt det senaste året, samtidigt som familjer som hänvisas från stadsdelsförvaltningarna minskar, sannolikt till följd av en väl utbyggd öppenvård.

Stella

Stella, stöd till föräldrar med placerade barn, fortsätter att ta emot många besök, 443 fram till mitten av november. En brukarundersökning gjordes under 2016/2017 i samband med att verksamheten övergick från att ha varit ett projekt till att bli en ordinarie verksamhet i staden. Undersökningen visade bl.a. att brukarna upplever att stödet från verksamheten bidrar till en känsla av maktutjämning beträffande brukarnas relation till socialtjänsten. Fördelarna med att Stella organisatoriskt ligger utanför socialtjänstens myndighetsutövning lyftes fram. På det sättet kan föräldrarna få stöd som uppfattas som neutralt och stödjande.

Föräldrastödsprogram

Utbildningar i föräldrastöd erbjuds till stadsdelsförvaltningar och under året har totalt 210 yrkesverksamma utbildat sig till gruppleddare inom programmen ABC, KOMET, Föräldraskap i Sverige samt Tryggare barn. Arbetet med att utveckla föräldrastödsprogrammet Tonårs-ABC, finansierat av stadens sociala investeringsfond, pågår liksom utbildning i övriga ABC- och Komet-program. Hittills i år har totalt drygt 1100 föräldrar i staden deltagit i de olika föräldrautbildningarna på stadsdelsförvaltningar. KOMET 3-11 år är det program som flest föräldrar, 706 st, anmält sig till. 136 föräldrar har under året genomgått detta program. Cirka etthundra föräldrar är anmälda till höstens utbildningar i det nya programmet Föräldraskap i Sverige, som vänder sig till utrikesfödda föräldrar.

Förvaltningen erbjuder också utbildningen Finnas där i samverkan med RFSU Stockholm, för familjehem som tar emot, eller personal som arbetar på boenden för, ensamkommande barn och ungdomar. Under året har 168 personer deltagit i utbildningen och drygt 300 ungdomar har erhållit sexualupplysning. Finnas där fortsätter under 2019 med medel från Länsstyrelsen och från uppdrag Psykisk hälsa. Utvärderingarna från utbildningarna visar att deltagarna uppger att de fått ett större mod, inspiration, stärkta i att våga fråga och prata med ungdomarna om ämnen som de tidigare känt som svåra och tabubelagda.

Förvaltningens uppföljning visar att ett utvecklingsområde är att stadsdelsförvaltningarna är i behov av mer praktisk hjälp kring strukturer för att kontinuerligt kunna erbjuda föräldraprogram. Samverkan mellan stadsdelsförvaltningar då det gäller föräldraträffar på andra språk skulle sannolikt också gynna medborgarna och i större utsträckning tillgodose det behov som finns.

Projektet ”Avvikna ensamkommande barn utan skyddsnät i Stockholms riskmiljöer”

Förvaltningen har under året haft ett projekt för att arbeta med de kommunanvisade och avvikna ungdomar som befinner sig i stadens riskmiljöer. Projektet har utvecklat arbetssätt

och metoder för att ungdomen och den kommun den unge är anvisad till ska etablera kontakt. Projektet har goda resultat och arbetet har delvis genomförts i kontakt med UNHCR, som önskar sprida erfarenheterna och metoderna nationellt och internationellt. Under året har antalet besök på socialjouren av ensamkommande barn som befinner sig i Stockholms riskmiljöer minskat, vilket troligtvis beror på den täta samverkan med andra kommuner och myndigheter. Barnen kan snabbare identifieras och fångas upp mer effektivt. Berörda myndigheter i Stockholm har också generellt fått mer kunskap om gruppen och tydliga riktlinjer kring rutiner och arbetssätt. Ett gott exempel.

Boenden för ensamkommande barn och ungdomar

Enheten för ensamkommande barn och ungdomar erbjuder boende med stöd för ensamkommande asylsökande 14-17 år och ungdomar som har fått uppehållstillstånd 16-20 år. Målsättningen är att unga såväl under tiden som asylsökande som när de fått uppehållstillstånd ska ha en strukturerad vardag med sysselsättning. Asylsökande ungdomar ska få information och förberedelse för beslut i asylprocessen och ungdomar med uppehållstillstånd ska förberedas på ett självständigt liv. Under 2018 har verksamheterna för ensamkommande nått de uppsatta målen med goda resultat.

Stödboendeverksamheterna har utvecklat arbetsmetoder för att på bästa möta ungdomarna och deras behov. Verksamheterna har fortsatt samarbeta med civilsamhället utifrån bland annat läxläsning och extern rådgivning och psykosocialt stöd via det idéburna offentliga partnerskapet enheten deltar i.

Under 2018 har omställningen av boenden för ensamkommande barn och unga fortsatt. Flera verksamheter har avvecklats och sist ut för året var HVB-verksamheterna Palatset och Älvsjö boende samt Blackebergs stödboende. Ett minskat antal ensamkommande som söker sig till Sverige i kombination med förändrade villkor för mottagande har minskat efterfrågan på platser och förvaltningen har anpassat verksamheterna efter stadsdelsnämndernas behov. Vid årets början hade förvaltningen 227 platser för ensamkommande barn och unga, asylsökande samt ensamkommande med uppehållstillstånd.

Antal boendeplatser för ensamkommande barn och unga	Januari 2018	December 2018
Asylplatser	74	15
PUT-platser	153	70
Totalt	227	85

Förvaltningen fortsätter att noga följa beläggningen i samtliga verksamhetsdelar och anpassar utbudet till efterfrågan.

Akutboende för barn och unga

Giovannis akut- och korttidsboende med tio HVB-platser, tar emot barn och unga i behov av akut skydd. Även ensamkommande nyanlända barn och unga tas emot i avvaktan kommunplacering och sedan 2015 är det i huvudsak ensamkommande barn och unga som placerats på Giovannis. I takt med att efterfrågan av akutplatser för målgruppen har minskat har totala antalet placeringar minskat. Det har blivit tydligt att verksamheten används som ett akutboende snarare än som korttidsboende och den genomsnittliga placeringstiden minskar. Boendet har haft en förväntad beläggning på 85 %. Under 2018 var den genomsnittliga beläggningen 57 %. Mot bakgrund av bl.a. detta togs beslut om att avveckla verksamheten

under första tertialet 2019. Akutplatser kommer fortfarande att finnas; för barn och ungdomar i den yngre målgruppen på Rågsveds boende. De äldre ungdomarna kommer att beredas plats inom andra enheter på Socialförvaltningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel ungdomar i sysselsättning (Enheten för ensamkommande, unga med uppehållstillstånd).	80 %	79 %	86 %	80 %		80 %		VB 2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet för en sammanhållen socialtjänst, såväl strategiskt som i driftverksamheter. Arbetet har fokus på resultat för brukaren/målgruppen och innebär bland annat ett närmare samarbete i frågor där det behövs fler kompetenser.

Barn som far illa eller riskerar att fara illa utvecklas gynnsamt

ANDT-prevention

Förvaltningen samordnar och stödjer det långsiktiga och förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) i staden och med att likställa kommunikation om prevention som riktas till föräldrar, studenter, tobakshandlare med flera. Sedan årsskiftet har stöd i att förebygga spel om pengar kopplats till stödet i ANDT-frågorna. Tillsammans med Stockholms Läns landsting och Länsstyrelsen har förvaltningen under året arrangerat flera utbildningstillfällen för utredare, strateger och samordnare med ansvar för preventionsfrågor för att öka samverkan och samsyn i det lokala preventionsarbetet. Under året genomfördes också en konferens kring spel om pengar, i samverkan med Länsstyrelsen, för att öka kunskaperna om att arbeta förebyggande. I samarbete med CAN har förvaltningen spridit en förebyggande metod, Local Hero. Arbetet syftar till att bidra till en meningsfull fritid för ungdomar och öka deras riskmedvetenhet om alkohol och droger.

Stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings och tobakspolitiken i Stockholm 2018–2021 antogs i kommunfullmäktige i juni månad och förvaltningen stödjer stadens förvaltningar i implementering och genomförande av programmet. Förvaltningen tillhandahåller också ett digitalt utbildningsmaterial, "Koll på cannabis", ett utbildningsmaterial på nätet som haft närmare 1000 sidvisningar.

Ett stadsdelsanpassat index har utvecklats tillsammans med forskare från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, för att kunna göra en mer systematiserad, kvalitetssäkrad och likställig uppföljning av stadens ANDT-förebyggande arbete. Detta kommer att börja användas under 2019. Som stöd till stadsdelsförvaltningarna vid införande av ANDT-programmet har förvaltningen tagit fram förvaltningsspecifika styrkort, förslag till

indikatorer för uppföljning av delmål och aktiviteter, ovan nämnda index, FAQ och ett kort bildspel om programmet.

Minskad narkotikaanvändning

Socialförvaltningen stödjer stadsdelsförvaltningarnas förebyggande, fältförlagda och uppsökande verksamheter t.ex. genom utbildning till stadens alla fältassistenter och ungdomsuppsökare.

Stockholmsenkäten

Stockholmsenkäten är en omfattande enkätundersökning som går till samtliga elever boende i Stockholms stad och som går i grundskolans årskurs 9 och gymnasiets år 2. Enkäten innefattar frågor om ungdomars alkohol-, narkotika- och tobakskonsumtion, skola, familj, kamrater, brott, trygghet och psykisk ohälsa. Det främsta syftet med Stockholmsenkäten är att skapa ett underlag för planering och beslut om preventionsinsatser i stadsdelsförvaltningarna. Enkäten ska även fungera som underlag för forskning och kunskapsutveckling. Undersökningen genomförs vartannat år på uppdrag av socialförvaltningen.

Tillsyn av folköl, tobak och receptfria läkemedel till unga

Socialförvaltningen ansvarar för samordning och information i staden när det gäller tillsyn av försäljning av tobak och folköl, utbildning för handlare och konsultativt stöd, uppföljning av stadsdelsförvaltningarnas tillsynsplaner, uttag av tillsynsavgifter samt registrering och anmälan om försäljning av tobak och folköl. Det har under årets gjorts 752 kontrollköp av tobak och 13 %, 101 ställen, sålde tobak utan att kontrollera ålder.

Kontrollköp är en metod som används för att skapa dialog om ålderskontroll mellan kommun och försäljningsställe. När butiker har sålt utan ålderskontroll görs ett uppföljande kontrollköp för att se om de vidtagit åtgärder för att förhindra försäljning till minderåriga. Kontrollköp får inte utgöra grund för föreläggande eller förbud.

Förvaltningen kontrollerar också försäljning av receptfria läkemedel runt om i staden. Kontrollbesök innebär att handläggare besöker försäljningsstället och kontrollerar hur läkemedelsförsäljningen ser ut. Förvaltningen gjorde under året 195 kontrollbesök varav fem ibland tillsammans med Läkemedelsverket. Vid sidan av kontrollbesöken gjordes också 460 kontrollköp av receptfria läkemedel. Ungefär 40 % av stadens försäljningsställen brister i legitimationskontroll, vilket är samma nivå som kontrollköpen av tobak för cirka tio år sedan. En hypotes är att regelbundet arbete med tillsyn; kontrollbesök och kontrollköp ger resultat. Kontrollköpen genomfördes med hjälp av ungdomar födda år 2000.

Nya vägar - hjälp till barn i familjer med missbruk

Det treåriga projektet *Nya vägar*, med finansiering från sociala investeringsfonden, har fortsatt under året. Målet för projektet är att förskolan i högre utsträckning ska uppmärksamma barn som har föräldrar med missbruk och beroende, att fler barn ska få stöd, och att strukturerna för samverkan mellan förskola och socialtjänsten ska stärkas. *Nya vägar* har avslutat sitt första projektår med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Skarpnäck. Efter avstämning med stadsledningskontoret får förskolorna i de två stadsdelsförvaltningarna ytterligare fördjupning i metoder. Stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör och Hässelby-Vällingby startade sina projektår under hösten. Totalt kommer fem stadsdelsförvaltningar att delta i projektet, som genomförs i samarbete med Ersta

vändpunkten. Uppföljning sker dels genom enkäter med projektdeltagarna där kunskapsnivån mäts, dels genom mätning av att antalet anmälningar från förskola och deltagare vid Ersta vändpunktens verksamheter.

Placerade barns hälsa samt stöd och hjälp efter avslutad placering

Forskning visar att barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet har, som grupp betraktat, sämre fysisk och psykisk hälsa än andra barn. Från och med 2017 ska barn eller ungdomar upp till 20 år erbjudas en hälsoundersökning i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds. Sedan 2008 har socialtjänsten även en skyldighet att tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört.

Förvaltningen har undersökt hur det ser ut i staden avseende hälsoundersökningar. Kartläggningen, som omfattar 393 barn och unga, visar att mindre än hälften, 44 %, hade genomgått en hälsoundersökning i samband med placeringen på initiativ av socialtjänsten. Kartläggningen visar också hur och i vilken omfattning socialtjänsten har följt upp det som framkom vid hälsoundersökningarna. Under året har förvaltningen tillsammans med chefer och handläggare från fyra stadsdelsförvaltningar tagit fram rutiner, för att bättre och mer systematiskt kunna följa upp placerade barns hälsa. Arbetet med rutinerna fortsätter under 2019.

Förvaltningen har också undersökt stadsdelsförvaltningarnas arbete med barn och unga som flyttat ut från sitt familjehem och hem till sina föräldrar alternativt flyttat ut i självständigt boende. Syftet med kartläggningen är att ta reda på stadsdelsförvaltningarnas ev. behov av eftervårdsinsatser i öppna former. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2019.

Stärkt tidigt stöd i samverkan

I det fyraåriga sociala investeringsfondsprojektet *Stärkt tidigt stöd i samverkan*, STIS, driver förvaltningen ett utvecklingsarbete i samarbete med de sju ytterstadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta. Syftet är att öka och stärka det tidiga generella föräldrastödet till blivande mammor och pappor och småbarnsföräldrar med det övergripande målet att främja barns hälsa via föräldrarna. Ett mål är även att minska isolering, öka kunskapen om användning av samhällets service och andra integrationsmått. Satsningen har sin utgångspunkt i att förvaltningen 2015 undersökte förutsättningarna för att etablera familjecentraler i ytterstaden.

Varje ytterstadsdel har förstärkts med två tjänster och kan därför i ökad omfattning erbjuda råd- och stödsamtal, strukturerade föräldraskapsprogram, öppen förskola och där så är möjligt, utökade hembesöksprogram. Under året har socialförvaltningen bjudit in till erfarenhetsutbyten i samarbete med barn- och mödrahälsovården. I fyra stadsdelar (Husby/Kista, Skärholmen, Rågsved och Hässelby Gård) har lokala barnavårdscentraler beviljats medel av Stockholms läns landsting för att erbjuda utökat hembesöksprogram i samarbete med socialtjänsten. Alla förstagångsföräldrar i dessa områden (samt Rinkeby som utarbetat modellen) erbjuds sedan starten i höstas, sex hembesök av BVC tillsammans med föräldrarådgivare.

I samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna har en struktur för lokal uppföljning tagits fram. Den färdigställs med hjälp av konsulter och strukturen har testats under hösten. Uppföljningen ger information om vilka former av stöd som erbjuds, vilka som

tar emot stödet och familjernas nöjdhet. Därutöver har en övergripande studie arbetats fram i samarbete med Ersta Sköndal Bräcke högskola som utvärderar satsningens övergripande mål. Denna studie görs i samarbete med Karolinska Institutets utvärdering av de utökade hembesöksprogrammen.

Öppenvård för barn och unga

Förvaltningen har haft uppdraget att kartlägga omfattningen och inriktningen på öppenvården för barn och unga i staden samt föreslå olika sätt att bidra till en likställighet. Kartläggningen omfattar samtlig öppenvård som tillhandahålls som service och/eller som bistånd, både i egen regi och köpt. Kartläggningen presenterades för socialnämnden i december. De rekommendationer som kartläggningen presenterar i form av åtgärder som kan leda till likställighet i staden, grundar sig i ett brukarperspektiv och tar sin utgångspunkt i skillnader för stadens invånare. Sammanfattningsvis är de reflektioner och slutsatser som dras kring behovet av likställighet mellan öppenvården i de olika stadsdelsförvaltningarna och vid socialförvaltningen, att behovet mer handlar om tillgång, väntetid, uppföljning, information och samverkan än om tillgång till vissa specifika insatser.

Sociala investeringsfonden

Följande projekt har fått finansiering:

- *Stöd till kortutbildade elever och nya målgrupper inom vuxenutbildningen, Arbetsmarknadsförvaltningen*
- *Framtid Stockholm Järva, Socialförvaltningen*
- *Flera vägar in – civil aktör i samarbete med förvaltningen för att förebygga utanförskap, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning*
- *Fritid för framtid, Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning*
- *Nya vägar – Ersta vändpunkt, Socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna i Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck, Skärholmen*
- *Stärkt stöd i samverkan ytterstaden, Socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna i Farsta, Skarpnäck, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör*
- *Etablering av Techgården, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning*
- *Förstärkta vidaregångar för elever från introduktionsprogram, Utbildningsförvaltningen, Arbetsmarknadsförvaltningen*
- *Skarpnäcksmodellen, Skarpnäck stadsdelsförvaltning*
- *ABC 13–18 år, Socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna i Bromma, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista*
- *Stöd för att stärka och främja barns läsande, Socialförvaltningen, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Kulturförvaltningen*

Barns behov i centrum, BBIC

Stockholms stads socialtjänst för barn och unga använder BBIC som är ett arbetssätt för utredning inom handläggning av barn och unga och som är anpassat efter socialtjänstens regelverk. Det är framtaget av Socialstyrelsen för socialtjänstens myndighetsutövning och ger en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning. BBIC syftar också till att stärka barnperspektivet och delaktigheten för barn och unga.

Stadens BBIC-samordnare deltar i Socialstyrelsens nationella BBIC-nätverk och sprider kunskap om BBIC via BBIC/Metodnätverket och olika chefsnätverk.

Stockholmare erhåller en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor

Socialförvaltningen har en samordnande och övergripande roll och ska bidra till utveckling av socialtjänsten i staden och medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Socialförvaltningens arbete för likställighet utgår från professionens kunskap och erfarenhet, brukardelaktighet samt forskning och lokal uppföljning. I huvudsak arbetar förvaltningen med riktlinjer, nätverk, utbildningar och projekt i arbetet med att stödja stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen utbildar många yrkesverksamma i staden och länet. Deltagare ger utbildningarna höga betyg; 90 % ger betyget 4 eller 5 av 5 och 89 % svarar att de kan använda utbildningen i sin yrkesroll. Nätverken kommer att utvärderas under 2019.

Årligen anordnas också ett gemensamt internat där chefer från stadsdelsförvaltningarna deltar. Årets tema var "Boende för Stockholmare". Chefsnätverken var delaktiga i att ta fram temat och utifrån sakkunskap planerat innehållet i internatet. Syftet med socialtjänstinternatet är att i "en Stockholms socialtjänst-anda" ge avdelnings- och enhetschefer kunskap och inspiration för att bättre kunna hantera olika aktuella frågor samt att träffas och umgås. Målet är att skapa en positiv, inspirerande och intressant konferens för alla verksamhetsområden. En majoritet av deltagarna på årets konferens gav betyget 4 eller 5, av 5 möjliga, och kommentarerna var mycket positiva.

Den årliga socialtjänstrapporten presenterades på en analysworkshop tillsammans med chefer från förvaltningen och stadsdelsförvaltningar.

Riktlinjer

Riktlinjer utgör stöd i handläggning och beslutsfattande samt bidrar till en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet. Under året har nya eller reviderade riktlinjer tagits fram för ekonomiskt bistånd, budget- och skuldrådgivning, riksfärdtjänst, ledsagning och ledsagarservice. Riktlinjer för familjerätten respektive familjehemsvården har reviderats under året och är överlämnade till stadens juridiska avdelning för granskning och därefter beslut i socialnämnden under första kvartalet 2019. Revideringen av riktlinjerna för handläggning och dokumentation inom området barn och unga är i stort sett klara.

Revidering av riktlinjerna för arbetet med ensamkommande barn och unga har inte gjorts, då de påverkas av förändringar och oklarheter i den nationella politiken som i sin tur påverkar förutsättningarna i staden. Riktlinjerna för missbruk och beroende inklusive missbruk av spel om pengar har inte uppdaterats som planerat. Frågan om landstings- eller kommunansvar för behandlingsinsatser är inte slutligt besvarad, något som kan påverka utformningen av stadens riktlinjer. Storsthlm och hälso- och sjukvårdsförvaltningen har med socialförvaltningens deltagande tagit fram en tilläggsöverenskommelse om spel om pengar som inväntar beslut från Region Stockholm.

Nätverk

Förvaltningen arbetar med nätverk som ett forum för dialog och erfarenhetsutbyte och totalt finns ett 50-tal olika nätverk som omfattar chefsnätverk, tillämpningsnätverk, nationella

nätverk samt arbets- och metodnätverk.

Inom verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd, funktionsnedsättning, hemlöshet, socialpsykiatri, vuxen/missbruk och våld i nära relationer kompletteras nätverken med återkommande nyhetsbrev.

Förvaltningen har också en löpande kontakt med utförare inom samtliga insatser inom valfrihetssystemet genom information och s.k. dialogforum i syfte att nå likvärdighet och kvaliteten i insatserna. Brukarperspektivet betonas i sammanhanget.

Utbildningar

Förvaltningen erbjuder utbildningar till stadens medarbetare utifrån aktuella behov, utifrån nya riktlinjer och i linje med budgetens intentioner. Under året har förvaltningen fokuserat på utbildningsbehov som finns inom socialtjänsten i staden och utbudet av utbildningar. Syftet har varit att förtydliga socialförvaltningens ansvar för samordning av utbildningar, innehåll och målgrupper samt säkerställa att utbildningar håller god kvalitet och bidrar till likvärdig och rättssäker socialtjänst. Vid sidan av förvaltningens olika utbildningar finns också verksamhets- och kompetensutveckling inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning genom Forum Carpe. Under året har förvaltningen kunnat erbjuda 117 olika utbildningar vid närmare 200 utbildningstillfällen och drygt 12 000 personer har utbildats (siffrorna inkluderar 2500 deltagare i Forum Carpes utbildningar). Drygt 90 % av deltagarna på utbildningarna har gett betyget 4 eller 5, av 5. *Se bilaga.*

Gemensamma *introduktionsutbildningar för nyanställda* inom staden hålls inom ekonomiskt bistånd, missbruk, våld i nära relation, funktionsnedsättning, socialpsykiatri samt barn och unga. Under året har två utbildningsomgångar genomförts för 83 nya socialsekreterare inom verksamhetsområdet barn och unga. Introduktionsutbildningen är totalt sex dagar fördelat på tre tillfällen. Vid två tillfällen hölls också utbildning för nyanställda socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd, missbruk, våld i nära relation, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Utbildningen tar upp bl.a. våld i nära relationer, stöd till anhöriga, handläggning och dokumentation samt barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser.

Forskning och utveckling

FoU-verksamheten ska bedrivas nära praktiken, ha ett tydligt Stockholmsperspektiv och vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Genom lokala utvecklingsmedel, LUM, finns möjlighet att stärka ett utvecklingsarbete med mål om att skapa jämlika levnadsförhållanden i en sammanhållen stad. Utvecklingsarbetet inom socialtjänsten i Stockholms stad ska bidra till bättre resultat för brukarna genom att stödja stadsdelsförvaltningarna i att etablera en evidensbaserad praktik och erbjuda insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. År 2018 inkom ansökningar för totalt 9 130 525 kronor (19 utvecklingsprojekt och 21 studiebesök).

Ansökningarna prioriterades utifrån hur väl de uppfyllde följande kriterier:

- omfatta flera stadsdelsförvaltningar
- vara av strategisk betydelse för staden som helhet
- ha en idé om forskningsanknytning

Av utvecklingsprojekten beviljades elva ansökningar. Av studiebesöken beviljades tio ansökningar och totalt avsattes:

- 2.705.000 kr till lokala utvecklingsprojekt
- 231.200 kr för studiebesök/studieresor

Till beviljade lokala utvecklingsprojekt för 2018 har ett kontinuerligt processtöd av FoU-samordnare och forskarhandledare erbjudits och workshops och seminarier har hållits. Syftet är att projektmedarbetare ska få stöd i sitt utvecklingsarbete och ges möjlighet till erfarenhetsutbyte med andra projekt. Projektplaner samt del- och slutrapporter från lokala utvecklingsprojekt och reserapporter sparas på socialförvaltningens kunskapsbank.

Forskningsprojekt som bedrivs med centrala utvecklingsmedel, CUM, 2018:

1. Stärkt tidigt stöd i ytterstaden – ett familjecentrerat arbetssätt
2. Följeutvärdering av Stockholms stads handlingsplan om en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare
3. Uppföljning av motiverande samtal, MI
4. Barnets väg genom Barnahus – en modell för dokumentation och utvärdering av verksamheten i Barnahus
5. Socialrådgivning på nätet

Kvalitetsgranskningar

Socialtjänstenspektörerna har genomfört en kvalitetsgranskning av handläggningen av ungdomar med kriminellt beteende och missbruksproblem, vilken var en fortsättning på granskningen som inleddes hösten 2017. Granskning har genomförts vid Skärholmen, Skarpnäck och Älvsjö stadsdelsförvaltningar under perioden januari till april. Granskningen visade bland annat en likställighet i de granskade stadsdelsförvaltningarna samt att bedömningsinstrument behöver användas i högre grad. Återkoppling till stadsdelsförvaltningarna har gjorts och rapport förelades socialnämnden i juni. En spridningskonferens på temat har hållits, riktat till chefer och socialsekreterare som arbetar inom ungdomsvården. Under perioden augusti till november gjordes en kvalitetsgranskning avseende handläggningen i missbruksvården vid stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hässelby-Vällingby, Södermalm samt Enheten för hemlösa. Fokus för granskningen var hur lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM, tillämpas. Granskningen visade att de granskade enheterna hanterar LVM på ett likställt sätt, men att kriterierna tillämpas på ett snävt sätt och att helhetssynen behöver utökas. En rapport föreläggs socialnämnden i januari 2019 och återkoppling till de granskade enheterna sker därefter.

Socialtjänstenspektörerna har även gjort en uppföljning avseende den granskning som gjordes 2017 om barn med osäkra boendeförhållanden vid stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Spånga-Tensta och Kungsholmen-Norrmalm-Östermalm. Uppföljningen visar att granskningen lett till att arbetet med barnkonsekvensanalyser utvecklats vid stadsdelsförvaltningarna och bostadslösa barnfamiljer är en prioriterad grupp i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Funktionshinderinspektörerna granskade våren 2018 insatsen boendestöd inom verksamhetsområdena socialpsykiatri och funktionsnedsättning. Granskningen omfattade beställare och utförare i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Kungsholmen och Skarpnäck,

totalt tolv enheter. I rapporten *Självbestämmande och inflytande - kvalitetsgranskning av boendestöd* sammanfattas skillnader mellan de respektive verksamhetsområdena socialpsykiatri och funktionsnedsättning, könsskillnader och skillnader mellan de olika enheterna. I granskningen framkommer att flexibilitet och kompetensbehov behöver säkerställas för att möta en målgrupp med mer komplexa behov såsom personer med högfungerande autism, förvärvsarbete och föräldrar till minderåriga barn. Under hösten granskades beställarenheter för funktionsnedsättning i stadsdelsförvaltningarna Skärholmen, Älvsjö och Östermalm funktionshinderinspektörerna utifrån temat *Hemtjänst till vuxna med minderåriga barn- råder likställighet i stadsdelarna?* Resultatet visar att det finns olikheter bland annat i synen på hemtjänst vid hushållsgemenskap och partners ansvar för barn och hushåll. En identifierad riskfaktor i handläggningen är att barns behov som anhöriga inte tillräckligt uppmärksammas. Inspektörerna har i granskningen identifierat utvecklingsbehov som sträcker sig ifrån upphandlingsunderlag genom handläggningsprocessen inom myndighetsutövning till kompetensutvecklingsbehov hos handläggare och hemtjänstpersonal.

Handlingsplanen för att förbättra arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet har fortsatt under 2018 och det finns förslag om att projektet ska fortsätta till och med 2021. Förvaltningens stöd till stadsdelsförvaltningarna sker genom bland annat introduktionsutbildningar för nyanställda, genom att chefsnätverken fungerar som referensgrupper i olika frågor och genom processtöd till såväl lokala styrgrupper som till chefer/medarbetare i stadsdelsförvaltningarna.

Under året genomfördes en fjärde omgång intervjuer om arbetssituationen med medarbetare och chefer i samtliga stadsdelsförvaltningar. Resultatet är att handlingsplanen generellt är väl känd bland chefer och medarbetare och att arbetet bidrar till en förbättrad arbetssituation. Sammanställningen visar en positiv utveckling när det gäller i vilken omfattning man tycker sig ha en bra arbetssituation, kan göra ett gott arbete samt kan rekommendera sin arbetsplats till andra.

Samarbetet med universitet och högskolor fortsätter och det är en viktig fråga för staden när det gäller såväl kompetens- som personalförsörjning. Till höstterminen 2018 kunde staden erbjuda 86 socionomstudenter en plats för verksamhetsförlagd utbildning. Vid den senaste räkningen i april arbetade 58 socionomkonsulter i staden, vilket är något färre än vid föregående räkning och avsevärt färre än de etthundra som fanns för ett år sedan. Ledarutvecklingsprogrammet för stadens chefer har fortsatt under hösten och stadens förstärkningsteam för barn och unga fortsätter sitt arbete att stödja stadsdelsförvaltningarna.

Som en del av handlingsplanen bistår förvaltningen stadsdelsförvaltningarna med ett team av erfarna socialsekreterare som kan förstärka i stadsdelar med behov av förstärkning. Förstärkningsteamet startade sitt arbete 2016. Förvaltningens analys är att, när erfarna socialsekreterare arbetar tillsammans med unga, erfarna socialsekreterare i ärenden och deltar i utvecklingsarbetet, sprids kunskap och stannar kvar i arbetsgrupperna. Förstärkningsteamet består av tio socialsekreterare och det är stor efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna.

Det sociala arbetets organisering

Förvaltningen har under 2018 följt arbetet med regeringens beslutade översyn av socialtjänstlagen, bl.a. genom deltagande i arbetsgrupper och workshops som Sveriges

kommuner och landsting, SKL, anordnat. Avdelningschefer inom individ och familj samt funktionsnedsättning på stadsdelsförvaltningarna har lämnat synpunkter på delbetänkandet om vägar till en förebyggande socialtjänst och vad eventuella förslag kan komma att innebära för kommunerna och för en sammanhållen socialtjänst. Förvaltningen sammanställde synpunkterna och delgav regeringens särskilda utredare. Utredningstiden har förlängts till 1 juni 2020 och stadens analys av vilka konsekvenser som nya lagförslaget kan innebära för socialtjänsten kommer att förskjutas.

Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Uppdrag psykisk hälsa vuxna

Socialförvaltningen samordnar stadens arbete med *Uppdrag psykisk hälsa*, med utgångspunkt i den överenskommelse från 2018 som beslutats av Sveriges kommuner och landsting (SKL) och regeringen. Fokus är på främjande/förebyggande och tidiga insatser och intentionen är fortsatt finansiering och samordning av de satsningar som visat goda resultat. Förvaltningen följer SKL:s, Storsthms och Region Stockholms arbete med den länsövergripande handlingsplanen och tar del av de analyser och nulägesbeskrivningar av hur den psykiska hälsan utvecklas, och vilka områden som behöver förstärkas.

Under året har 41 satsningar beviljats 13 mnkr inom ramen för *Uppdrag psykisk hälsa*. Målgrupper som varit i fokus är bland annat; nyanlända barn, (ensamkommande samt barn i familj), HBTQ-personer, unga, personer som utsatts för sexuellt våld, har sex mot ersättning eller använder sex som självskadebeteende och personer som har en långvarig psykisk funktionsnedsättning. De olika satsningar som fått medel är t.ex. utbildning, utvärdering, eller kunskapsspridning, normkritiskt arbete för att motverka psykisk ohälsa och psykosociala stödinsatser.

Äldreförvaltningen har tilldelats medel för att genomföra en utbildning för biståndshandläggare med fördjupning kring olika former av psykisk ohälsa hos äldre, depression, ensamhet, suicidrisk och missbruk. Förvaltningen har också tillsammans med äldreförvaltningen anordnat föreläsningar om samlarsyndrom. En webb-utbildning i grundläggande psykiatri, *Psyk E-bas* finns tillgänglig på intranätet för stadens personal som i sitt arbete kommer i kontakt med personer med psykisk ohälsa.

Samverkan vid utskrivning från slutenvård

Förvaltningen har under året tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kartlagt vilka insatser som kan vara aktuella under 2019, för en modell för förstärkt hemgång från psykiatrisk heldygnsvård för personer med komplexa/omfattande behov. Förvaltningen inledde i november en kartläggning av personer som skrivits ut från psykiatrisk heldygnsvård och där stadsdelsförvaltningarna blivit kallade till vårdplanering.

Funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Under året har förvaltningen reviderat uppdragsbeskrivningar för insatser som omfattas av lagen om valfrihet, LOV, och som utförs av stadens verksamheter i egen regi. Kraven motsvarar de som ställs på verksamheter i privat regi och är ett sätt att uppnå likvärdig kvalitet och ökad konkurrensneutralitet. Stadsdelsförvaltningarna är positiva till att ha en gemensam uppföljningsmodell, både för verksamhets- och individnivå.

DUR

I revideringen av metodstödet DUR, dokumentation, utredning och resultat, har fyra stadsdelsförvaltningar testat och deltagit i utvecklingsarbetet. Ett syfte med revideringen har varit att stärka barn- och anhörigperspektivet, något som upplevts som positivt av chefer och handläggare på stadsdelsförvaltningarna. För att fånga upp både den enskildes och biståndshandläggarens upplevelser av verksamheten som helhet har därför metodstödet kompletterats med frågor kring detta. För att stärka barns delaktighet finns frågor om hur barnet varit delaktigt under utredningsmötet och uppföljningsmötet.

Stödboende inom socialpsykiatri

Förvaltningen har genomfört en översyn av insatsen stödboende i syfte att bl.a. förtydliga insatsens syfte, målgrupp och förutsättningar och reviderat anvisningarna. Resultatet sammanställdes och presenterades för socialnämnden i slutet av året.

Arbetsinriktade insatser inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Förvaltningen samverkar bland annat med arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet i syfte att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Diskussioner förs med Samordningsförbundet om att ansöka om ett ESF-projekt i början av nästa år. Projektet ska stärka bryggan mellan särgymnasium till studier/arbetsmarknad samt skapa övergångar från daglig verksamhet.

Förändrad boendestödsersättning

Boendestödsersättningen ändrades under 2017, från ersättning i nivåer till timersättning. Förvaltningen har följt upp hur ändringen påverkat tid och kostnader. Den genomsnittliga tiden för maj 2017 var 9,7 timmar och för maj 2018 9,9 timmar. Ersättningen har alltså inte påverkat antalet genomsnittligt beviljade timmar. När det gäller kostnader har den genomsnittliga månadskostnaden för boendestödet ökat från ca 8,97 mnkr per månad år 2016 till 10,93 mnkr per månad år 2018. Summorna är beräknade på stadsdelsförvaltningarnas snittkostnader för boendestöd mellan januari och augusti respektive år och avser boendestöd inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning.

Personligt ombud

Personligt ombud riktar sig till personer med långvariga och omfattande psykiska funktionsnedsättningar och som har behov av särskilt stöd för att kunna tillvarata sina rättigheter i samhället. Länsstyrelsen har beviljat statsbidrag sedan 2003 till verksamheten som har drivits på entreprenad under perioden från mars 2015 till december 2017. Entreprenören avböjde att förlänga avtalet och enligt planering skulle verksamheten fortsättningsvis ingå i områdeskontoret för Söderort. Efter att ha varit placerade på enheten för hemlösa i avvaktan att Söderort hade möjlighet att ta över, har konstaterats flera fördelar med placeringen på förvaltningen, varför verksamheten föreslås bli kvar där.

Inför 2019 har socialförvaltningen i samarbete med samordningsförbundet i Stockholm, FINSAM, och stadsdelsförvaltningarna bildat en gemensam ledningsgrupp för personligt ombud.

Missbruk

Ansvar för missbruks- och beroendevården vilar på både Region Stockholm (landstinget) och socialtjänsten och Region Stockholm är en viktig samverkanspart. Samverkan utgår från överenskommelsen *Samverkan kring personer med missbruk/beroende*.

Det regionala samrådet för missbruk och beroende samt psykiatri har kompletterat överenskommelsen med ett tillägg som rör spel om pengar. Tilläggsöverenskommelsen är beslutad av Storsthlm's styrelse. Beslut i Region Stockholm är beräknat att tas under våren 2019, och även i kommunerna. Förvaltningen har varit i kontakt med de lokala samråd som finns i staden som behandlar missbruk- och beroendefrågor samt psykiatri, för att få en bild av och hur de hanterar avvikelser i sina samråd. Störst fokus har legat på att ta fram en tilläggsöverenskommelse för spel om pengar som har beslutats om i Storsthlm's styrelse. Att följa avvikelshantering mellan staden och Region Stockholm är viktigt för att säkerställa vård och stöd av god kvalitet och för att hitta fungerande samverkansformer.

Socialförvaltningen ingår i många olika grupper i syfte att skapa, stärka samsyn och samverkan samt en hållbar vårdkedja för personer i missbruk. En ny samverkansöverenskommelse för handläggning av vårdvistelse och kontraktsvård har tagits fram tillsammans med kriminalvården.

Förvaltningen har också medverkat i en styrgrupp tillsammans med polisen, Region Stockholm och kriminalvården, som är kopplad till ett projekt för att minska dödsfall i arrest och för att utveckla arbetet så att omhändertagna enligt lag om omhändertagande av berusade personer, LOB, ska beredas vård. T.ex. prövas medicinsk bedömning på distans. Projektiden har förlängts till och med 2019.

Den årliga konferensen *Rådslaget* syftar till att främja samverkan mellan staden, beroendevården och kriminalvården. Temat för året var våld i nära relation och målgruppen för konferensen var yrkesverksamma samt brukar- och anhängigorganisationer.

I revisionsrapporten; *Granskning av samverkan i missbruks-/beroendevården – En samverkansgranskning mellan revisionen i Stockholms läns landsting och Stockholms stad*, från januari 2017 framkom behov av att utveckla samverkan och samordning av vården för dem som skrivs ut från den slutna beroendevården till de lokala beroendemottagningarna respektive socialtjänsten. Förvaltningen har tillsammans med Beroendecentrum Stockholm och stadsdelsförvaltningarna tagit fram rutiner kring samverkan i syfte att förbättra för den som skrivs ut från slutenvård. Ett system för datainsamling av SIP har erbjudits stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa, dels för att underlätta utvecklingen inom de egna enheterna, dels för att kunna följa utvecklingen sett över staden.

Spel om pengar

Från och med 2018 är spelmissbruk (spel om pengar) likställt med alkohol- och substansmissbruk i socialtjänstlagen.

Förvaltningen bjöd in stadsdelsförvaltningarna till två konferenser under året för att sprida kunskap om målgruppen, metoder, instrument och insatser. Också anhängigstödare deltog.

I samverkan med Länsstyrelsen har fortsatta utbildningsbehov kring spelmissbruk inventerats, både vad gäller stödjande och tidiga insatser. Idrottsförvaltningen har engagerats i inventeringen, då idrott kan utgöra en viktig arena för prevention.

Till stadsdelsförvaltningarna och enheten för hemlösa har 42 ansökningar inkommit under 2018, kopplat till spel om pengar. Totalt har tre avslag och 27 beviljade ansökningar rapporterats in, varav 26 personer beviljades behandling i öppenvård. Icke biståndsbedömda insatser har förekommit, så även remiss till Region Stockholms beroendevård. Resterande ansökningar har antingen återtagits av den enskilde, utredning pågår eller så har beslut inte inrapporterats. Majoriteten av de sökande var män.

Dokumentation av antalet ansökningar respektive beviljade insatser, fortsätter för att få en överblick av behovet av insatser, både lokalt och stadsövergripande.

I den upphandling av stadens missbruksvård som gjorts under året har insatser som är kopplade till spel om pengar inte efterfrågats. Stadsdelsförvaltningarna och förvaltningens enhet för hemlösa konstaterar att behoven kan tillgodoses inom den egna öppenvården alternativt via förvaltningens öppna behandlingsenhet. En digital samverkansyta med riktlinjer, hänvisningar och metodstöd finns också som stöd till stadsdelsförvaltningarna.

Missbruksräkningen

Missbruksräkningen genomförs vartannat år och beskriver antalet personer, 20 år och äldre, som är aktuella inom Stockholms stads socialtjänst och bedöms vara i ett missbruk av alkohol och andra substanser samt dess situation. Nytt för 2018 har varit att missbruk av spel om pengar inkluderats i kartläggningen. Resultatet presenteras i en rapport som presenteras för socialnämnden i början av 2019.

Arbetsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med missbruk/beroende

Förvaltningen har inventerat behovet av arbetsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med missbruk/beroende. Inventeringen gjordes på två av stadens lågtröskelboenden och visade att ett fåtal klienter deltog i någon form av sysselsättning. De främsta incitamenten för att komma i arbete som framkom var tandvård, en snabb process och inget krav på drogfrihet. Att kunna motivera personer till något konkret lyftes liksom metoden Individual placement and support, IPS. En arbetsgrupp med representanter från arbetsmarknadsförvaltningen/jobbtorg och stadsdelsförvaltningarna har bl.a. resulterat i att den tidigare regeln om minst tre månaders drogfrihet före anmälan till jobbtorg inte gäller längre. Tidigare insatser parallellt med behandling och stöd liksom flerpartsmöten har lyfts fram som troliga framgångsfaktorer.

Sociala insatsgrupper

Arbetet med sociala insatsgrupper, SIG, för dem som vill lämna en kriminell livsstil, fortsätter och förvaltningen stöttar stadsdelsförvaltningarna i arbetet med målet att skapa bättre förutsättningar för att nå den yngre målgruppen 15–19 år. Förvaltningen har i år fördelat totalt cirka 19 mnkr till sju stadsdelsförvaltningar för utveckling av SIG. Under perioden januari 2017 till december 2018 har 55 personer skrivits in och ut ur någon social insatsgrupp. De flesta, 73 %, är i åldrarna 19-24 år och 95 % är pojkar/män. Drygt 70 % saknar gymnasiekompetens och nästan lika stor andel har tidigare haft kontakt med socialtjänsten. Närapå samtliga saknade arbete, studier eller praktik vid inskrivningen liksom egen försörjning cirka 60 % saknar fast bostad och använder droger som förstärker ett riskfyllt beteende. Arbetet inom ramen för de sociala insatsgrupperna tycks ge positiva resultat på alla de områden som följs upp, t.ex. sysselsättning, försörjning och missbruk. Totalt tycks arbetet ge bäst resultat beträffande arbete och boendesituation där omkring 25 % har en mer ordnad

situation efter att de deltagit i en social insatsgrupp. Det finns många skillnader mellan stadsdelsförvaltningarna i hur deltagarnas livssituation ser ut, både vid inskrivning och vid utskrivning.

En samverkansgrupp för styrning av arbetet har tillsatts i syfte att öka likställigheten. En prioriterad inriktning för arbetet är att beskriva de organisatoriska strukturer som ska finnas lokalt och som krävs för att uppnå ett långsiktigt hållbart arbete med sociala insatsgrupper. Rutiner och arbetssätt i de sociala insatsgrupperna är kopplade till *Stockholm stads trygghets- och säkerhetsprogram*.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2017	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	49,6 %	53,7 %	23,5 %	51,4 %		37 %	37 %	VB 2018
Analys Ungefär hälften av vuxenärenden avslutas enligt plan vilket är ett bra resultat då målet är 37%.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	64 %	67 %	60 %	62 %		60 %	60 %	2018
Analys Stadsövergripande sociala frågor Mer än hälften av eleverna i årskurs 9 (64 %) svarar år 2018 att de <i>inte</i> dricker alkohol, vilket kan jämföras med 62 procent i 2016 års undersökning. Andelen pojkar som helt avstår från alkohol är högre än andelen flickor (67 % respektive 60 %).								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	90 %	88 %	91 %	91 %		91 %	91 %	2018
Analys Stadsövergripande sociala frågor Sedan år 2010 är utvecklingen av att <i>någon gång</i> ha använt narkotika att betrakta som i huvudsak stabil. Sett till hela mätperioden syns fluktuationer men inga större förändringar över tid inom respektive grupp. I årets mätning är andelen elever som någon gång har använt narkotika något högre jämfört med mättillfället 2016.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	87 %	89 %	87 %	87 %		90 %	90 %	2018
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	34 %	33 %	36 %		26 %	26 %	26 %	2018
  Antal hemlösa	2 439 st	1 481 st	748 st			2 850 st	tas fram av nämnden	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Med stöd från arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden ansvarar stadsdelsnämnderna för att nyanlända erbjuds samhällsvägledning. Socialförvaltningen deltar i arbete och erfarenhetsutbyte kring samhällsvägledningens innehåll och likställighet över staden. Förutom en funktionsbrevlåda och samarbetsyta som lanserats har en enhetlig informationsfolder om samhällsvägledningen tagits fram på sex olika språk för tretton av stadens fjorton stadsdelsförvaltningar. En stadsdelsförvaltning valde att använda en egen folder. Stadsdelsförvaltningarna får information om nyinflyttade nyanlända varje månad, i syfte att underlätta uppsökande och kontaktskapande arbete. Samhällsvägledningens utformning och tillgänglighet skiljer sig åt mellan stadsdelsförvaltningar, bland annat beroende på om det finns medborgarkontor, anvisningsboenden för nyanlända eller utvecklad samverkan med civilsamhället. I juni bjöd socialförvaltningen in till en workshop om möjligheten att ansöka om Länsstyrelsens § 37-medel. Under våren beviljades Norrmalm stadsdelsförvaltning Länsstyrelsens § 37 a-medel i syfte att utveckla samverkan med lokala civilsamhällesaktörer. Under hösten beviljades socialförvaltningen, Skärholmen, Skarpnäck, Södermalm och Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltningar § 37-medel för utveckling av bostadsvägledning och lokala mötesplatser för integration. Se vidare under nämndmål 1.2.3 - Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.			
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden utreda hur befintlig ersättningsmodell för sysselsättningsverksamheter inom socialpsykiatri som arbetar arbetslivsinriktat kan utvecklas	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kommunstyrelsen har i samråd med socialnämnden utrett hur befintlig ersättningsmodell för sysselsättningsverksamheter inom socialpsykiatri ska utvecklas. Uppdraget har rört sysselsättningar som arbetar arbetslivsinriktat. En av anledningarna är att den nuvarande modellen försvårar för flexibla och evidensbaserade metoder såsom IPS (Individual placement and support). Arbetet med utredningen har i första hand bedrivits av stadsledningskontoret. Utredare från socialförvaltningen har i viss mån varit behjälplig med att ta fram av stadsledningskontoret efterfrågat underlag och svara på vissa frågor. Arbetet har mynnat ut i att stadsledningskontoret föreslår en ny ersättningsmodell för all sysselsättning, vilken ska implementeras under 2019.			
  Socialnämnden och utbildningsnämnden ska utveckla samverkan inom ramen för arbetet med SkolFam för familjehemsplacerade barn, t.ex. genom gemensam kompetensutveckling	2018-01-01	2018-12-31	
  Socialnämnden och äldreomsorgsnämnden ska utreda behovet och effekten av funktionen stödperson till äldre som saknar stadigvarande boende. I utredningsuppdraget ingår att göra en fördjupad konsekvens- och kostnadsanalys	2018-01-01	2018-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen arbeta för att ytterligare stärka stadens arbete med drogprevention genom att utbyta och samla kunskaper om effektiva förebyggande metoder samt sprida stadens arbetssätt på europeisk nivå inom nätverket Eurocities	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen arbetar för att stärka stadens arbete med drogprevention, genom att utbyta erfarenheter, samla kunskaper samt sprida stadens arbetssätt på europeisk nivå inom nätverket Eurocities. Erfarenheter från förvaltningens deltagande i Eurocities sprids inom nätverk och möten med avdelningschefer i stadsdelsförvaltningarna.			
  Socialnämnden ska i samarbete med äldreomsorgsnämnden, inom ramen för den nuvarande hemlöshetsverksamheten, utreda behovet av att avdela platser för ett drogfritt akutboende för äldre personer som lever i hemlöshet	2018-01-01	2018-12-31	
  Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga omfattningen och inriktningen på öppenvården samt föreslå åtgärder för att bidra till en likställighet i staden	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialförvaltningen har i samråd med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna kartlagt omfattningen och inriktningen på öppenvården samt föreslagit åtgärder för att bidra till en likställighet i staden. Kartläggningen har omfattat öppenvård på samhälls- grupp- och individnivå som tillhandahålls som service och/eller som bistånd; både i egen regi och			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
köpt. Det har genomförts 35 intervjuer med totalt 51 enhetschefer eller med den enhetschef delegerat till, inom myndighet och öppenvård vid samtliga stadsdelsförvaltningar samt vid socialförvaltningens egna verksamheter. Intervjuguiden togs fram för respektive inriktning; myndighet, öppenvård samt socialförvaltningens verksamheter. Kartläggningen har sedan sammanställts i en rapport som skulle gått upp för beslut på nämnd i december 2018 men som flyttades fram till nämnden i januari 2019 med anledning av den stora mängden ärenden som skulle behandlas i december.			
✓ Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla budget- och skuldrådgivningen i staden för att öka tillgängligheten för stockholmare, göra tjänsten mer likställd och minska sårbarheten. Utvecklingsarbetet ska ske med utgångspunkt i socialnämndens översyn av och nya riktlinjer för verksamhetsområdet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys De reviderade riktlinjerna för budget- och skuldrådgivningen antogs av kommunfullmäktige i maj i år. Inom ramen för implementeringsarbetet av de nya riktlinjerna har budget- och skuldrådgivare och chefer i staden bjödits in till en informationsdag. Under en workshop gavs budget- och skuldrådgivarna och deras chefer möjlighet att diskutera möjliga arbetssätt i syfte att utveckla verksamheten och bidra till ökad likställighet i staden. Gemensamt har det beslutats om några särskilt prioriterade grupper att nå ut till med riktad information kring vardagsekonomi i förebyggande syfte. Lösningar för att gemensamt arbeta för att minska sårbarheten vid vakanser, sjukdomar och ledigheter hos budget- och skuldrådgivarna har lyfts i chefsnätverket.			
✓ Socialnämnden ska i samverkan med landstinget utreda möjligheter för ytterligare utökning av hembesöksprogram för förstagångsföräldrar till fler stadsdelar	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I det fyraåriga sociala investeringsfondsprojektet <i>Stärkt tidigt stöd i samverkan</i> (STIS) driver förvaltningen ett utvecklingsarbete i samarbete med de sju ytterstadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta. Syftet är att öka och stärka det tidiga generella föräldrastödet till blivande mammor och pappor och småbarnsföräldrar med det övergripande målet att främja barns hälsa via föräldrarna. Ett mål är även att minska isolering, öka kunskapen om användning av samhällets service och andra integrationsmål. Satsningen har sin utgångspunkt i att förvaltningen 2015 undersökte förutsättningarna för att etablera familjecentraler i ytterstaden. Varje ytterstadsdel har förstärkts med två tjänster och kan därför i ökad omfattning erbjuda råd- och stödsamtal, strukturerade föräldraskapsprogram, öppen förskola och där så är möjligt, utökade hembesöksprogram. Under året har socialförvaltningen bjudit in till erfarenhetsutbyten i samarbete med barn- och mödrahälsovården. I fyra stadsdelar (Husby/Kista, Skärholmen, Rågsved och Hässelby Gård) har lokala barnavårdscentraler beviljats medel av Stockholms läns landsting för att erbjuda utökad hembesöksprogram i samarbete med socialtjänsten. Alla förstagångsföräldrar i dessa områden (samt Rinkeby som utarbetat modellen) erbjuds sedan starten i höstas, sex hembesök av BVC tillsammans med föräldrarådgivare. I samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna har en struktur för lokal uppföljning tagits fram. Den färdigställs med hjälp av konsulter och strukturen har testats under hösten. Uppföljningen ger information om vilka former av stöd som erbjuds, vilka som tar emot stödet och familjernas nöjdhet. Därutöver har en övergripande studie arbetats fram i samarbete med Ersta Sköndal Bräcke högskola som utvärderar satsningens övergripande mål. Denna studie görs i samarbete med Karolinska Institutets utvärdering av de utökade hembesöksprogrammen.			
✓ Socialnämnden ska sprida och implementera arbete med Peer support i stadsdelarna	2018-01-01	2018-12-31	
Analys PEER support innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa utbildas för att bli professionellt verksamma inom bland annat socialtjänsten. Under året har socialförvaltningen spridit och implementerat arbetet med PEER support i stadsdelsförvaltningarna. Under året har antalet PEER supportrar ökat från fem personer till åtta personer. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med paraplyorganisationen nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH). Socialförvaltningen har fördelat de budgetmedel var avsatta för PEER support till NSPH efter att ett avtal tecknats mellan parterna. Regelbundna möten mellan socialförvaltningen, NSPH och de förvaltningar som har en PEER support har hållits under året. Syftet har varit att utbyta erfarenheter och att bygga upp hållbara rutiner. NSPH har gjort en första utvärdering av PEER support tillsammans med centrum för evidensbaserade psykosociala studier (CEPI). Socialförvaltningen fortsätter utvärderingsarbetet tillsammans med forskare från CEPI			
✓ Socialnämnden ska utreda konsekvenserna av ikraftträdandet av det nya ersättningssystemet för kommunernas mottagande av ensamkommande barn och unga	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Socialnämnden ska utveckla arbetet med Framtid Stockholm Järva	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Framtid Stockholms filial i Rinkeby, Framtid Stockholm Järva, leds i det dagliga arbetet av en gruppleddare direkt underställd			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
enhetschefen. Övrig personal ligger i respektive verksamhetsområde: Ungdomsjour, BSFT, Mini Maria, SKKP och administration. Arbetet med en styrgrupp för verksamheten i Järva bestående av förvaltningschef från Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista samt Socialförvaltningen har fortgått. Enhetschef från Framtid Stockholm medverkar i styrgruppen. Statistik följs kontinuerligt och aktuella trender och händelser analyseras. Samverkansmöten med ledningsfunktioner pågår också för att säkra och utveckla samverkan och länkningsrutiner. Ett arbete för att ytterligare sprida information om möjligt stöd till föräldrar via skolor etc. pågår och enhetschef har under 2018 och medverkat i BUS-samverkan (Socialtjänst, Skola, Landsting). Under 2018 har antalen inkomna ärenden främst till Mini Maria och SKKP ökat och satsningen visar att Framtid Stockholms insatser nu når ut till avsevärt många fler ungdomar och familjer i Järvaområdet. Under 2018 inkom 60 ärenden från Järva till Mini-Maria. Det är nästan en fördubbling av antal ärenden från Järva sedan 2016, det vill säga innan Framtid Stockholm Järva etablerades. Av totalt 79 ärenden på SKKP kom hela 26 stycken från Järva. Två av Stockholms 14 stadsdelsförvaltningar står således för en tredjedel av inflödet av nya ärenden till SKKP. Däremot så är ärendeflödet från Järva till BSFT, evidensbaserad familjebehandling för familjer, är lågt. BSFT har under året haft ett utökat samarbete med bland annat familjecentraler, familjehus, föräldraråd, föreningar och församlingar för att nå ut med informationen att BSFT finns som möjlig insats till familjer med behov. Framtid Stockholm Järva har även besökt samtliga högstadieskolor i Järvaområdet för att träffa skolpersonal, skolhälsovårdsteam och rektorer. Arbetet tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att erbjuda BSFT i adekvata ärenden skall vidareutvecklas under 2019.			
✓ Äldrenämnden och Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen se över drifts- och förvaltningsform för stadens stadigvarande boendelösningar riktade till äldre personer som lever i hemlöshet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett projekt har under året pågått inom socialtjänstavdelningens boende och behandlingsenhet. Inom ramen för projektet ställs successivt stödboendet Monumentet om till ett seniorboende för personer över 55 år. Boende och behandlingsenheten tillhandahåller även subventionerade, drogfria akut- och utredningsplatser på stöd- och omvårdnadsboende för äldre hemlösa över 65 år. Funktionen äldrelots har tillskapats inom socialjouren med uppdraget att aktivt söka upp och i samverkan med beställande enhet lotsa de äldre mot varaktiga boenden. Under 2018 pågick flera gemensamma uppdrag mellan socialnämnden och äldrenämnden som syftade till att stärka kapaciteten att tillgodose behovet av stöd och boende för äldre personer som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. En gemensam kartläggning i form av en enkät genomfördes om hur stadsdelsförvaltningarna använder funktionen stödperson till äldre som saknar stadigvarande boende. Flertalet av stadsdelsförvaltningarna har inte anställt någon stödperson som ska arbeta specifikt mot målgruppen utan det är redan befintliga funktioner, exempelvis Case managers, boendestödjare, biståndshandläggare eller äldre kuratorer som har detta uppdrag som en del av tjänsten. Det stöd som ges av de olika funktionerna är framförallt stöd med att sköta sin ekonomi och stöd i kontakterna med olika myndigheter, hyresvärdar, vårdkontakter eller stöd i att söka bostad. Även visst förebyggande arbete beskrivs för att till exempel förhindra vräkning. Ytterligare en gemensam kartläggning i form av en enkät genomfördes om hur stadsdelsförvaltningarna arbetar med gemensam handläggning och ekonomisk fördelning när det gäller äldre personer i hemlöshet. Alla svaranden uppger att det finns en mer eller mindre etablerad samverkan mellan äldreomsorg och individ- och familjeomsorg på stadsdelsförvaltningen. De flesta uppger att samverkan fungerar bra och att det finns rutiner men att det finns också utvecklingsområden när det gäller samverkan.			
✓ Äldrenämnden och Socialnämnden ska utifrån en behovsanalys, i samarbete med Micasa stärka kapaciteten att tillgodose behovet av stadigvarande boendeplatser för äldre personer i drogmisbruk och/eller beroende som lever i hemlöshet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Se aktivitet: Äldrenämnden och Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen se över drifts- och förvaltningsform för stadens stadigvarande boendelösningar riktade till äldre personer som lever i hemlöshet			
✓ Överförmyndarnämnden ska i samarbete med socialnämnden förtydliga ansvarsfördelningen mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna vad gäller ensamkommande barn	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett samarbete har under året skett med överförmyndarförvaltningen med syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan stadsdelsförvaltningarna och överförmyndarförvaltningen samt stärka rättssäkerheten för ensamkommande barn. Resultatet kommer att delges ansvariga enheter inom stadsdelsförvaltningarna och överförmyndarförvaltningen i form av en processkarta. Arbetet har påbörjats med att revidera riktlinjerna för handläggning av ärenden som rör ensamkommande barn och unga och detta arbete kommer att fortsätta under 2019. Inom ramen för revideringen av stödmaterialet för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst har avsnittet som rör nyanlända elever uppdaterats.			
✓ Överförmyndarnämnden ska i samarbete med Socialnämnden genomföra specialutbildningar som riktar sig till gode män och	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
förvaltare som är villiga och anses lämpade att ta sig an särskilt komplicerade och krävande uppdrag			
Analys Under 2018 har ett samarbete pågått tillsammans med överförmyndarförvaltningen för att tillsammans anordna utbildningstillfällen för ställföreträdare som anse villiga och lämpade att ta sig an särskilt komplexa fall. Hösten 2018 hölls två utbildningstillfällen för ställföreträdare där RSMH (Riksförbundet för social och mental hälsa) föreläste om psykisk ohälsa. Att utbildningen genomförts med hjälp av RSMH, som är en brukarorganisation, är ett led i det övriga arbetet som pågått för att lyfta brukarperspektiv och brukarmedverkan, samt förstärka samarbetet med brukarorganisationer.			

Nämndmål:

Barn som far illa eller riskerar att fara illa utvecklas gynnsamt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom områdena prevention samt barn och unga har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet

Barn och unga som far illa/befinner sig i riskzon får stöd och skydd. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Unga lagöverträdare

Förvaltningen har under året haft uppdraget att, i samråd med ett antal stadsdelsförvaltningar, utveckla arbetssätt för att bättre koordinera socialtjänstens resurser i arbetet med unga lagöverträdare. Det finns ett stort intresse för att utveckla arbetet med unga lagöverträdare, dock inte i särskilda team utan tillsammans med övriga socialsekreterare som arbetar med barn och unga i social utsatthet. Förvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarna tagit fram en intern utbildning som vänder sig till socialsekreterare som arbetar inom myndighetsutövning med unga lagöverträdare. Utbildningen ska ge fördjupad kunskap och fortbildning i risk- och skyddsfaktorer liksom hur staden kan effektivisera handläggning av ärenden som rör målgruppen.

Regeringen har beslutat om försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål och från staden deltar stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta.

Framtid Stockholm

Drygt 370 ungdomar/familjer har kontaktat MiniMaria hittills i år, en liten minskning jämfört med motsvarande period föregående år, men i nivå med samma period 2016. Fördelningen mellan pojkar och flickor är fortsatt ungefär den samma med tre fjärdedelar pojkar och en tredjedel flickor.

Ungdomsjouren arbetar på Sergels torg, på Centralstationen och i andra riskmiljöer som lockar ungdomar. Ensamkommande flyktingungdomar är en fortsatt prioriterad grupp och uppsökarna har ett bra och upparbetat samarbete med gränspolis. Uppsökarna möter många

ensamkommande unga, som fyllt 18 år och som saknar förankring i staden eller kontakt med myndigheter. Dessa länkas ofta till insatser som finns tillgängliga inom stadens IOP eller till medborgarkontor, församlingar, juridisk rådgivning etc. Uppsökarna samverkar med polisens prostitutionsgrupp för att upptäcka unga som säljer eller köper sex, och länkar i dessa fall till lokal socialtjänst, Framtid Stockholm eller MIKA-mottagningen. Regionkoordinatör för människohandel med särskild inriktning barn och unga arbetar i nära samverkan med motsvarande funktion för vuxna. Under året har koordinatör länkat vidare i 35 ärenden (29 pojkar, 6 flickor) där det funnits misstanke om människohandel eller sexuellt utnyttjande av minderårig. Förvaltningen samverkar med Norrmalms stadsdelsförvaltning och polisen inom ramen för "Platssamverkan Klara". Syftet är att verka för tidig upptäckt och att länka ungdomar som är i behov av stödjande insatser vidare och rätt. Stadens upphandlade trygghetsvårdar från Skyddsvärnet fyller en viktig funktion då förvaltningens uppsökare inte är på plats. Trygghetsvårdarna deltar i samverkan med Ungdomsjouren och stadsdelsförvaltningarnas fältassistenter, något som fungerar bra.

2018 erbjöds stöd till 1 965 brottsutsatta unga (1 096 pojkar, 857 flickor) varav 350 personer kom på nybesök, (164 pojkar, 183 flickor). Stödcentrum har fortsatt att öka både antal erbjudanden till brottsutsatta (1 715 st. 2017) och antal som kommer på nybesök (298 st. 2017). Andel ungdomar som tycker att de uppnått märkbar förbättring efter kontakten har varit relativt stabil de tre senaste åren, runt 60-65 %. Stödcentrum har erbjudit förmöten och medling till 127 personer (92 pojkar, 33 flickor) och 71 förmöten och 22 medlingar har genomförts.

Projekt Framtid Stockholm Järva vänder sig till ungdomar mellan 13-20 år och deras familjer. Verksamheten tar emot alltför många besök från ungdomar och familjer och de flesta kommer på uppdrag från stadsdelsförvaltningarna eller på remiss från familjer som sökt Maria ungdoms akutmottagning. Under året har uppdragen till Mini Maria och särskilt kvalificerad kontaktperson, SKKP, ökat och insatserna når ut till avsevärt många fler ungdomar och familjer i Järvaområdet jämfört med innan Framtid Stockholm Järva etablerades. Projektet verkar uppsökande i stadsdelen och ett av syftena är att motivera till vidare kontakt om behov finns. I och med projektet har Framtid Stockholm fått en stark lokal förankring i området. Ett mål är fler familjer ska nås av möjligheten att ta kontakt med socialtjänsten. Styrgruppen för projektet utgörs av förvaltningscheferna från Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista samt Socialförvaltningen och bidrar till att öka samverkan mellan berörda parter.

Insatser till familjer, barn och unga

Förvaltningens dygnet-runt-verksamhet för barn och familjer, *Eureni Minne*, tar emot familjer för utredning samt akutplaceringar av barn utan föräldrar. De senaste åren har efterfrågan på insatserna föräldrastöd och akutplacering för familjer varit vikande, men under 2018 har de åter ökat och ligger på samma nivå som tidigare år. Verksamheten har fått färre förfrågningar om akutplats för ensamt barn, jämfört med tidigare år. Anledningen är att många förfrågningar tidigare år rört personer utanför verksamhetens målgrupp, något som minskat efter informationsinsatser.

Barnhus och Förstärkningsteamet

Barnhus har under året varit involverade i 1030 ärenden/barn. Kontakterna innefattar konsultationer och samordning av information och 70 % rör våld och 30 % sexuella övergrepp. Den omorganisation som polisen genomfört fortsätter att påverka arbetet med

samråd och påverkar såväl de utsatta barnens situation som möjligheten för stadsdelsförvaltningarna att arbeta enligt riktlinjer och önskade arbetssätt. Barnhus ger också de som följer med de barn som kommer på förhör information och stöd. Medföljarna kan vara förskolepersonal, lärare, föräldrar eller andra. Barnhus fortsätter att erbjuda socialsekreterare möjlighet att auskultera under två dagar, något som är mycket uppskattat och som bidrar till att sprida och förankra arbetssätt och metoder. Alla stadsdelsförvaltningar använder Barnhus.

Förstärkningsteamet fortsätter arbetet med att stödja stadsdelsförvaltningarna att komma i balans med ärenden och genom att verka för stabilitet och god kvalitet. Teamet har påbörjat 18 nya uppdrag sedan januari 2018 och har under perioden tagit emot 19 nya förfrågningar från stadsdelsförvaltningar som önskar förstärkning. Efterfrågan är fortsatt hög och arbetet med att rekrytera ny personal fortsätter, dock är det en fortsatt utmaning att rekrytera erfarna utredare.

Jour- och familjehem

Beläggningen i jourhem har minskat successivt sedan flyktningvågen klingade av. Under året har 141 barn och ungdomar varit inskrivna i något av förvaltningens jourhem, flickor och pojkar jämnt fördelade. Anledningar till den sjunkande beläggningen är dels att gruppen ensamkommande barn och ungdomar har minskat, dels att de familjer som finns inte kan möta de behov som efterfrågas. Stadsdelsförvaltningarna efterfrågar hem som kan ta emot ungdomar med stora och komplexa behov, narkotika- och/eller alkoholmissbruk och psykisk ohälsa. Ett intensivt och omfattande arbete pågår sedan några år med att rekrytera jourhem till ungdomar med behov av omfattande stöd och insatser, parallellt med rekrytering även till övriga målgrupper. Efter rekryteringsinsatser ökade beläggningen något i slutet av året. Lättillgängligt stöd och gedigna utbildningsinsatser till både jour- och familjehem är ett viktigt inslag för att förvaltningen ska vara konkurrenskraftig när det gäller att rekrytera nya, och behålla erfarna, familjer för uppdrag.

Av de handläggare som svarat på verksamhetens enkät uppger 100 % att de är nöjda med verksamhetens samlade insatser och att de kan tänka sig att använda jour- eller familjehemmet på nytt.

Årsmålet att få 50 förhandsbedömda familjer under året har inte uppnåtts men 40 nya familjehem bedömts som lämpliga och totalt har 20 familjer kommit till användning som familjehem vid någon stadsdelsförvaltning eller som godkänt jourhem.

Förvaltningen har genomfört fyra grundutbildningar och fem fortbildningstillfällen för familjehem och jourhem. Under september genomfördes Familjehemmens dag på Gröna Lund, ett uppskattat årligt inslag för alla familjehem och barn.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn och ungdomar som bedöms få sina behov tillgodosedda i jour- eller familjehemmet (Resursteamens barn och ungdom).	93,26 %	93,33 %	93,18 %	86 %		85 %		VB 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn/ungdomar under 18 år som vid avslutad kontakt inte har en problematisk alkoholkonsumtion (Framtid Stockholm).	67 %	68 %	65 %	74 %		80 %		VB 2018
Analys Indikatorn har ett årsmål på 80 %, men uppnår för perioden 67%. En anledning till detta är att ungdomen ofta aktualiseras med annan huvudrog, cannabis, och när insatsen förbättrat detta vill föräldrarna/ungdomen avsluta kontakten då de ej upplever alkoholkonsumtionen som lika alarmerande. I siffrorna ingår både Mini-Maria och BSFT, där finns också ett bortfall runt ca 15%. Omräknat utan bortfall, dvs beräknat på de ungdomar som svarat, skulle andelen flickor som ej har en problematisk alkoholkonsumtion vid avslut utgöra 76% och andelen pojkar som ej har en problematisk alkoholkonsumtion vid avslut utgöra 82%. Utifrån detta dras slutsatsen att det adekvata i nuläget är att satsa på större alkoholfokus i behandlingskontakterna och att öka behandlarnas UngDOK-användning och att då ställa samtliga UngDOK-frågor till samtliga ungdomar/familjer vid avslut.								
 Andel kunder med minderåriga/hemmavaran de barn som i hög grad anser att insatsen haft betydelse ur barnens perspektiv (Familjerådgivningen).	91 %	91 %	91 %	95 %		75 %		VB 2018
Analys Mäts genom uppföljningsenkäten till målgruppen med frågan: I vilken grad tror du att samtalen vid Familjerådgivningen haft betydelse ur era barns perspektiv. Svarsmedelvärdet på frågan förväntas vara minst 7 på en 10-gradig skala, där 1 motsvarar i liten grad och 10 motsvarar i mycket hög grad. 80% av besökarna förväntas ha ett svarsvärde på minst 7. Värdet är något högre än 2017 och överstiger klart årsmålet för 2018 på 75%. Män och kvinnor uppgav att de var nöjda i lika stor omfattning.								
  Andel ungdomar som har fullföljt sin ungdomstjänst (Framtid Stockholm).	87 %	86 %	94 %	85 %		80 %		VB 2018
Analys Genomförandegraden är hög, 87% fullföljer sin ungdomstjänst. Av de undanröjda domarna fick hälften ungdomsvård utifrån särskilt vårdbehov och den andra hälften fick vuxenpåföljder såsom fängelse, böter, villkorlig dom och skyddstillsyn. Näst intill samtliga ungdomar uppger dessutom i brukarenkät att de fått positiva och värdefulla arbetslivserfarenheter från sina ungdomstjänstarbetsplatser. Dessutom har ett ökat antal ungdomar under året också blivit erbjudna extra arbete efter avslutad ungdomstjänst.								
  Andel ungdomar som inte använder narkotika efter avslutad kontakt (Framtid Stockholm).	86 %	88 %	82 %	90 %		80 %		VB 2018
  Andelen ungdomar som fått brottsofferstöd upplever en positiv förändring av sin livssituation (Framtid Stockholm).	66 %	67 %	65 %	61 %		70 %		VB 2018
Analys 124 flickor, 131 pojkar, 256 totalt (en saknar etiketten "Kön") Både flickorna och pojkarna har under 2018 ett något högre utfall än 2017, men det är så marginellt så det är svårt att analysera (pojkar 67% / 64% och flickor 65% / 61%). Verksamheten når inte upp till årsmålet om 70 % men utfallet ligger inom det rekommenderade spannet för vad räknas som ett gott resultat. Ett gott resultat innebär att 64-74% av ungdomarna har nått en klinisk signifikant positiv förändring eller nått målet vid avslutad kontakt. Resultatet nu är högre än VB 2017. Den största förbättring står pojkar för, VB 2016 så nådde 54% av pojkarna målet. Hypotesen är att fler av pojkarna kom på fler samtal under 2018, vilket ledde till förbättring av livssituationen innan avslut.								

Nämndmål:

Stockholmare erhåller en likvärdig och rättssäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Nya socialsekreterare är nöjda med stadens introduktionsutbildning.

Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet. Myndighetsutövande enheter inom förvaltningen följer och analyserar domar samt har fortlöpande omvärldsbevakning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel deltagare som är nöjda med introduktionsutbildningen	89			89		90 %		2018
 Andel deltagare som är nöjda med nätverken som den stadsövergripande avdelningen håller i						80 %		2018
Analys Enkät för utvärdering av nätverken har inte skickats ut under 2018 utan kommer att ingå i en större enkät för utvärdering av stadsdelarnas upplevelse av stödet från socialförvaltningen, som kommer att skickas ut under 2019.								
 Andel deltagare som är nöjda med stadsövergripande avdelningens utbildningar/konferenser	90			80		80 %		2018
 Andel dödsboanmälningar som handlagts inom två veckor	96,3 %			91,67 %		90 %		2018
 Andel ärenden om ekonomiskt bistånd för begravningskostnader som handlagts inom två veckor	88,89 %			95,83 %		90 %		2018
Analys Definitionen av skälighetsgräns för handläggningstid är, att ett beslut fattas inom 14 dagar från det att dödsboet har inkommit med samtliga begärda handlingar. Förvaltningens Boutredningsenhet har gjort ett stickprov på totalt 27 ärenden, vilket visar att målet inte helt uppfylls. Handläggningstiden gällande dödsboanmälan uppfylls och utfallet gällande ekonomiskt bistånd tros bero på att det är ett område som är mer komplicerat och lite mer komplicerat att handlägga.								

Nämndmål:

Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet

Målen för socialförvaltningens insatser till vuxna stockholmare uppnås. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Boenden för personer i hemlöshet och/eller missbruk

Förvaltningens boenden för personer i hemlöshet och/eller missbruk har en samlad beläggning för 2018 på 91 %, att jämföra med budgeterad beläggning på 92 %. En del verksamheter har haft en överbeläggning medan andra inte nått budgeterad beläggning. Färre hemlösa personer i Stockholms stad återspeglas i en minskad efterfrågan av platser för akutboende. För att motsvara den minskande efterfrågan av platser för akutboende avvecklades ett akutboende med 32 platser under hösten. Förvaltningen bedömer att kvarvarande platser för akutboende (i egen regi, upphandlade samt verksamheter med föreningsbidrag) är tillräckliga för att staden ska kunna upprätthålla tak-över-huvudet-garantin, TÖG. Även upphandlade akutplatser har haft en sviktande beläggning. Förvaltningen inledde en ny upphandling under hösten av akutplatser.

Verksamheter som legat under sin budgeterade beläggning har haft uppdraget att upprätta planer för detta samt se över kostnader. Tolv platser på Hamnvikshemmet var stängda under en lång period med anledning av fukt och mögel i lokalerna. Efter avslutad renovering togs platserna i bruk under hösten.

Förvaltningens boende- och behandlingsenhet beviljades 300 tkr i lokala utvecklingsmedel, LUM, som gjorde att arbetet med brukarskola kunnat fortsätta under året. Samarbete med studieförbund har fortsatt under året med studiecirkelar i *Din egenmakt* vid flera av enhetens verksamheter. Som en del av utvärderingen gjordes en uppföljande brukarrevision på ett av stödboendena. På initiativ av boende och personal på ett stödboende genomfördes en liten musikfestival, ett mycket uppskattat arrangemang, där samtliga av förvaltningens boenden bjöds in och deltog.

Resultat från brukarenkäter visar att brukarna är nöjda med det stöd och hjälp de får. Personalen frågar numera särskilt om våld i nära relationer och kan hänvisa brukarna till rätt instans för att få stöd och hjälp. De utvecklingsområden på verksamheterna, som tydliggjorts genom brukarenkäterna, går i linje med enhetens pågående och fortsatta satsningar på

delaktighet, jämställt förhållningssätt och fokus på våld i nära relationer.

Uppsökande arbete, vuxna

Av de 145 personer som uppsökarteamet haft närmare kontakt med under perioden tar 122 st., 84 %, emot stöd i att få kontakt med ordinarie hjälpsystem, som stadsdelsförvaltning, psykiatri och/eller hälso- och sjukvård. Färre personer än tidigare fullföljer kontakterna, något som tros bero på att målgruppen har större, mer omfattande problem än tidigare. Konstant över tid är cirka en tredjedel kvinnor och i likhet med tidigare år ses ingen märkbar skillnad i resultat mellan könen. Drygt tio personer av dem som uppsökarteamet haft kontakt med är 18–25 år, och något fler, ett femtontal, är 65 år eller äldre. De äldre lider i högre grad av psykisk ohälsa än den övriga gruppen och uppsökarna arbetar med att länka vidare till stadsdel, enheten för hemlösa, psykiatri, sjukvård etc.

EU-teamet har under 2018 arbetat med 119 personer som befunnit sig i en extra utsatt situation, majoriteten, 110 personer, från Rumänien. Det har varit lika många kvinnor som män. Andelen personer under 18 år har ökat jämfört med föregående år. Majoriteten av de minderåriga är i övre tonåren, mellan 15 och 17 år. Ett arbete pågår för att utveckla samarbetet mellan stadsdelsförvaltningarna och hemländerna för att säkra dessa minderårigas skydd. Både EU-teamet och verksamheterna som ingår i IOP för utsatta EU-medborgare konstaterar att fler personer de kommit i kontakt med under året har ett alkoholmissbruk, jämfört med tidigare år.

Äldre personer i hemlöshet

Arbetet med uppdrag som rör äldre hemlösa fortsätter. Förvaltningen har under året ställt om ett träningsboende till seniorboendet Monumentet. Det finns också möjlighet för stadsdelsförvaltningarna att placera personer på drogfria akut- och utredningsplatser. Parallellt pågår en kartläggning över hur stadsdelsförvaltningarna använder funktionen stödperson till äldre som saknar stadigvarande boende.

Satsningen på Äldre personer i hemlöshet har bl.a. inneburit att förvaltningen, sedan våren 2018, har en äldrelots med uppdraget att söka upp äldre hemlösa personer. Äldrelotsen har under året haft kontakt med 60 personer varav 13 kvinnor. Samtliga var 55 år eller äldre, 36 var över 65 år. Lotsen har länkat 44 personer vidare till stadsdelsförvaltning och sedan maj månad har tolv personer över 65 år fått plats på seniorboendet och 14 har fått plats på subventionerade akutplatser. För de 16 personer som ännu inte länkats till stadsdelsförvaltning eller enheten för hemlösa fortsätter det motiverande arbetet.

Majoriteten av de äldre personer som uppsökarteamet kommit i kontakt med har psykisk ohälsa och/eller missbruksproblem. Förvaltningen har uppmärksammat att det finns behov av gemensamma rutiner och mer sammanhållen handläggning mellan socialtjänst och äldreomsorg kring denna målgrupp.

Under sommaren inföll ett antal veckor med ovanligt höga temperaturer och hög brandrisk som följd. Uppsökarteamet fokuserade under perioden på att söka upp personer i målgruppen, dela ut vatten och vara extra uppmärksamma på de som for illa i värmen. EU-teamet prioriterade att informera om risker med att elda och grilla på bo- och sovplatser under rådande eldningsförbud.

Förvaltningen samarbetar med frivilliga organisationer för att ge stöd till EU- och tredjelandsmedborgare som vistas tillfälligt i staden och som befinner sig i en utsatt situation.

Stödet ges i form av härbärge nattetid och dagverksamheter. Under vinterhalvåret samordnar staden möjlighet att öppna ytterligare lokaler för att erbjuda möjlighet för målgruppen att vistas inomhus då det är särskilt kallt eller särskilt ansträngda väderförhållanden råder. Det var många kalla nätter i början av året och ytterligare lokaler öppnades vid 22 tillfällen, med i genomsnitt 110 besökare per natt. Samtliga som sökte logi kunde beredas plats.

Verksamheten har under året beviljats lokala utvecklingsmedel för att genomföra en förstudie "Bostad direkt från gatan". Under våren gjordes en kartläggning av gruppen långvarigt hemlösa personer, som inte förmår eller inte är motiverade att upprätthålla en kontakt med socialtjänsten, och som sover i offentlig miljö. Det rör sig om ett tjugotal personer som uppsökarna uppmärksammat under flera år. Under hösten kommer projektet att pröva olika arbetssätt för ett mer sammanhållet stöd för målgruppen och dess kontakt med socialtjänsten i syfte att få stabilt boende.

Medborgarkontoret för hemlösa har haft fler tillfälliga besökare jämfört med föregående år, d.v.s. personer som har ärenden av enklare karaktär och som går snabbt att lösa. Under våren blev det en ökning av antal personer i etablering, något som minskade då nya regler förankrats. En prioriterad grupp är varit unga vuxna (18-25 år). Medborgarkontoret har under året tagit emot en större andel unga vuxna än tidigare år och många är före detta ensamkommande.

Socialjouren

Under året har socialjouren utrett 150 ansökningar om hemresor, logi och matpengar avseende gruppen utsatta EU-medborgare, något fler än förra året. Efter utredning om nödprovning beviljades 71 hemresor, vilket är jämförbart med samma period förra året.

Arbetet mot människohandel fortsätter och under perioden har socialjouren och regionskoordinatorn mot människohandel varit i kontakt med 38 personer som identifierats som eller misstänks vara offer för människohandel. Tolv av dessa har beviljats skyddat boende samt stöd i återvändandeprocessen i samverkan med IOM, International Organisation for Migration. Övriga har fått råd, stöd och information. Tvångsarbete och sexuell exploatering är de utnyttjandeformer som varit vanligast förekommande. Regionskoordinatorn har tillsammans med polisens utredare besökt Migrationsverkets ankomstboenden, för att där träffa personer i situationer som Migrationsverket gjort bedömningen att det finns skäl att misstänka människohandel. Det förvaltningsövergripande nätverket med medarbetare som kommer i kontakt med personer som på olika sätt berörs av prostitution och människohandel fortsätter samarbetet och har särskild kompetens i frågan.

Socialrådgivning på nätet

Antalet chattar och frågor som kommit in till socialrådgivningen på nätet har ökat, från ca 1200 förra året till knappt 1600 i år. En anledning tros att det är en generellt högre efterfrågan på digitala tjänster från medborgarna. En annan anledning är att de som använt tjänsten är nöjda och återkommer eller tjänsten sprids "mun till mun". Under året har Socialrådgivning på nätet lanserat en ny hemsida med frågor och svar.

Icke biståndsbedömda insatser för personer i missbruk

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikamissbrukare har under året tagit emot drygt fyrahundra personer i åldrarna 18-28 år. Av dessa har knappt etthundra personer, en tredjedel kvinnor, avslutats under året. Förvaltningen har tagit fram ett behandlingspaket för klienter

med spelberoende som erbjuds stadsdelsförvaltningarna som biståndsbedömd insats.

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikamissbrukare har under året tagit emot drygt 3000 besök för råd- och stödsamtal. Drygt 650 besök har gjorts av personer i åldrarna 18-28 år. 169 personer har avslutat sin kontakt med verksamheten under året (123 män, 46 kvinnor). Vid avslutade kontakt bedöms 37% av kvinnorna och cirka 50% av männen vara fria från missbruk.

Från och med 2018 tar Behandlingsenheten också emot klienter med spelberoende efter biståndsbedömning av stadsdelsförvaltning.

Entreprenadavtalet med förvaltningens upphandlade leverantör för råd och stöd till personer med missbruk avbröts i november 2019 då leverantören gick i konkurs. Tillsvidare tillgodoser Behandlingsenhetens alkohol- och narkotikarådgivning behovet.

Mikamottagningen

Mikamottagningen arbetar med råd- och stödsamtal, praktisk hjälp och uppsökande arbete. Under 2018 har verksamheten tagit emot 106 personer, 96 kvinnor och 10 män för stödsamtal. Uppsökande arbete i gatumiljö har skett en-två kvällar i veckan och resulterat i kontakt med drygt trettio personer. Uppsökande verksamhet på internet bedrivs genom att skapa stående annonser om Mikamottagningen på t.ex. eskortsidor, och forum. Mikamottagningen har ett nära samarbete med många verksamheter inom och utanför staden för att sprida kunskap och information om verksamheten och målgruppen och organisationer och myndigheter tar också kontakt med Mikamottagningen för att få stöd i arbetet.

Insatser för personer i hemlöshet

Under 2018 har 605 personer varit aktuella på förvaltningens enhet för hemlösa, EFH, vilken är en minskning jämfört med de tre senaste åren. Minskningen kan delvis förklaras med att EFH avslutat många, 276 personer, till stadigvarande boende de senaste två åren. Om de har fortsatt eller förnyat stödbehov av socialtjänsten kommer de att söka i den stadsdel där de är bosatta.

Antal unika individer aktuella på Enheten för hemlösa	2015	2016	2017	2018
Män	580	567	569	514
Kvinnor	109	106	114	91
Totalt	689	673	683	605

Av de personer, där deras ärende avslutats under 2018, har 42 % fått stadigvarande boende (129 män, 22 kvinnor). Föregående år låg siffran på 41 %. Av de som haft kontakt med anledning av ekonomiskt bistånd, har 23 % fått egen försörjning och ärendet avslutats. Trots att arbetsmarknaden i Stockholm under flera års tid varit god är det många som inte får arbete till följd av en mer komplex problematik och/eller att de är språksvaga. De har därför svårt att nå självförsörjning. EFH samarbetar med arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter för att hitta lösningar för personer med ekonomiskt bistånd av den anledningen.

Under året har något färre personer beviljats insatsen försökslägenhet, jämfört med tidigare år. Anledningen är att färre klienter uppfyllt kriterierna för försökslägenhet.

Bostad först

Personer som har insatsen Bostad först har ökat från 44 personer förra året till 57 personer i år. Fler kvinnor får del av insatsen med Bostad först jämfört med andra boendelösningar. Vid årets slut står cirka 70 personer i kö. Den s.k. kvarboendegraden i Bostad först är hög och endast åtta brukare har blivit uppsagda. En person har övertagit kontraktet under året.

Peer Support-stödet har utökats under året och det finns nu två Peer Support i verksamheten. Peer Support ges i samarbete med NSPH och stödet har under perioden utvärderats av externa forskare. Utvärderingen visar att stödet är positivt för både brukare och verksamhet. Under året har också två forskningsrapporter från Karolinska institutet, KI, jämfört insatsen med en mer traditionell boendetrappa. Slutsatsen i rapporterna är att Bostad först varit en bättre insats avseende återhämtning för de personer som ingick i studien.

Under 2019 kommer Bostad först att utökas i staden med fler lägenheter, en insats som förvaltningen konstaterar ett stort behov av.

Bostad direkt från gatan

Med stöd av lokala utvecklingsmedel, LUM, har förvaltningens uppsökarteam under året gjort en förstudie i syfte att utveckla metoder för att kunna erbjuda långvarigt hemlösa personer som sover i offentliga miljöer en bostad direkt från gatan. Uppsökarteamet har fokuserat på tjugo personer (14 män, 6 kvinnor, de flesta i åldrarna 55-65+) i långvarig hemlöshet som sover i offentliga miljöer sedan mer än fyra år. Samtliga bedöms ha någon form av psykisk ohälsa i varierande grad, de flesta allvarlig psykisk ohälsa eller psykisk funktionsnedsättning. Fem personer har även missbruksproblem. Förstudien har utmynnat i ett tätt samarbete mellan uppsökarteamet och EFH, med en anpassad utredningsprocess för denna målgrupp. Under 2019 kommer arbetsmetoden att testas, följas upp och utvärderas.

Mottagande av nyanlända vuxna och familjer

Förvaltningen har uppdraget att ansvara för att nyanlända tas emot, erbjuds bosättning och får det stöd som behövs för att påbörja sin etablering i staden. Målgruppen är kvotflyktingar och nyanlända personer som fått uppehållstillstånd och som Migrationsverket anvisat till Stockholm för bosättning. Förvaltningen har samlat insatserna i projektorganisationen *avdelningen för mottagande av nyanlända*. I nära samverkan med stadsledningskontoret, andra nämnder och bolag i staden, SHIS, kommunala bostadsbolag och privata aktörer på bostadsmarknaden, arbetar förvaltningen med att finna lämpliga boendelösningar för nyanlända. Förvaltningen ser kontinuerligt över vilka befintliga lokaler som kan användas för tillfälliga boenden och för ensamhushåll finns även upphandlade vandrarhemsplatser. Alla som anvisats till Stockholm har erbjudits boende på korttidskontrakt, möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd i avvaktan att etableringsersättning kommer igång samt initial samhällsvägledning.

Stockholm skulle under 2018 ta emot 1882 personer, det s.k. kommunalet, varav ca 600 kvotflyktingar. Migrationsverket har aviserat att inte alla kommuner kommer att uppnå sina kommunal för 2018 och verket kan vid anvisning komma att ta ökad hänsyn till nyanländas individuella behov och särskilda skäl för att bosätta sig i en specifik kommun. I början av 2019 kommer besked om respektive kommuns slutliga antal anvisningar för 2018. Därefter fastställs det slutliga antalet anvisningar staden skall ta emot 2018.

Under 2018 kom 1607 personer i 621 hushåll, varav 596 personer kvotflyktingar i 198 hushåll. Häri ingår också kvarvarande personer från 2017 års kommunal. Samtliga som anvisats till staden har fått boende.

Samhällsvägledning till nyanlända

Samhällsvägledning kompletterar övriga kommunala arbetsmarknads- och etableringsinsatser och består av praktiskt stöd och information för att kunna hantera vardagliga uppgifter.

Två nätverk, för chefer respektive handläggare med ansvar för utveckling av samhällsvägledning till nyanlända, med representanter från alla stadsdelsförvaltningar har bildats och knutits till arbetsmarknadsförvaltningen. Socialförvaltningen representerar i båda nätverken som träffats regelbundet under året. Fokus har varit erfarenhetsutbyte, samhällsvägledningens innehåll och likställighet över staden. Nätverken har erbjudits information från Migrationsverket, seminarier om vägar till arbete och utbildning, bostadsvägledning, MI och barnrättsperspektivet samt studiebesök på vuxenutbildningscentrum. Även andra funktioner inom stadsdelsförvaltningar som möter nyanlända har erbjudits en del av dessa aktiviteter.

Stadsdelsförvaltningarna erhåller listor med kontaktuppgifter till nyinflyttade nyanlända varje månad, i syfte att underlätta uppsökande och kontaktskapande arbete. Samhällsvägledningens utformning och tillgänglighet skiljer sig åt mellan stadsdelsförvaltningar, bland annat beroende på om det finns medborgarkontor, anvisningsboenden för nyanlända eller utvecklad samverkan med civilsamhället. Nyanländas frågor handlar ofta om bostad, id-kort och bank-id, möjlighet att ansöka om ekonomiska ersättningar samt inskrivning på Arbetsförmedlingen. Kvinnor frågar ofta om aktiviteter för barn. Stadsdelsförvaltningar har erbjudit tematräffar kring bostäder, vardagsekonomi, förskola och/eller föräldraskapskurser. Kontakter med civilsamhället har initierats i några stadsdelsförvaltningar i syfte att utveckla former för samarbete kring aktiviteter för nyanlända.

I juni erbjöd socialförvaltningen en workshop om möjligheten att ansöka om Länsstyrelsens § 37-medel. Under våren beviljades Norrmalm stadsdelsförvaltning Länsstyrelsens § 37 a-medel i syfte att utveckla samverkan med lokala civilsamhällesaktörer. Under hösten beviljades socialförvaltningen, Skärholmen, Skarpnäck, Södermalm och Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltningar § 37-medel för utveckling av bostadsvägledning och lokala mötesplatser för integration.

Antal mottagna nyanlända 2018	Hushåll	Individer
Kvot	198	596
ABO	423	1011
Totalt	621	1607

Samverkan med övriga förvaltningar och bolag som arbetar med frågan har varit en förutsättning för att uppnå målen. Socialförvaltningen har aktivt bidragit till arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att, tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, bygga upp stadens sociala stöd riktat till nyanlända. Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna är viktiga samverkanspartners i arbetet med att ta emot anvisade familjer med barn. I och med den täta dialogen med Migrationsverket har förvaltningen uppdaterad information om förväntat mottagande, vilket möjliggjort anpassning av verksamheterna utifrån aktuellt läge.

Kvotflyktingar

Projektet *Stärkt mottagande och stöd till kvotflyktingar* har under året arbetat med att vidareutveckla och stärka mottagandet av kvotflyktingar. Detta sker genom ett tätt samarbete med förvaltningens Intro Stockholm, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och Region Stockholm. Projektet har arbetat fram en samverkansmodell för överföring av kvotflyktingar som är i behov av särskilt stöd eller har medicinska behov till stadsdelsförvaltningar. Modellen införs under 2019. Ett introduktionsprogram för nyanlända kvotflyktingar har också tagits fram och ska fungera som ett komplement till det sociala stödet som ges på Intro Stockholm. Införande, test och utvärdering av programmet kommer att ske löpande under 2019.

Under sommaren tog förvaltningen också emot 34 personer som snabbt behövde få vidarebosättning från ett flyktingläger. Migrationsverket anvisade dessa personer med mycket kort varsel och tre av de anvisade var ensamkommande barn utan anhöriga i Sverige vilket är en ny situation.

Bostäder för nyanlända

Arbetet med att ta fram bostäder för bosättning av de som anvisas till Stockholm sker i nära samverkan med SHIS, kommunala bostadsbolag och privata aktörer på bostadsmarknaden. Socialförvaltningen ser kontinuerligt över vilka befintliga lokaler som kan användas för tillfälliga boenden. För ensamhushållen finns även upphandlade vandrarhemsplatser.

Som en följd av att anvisningstakten från Migrationsverket var lägre under årets första månader hade förvaltningen tillgång till tillräckligt många bostäder för att täcka behovet. Flera hushåll har också hittat egna lösningar och flyttat vidare, från SHIS och förvaltningens boenden. Totalt flyttade 80 hushåll ut från SHIS boenden under året och 68 hushåll från förvaltningens boenden. Utflyttningen innebär att förvaltningen kan matcha och flytta in nya hushåll i de lediga lägenheterna.

Under några sommarveckor fanns inga lediga lägenheter till flerpersonshushåll som anvisats till Stockholm och vandrahem blev en tillfällig lösning. Veckan efter midsommar blev de första av stadens planerade modulhus färdiga och familjerna kunde erbjudas boende i modulhuslägenheter.

I och med att modulhusen blivit klara har förvaltningen kunnat flytta familjer och i viss mån ensamhushåll. Omflyttningarna har medfört att stora familjer som ibland bott uppdelade i två, tre lägenheter kunnat flytta till en gemensam större lägenhet och ensamstående, som bott på vandrarhem, har kunnat erbjudas boende i de mindre lägenheterna inom SHIS.

Tabellen nedan visar hur många nyanlända som vid årets slut bor i de olika boendeformerna

Boendeform	Hushåll	Antal individer
SHIS	1472	3980
Bostadskansliet, lägenhet/rum	146	648
Tillfälliga boenden	313	313
Vandrarhem	448	448
Totalt	2379	5389

Familjerådgivning

Stadens familjerådgivning i egen regi har haft en hög efterfrågan och utfört 5 652 samtal under året varav 1 485 samarbetssamtal. Verksamheten når trots det inte årsmålet, 5800 samtal. Andelen samarbetssamtal har de senaste fyra åren ökat från 19 % till 26 %. Efterfrågan på samarbetssamtal fortsätter att öka över hela staden, något som sannolikt hänger samman med en tendens att lösa vårdnads- och boendefrågor för barnen genom samtal i stället för tvist i domstol. Den utökade kvällsmottagningen två kvällar i veckan har fortsatt under året. I Familjerådgivningens brukarenkät svarar 100 % att de fått hjälp med de svårigheter de sökt familjerådgivning för. För föräldrar som deltagit i grupp för separerade föräldrar upplever 85 % att samarbetet har blivit bättre.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel uppmärksammade personer som har kontakt med ordinarie hjälpsystem (Stockholms stad socialjour, Uppsökarteamet).	60,5 %	60 %	61 %	69 %		75 %		VB 2018
Analys Uppsökarteamet har kommit i kontakt med 232 personer under året, vilket är liknande sedan senaste åren. 60% av dessa har kontakt med ordinarie hjälpsystem vid avslut, vilket är lägre jämfört med tidigare år. Nedgången tros delvis bero på större problematik i målgruppen samt en upplevelse av att det är svårare att få klienter aktualiserade på stadsdel eller i kommun. En äldrelotsfunktion har sedan våren 2018 funnits i Uppsökarteamet till följd av en satsning på äldre personer i hemlöshet. Av de personer som är 65 år eller äldre har 63 % kontakt med ordinarie hjälpsystem. Majoriteten av de äldre personer som Uppsökarteamet kommit i kontakt med har psykisk ohälsa och/eller missbruksproblem. Andelen äldre personer är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år, ca 15 %. Av de unga vuxna personer (18 - 25 år) som Uppsökarteamet arbetat med under året har 55 % kontakt med ordinarie hjälpsystem. Att personer har okänd tillhörighet och saknar kontakt med ordinarie hjälpsystem kan ha flera olika skäl. Om personen själv inte vill ha kontakt med Uppsökarteamet eller socialtjänsten krävs ett långsiktigt motiverande arbete, det kan också handla om tillhörighetstvister där personen blir hänvisad mellan olika kommuner eller stadsdelar.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Delar görs i kärnverksamheterna, som ungdomsjourens och socialjourens arbete. Andra insatser görs på strategisk nivå i form av stödjande insatser, utbildningar och samverkan med stadsdelsförvaltningar, polis med flera. I det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet ingår t.ex. arbete mot hot och våld, våldsbejakande extremism och sociala insatsgrupper. Delar av förvaltningens arbete med dessa frågor redovisas under målet 1.2 - Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Trygghetsskapande arbete

Årets trygghetskonferens hölls i oktober och vänder sig till tjänstemän i staden och polisen.

Temat för konferensen var intern och extern samverkan i det trygghetsskapande arbetet inom staden, till exempel hur centrumägare, ideella föreningar och andra samverkar med stadens verksamheter. *Trygghetspriset* är ett sätt att uppmuntra till att arbeta trygghetsskapande genom ett pris till en organisation eller verksamhet som genom sin insats ökar stockholmarnas upplevelse av trygghet och minskar oron för att utsättas för brott. Prissumman är 50 000 kronor och gick i år till tio föreningar i Östberga tillsammans med stadsdelsförvaltningen och kulturförvaltningen för arbete i projekt *Samverkan Östberga* där föreningar, boende, staden och andra aktörer arbetar tillsammans för ökad trivsel och trygghet i området.

Uppföljning av Trygghetspriset sker genom att in förra årets vinnare bjuds in till trygghetskonferensen där de får berätta hur det gått för dem och vad de gjorde för prispengarna.

Förvaltningen fortsätter att analysera det relativt stora bortfallet i förra årets *trygghetsmätning* i syfte att öka svarsfrekvensen i nästa mätning, som genomförs våren 2020.

Trygghetsmätningens resultat används bland annat i det lokala arbetet med att skapa lägesbilder som ligger till grund för de samverkansöverenskommelser som skrivs mellan stadsdelsnämnderna och lokalpolisområdena i staden. Resultaten används också i stadens fack- och stadsdelsförvaltningar när de planerar sina verksamheter i deras trygghetsskapande uppdrag.

Arbete mot våldsbejakande extremism

Socialförvaltningen har uppdraget att stödja stadsdelsförvaltningarna i arbetet mot våldsbejakande extremism genom att samla och sprida kunskap om socialtjänstens roll i det förebyggande arbetet samt om råd och stöd. I samverkan med stadsledningskontoret och Socialstyrelsen genomfördes under året en utbildning om socialtjänstens ansvar och uppdrag i frågor som rör våldsbejakande extremism. Utbildningen riktade sig till chefer och andra utsedda funktioner vid stadsdelsförvaltningarna och berörda fackförvaltningar. Under året har förvaltningen reviderat handlingsplanen mot våldsbejakande extremism.

Förvaltningen har genomfört en kartläggning av behov och utmaningar inom socialtjänstens verksamheter i staden. Kartläggningen visar att samtliga socialtjänstverksamheter, både myndighetsutövning och öppenvårdsverksamheter, kan komma i kontakt med individer, familjer eller anhöriga som på något sätt har koppling till våldsbejakande extremism eller radikalisering. Kartläggningen visar också att handläggare och medarbetare inom socialtjänstområdet behöver stöd i att handlägga ärenden och förvaltningen har tagit fram en kommunikationsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism som presenterats på chefsnätverken. Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret, stadsdelsförvaltningarna, arbets- och utbildningsförvaltningarna i syfte att dela erfarenheter och metoder för utveckling av arbetet. En arbetsgrupp med fokus på socialtjänstområdet för att lyfta VBE-frågan träffas regelbundet. I arbetsgruppen ingår representanter för avdelningschefer inom stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden utveckla samverkan kring tidiga insatser för att snabbt kunna inleda åtgärder för att motverka att barn och ungdomar i riskmiljöer rekryteras till brottslighet och kriminella gäng	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kommunstyrelsen hade i budget för 2018 ett uppdrag om att i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
utveckla samverkan kring tidiga insatser för att snabbt kunna inleda åtgärder för att motverka att barn och ungdomar i riskmiljöer rekryteras till brottslighet och kriminella gäng. I detta är skolgång en viktig skyddsfaktor. Under året har avdelningen arbetat med att förstärka och utveckla samverkan mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen inom ramen för uppdraget kring skolsociala team. Insatser från ett skolsocialt team till en elev med problematisk skolfrånvaro är en tidig insats i samverkan som syftar till att säkra skolgången. Vidare har kartläggningen av öppenvård som enheten genomfört, visat vilka tidiga insatser för barn och unga som finns att tillgå i staden. Under 2019 kommer socialförvaltningen att arbeta vidare med dessa frågor i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.			

Nämndmål:

Stockholmare är trygga och säkra i staden

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadens trygg- och säkerhetsprogram samt trygghetsmätningen används i det lokala trygghets- och brottsförebyggande arbetet.

Driftverksamhet

Krisberedskapen i staden fungerar när den behövs. Förebyggande arbete och tillsynsarbete leder till god ordning i krogmiljöerna. Nämndens verksamheter erbjuder en trygg miljö för brukarna.

Analys

VBE-lots

Under året inrättades en funktion på förvaltningens enhet för hemlösa som s.k. VBE-lots, för att i samverkan med utredare vid stadsövergripande avdelningen samla relevant kunskap och utgöra ett kunskapsstöd gentemot stadsdelsförvaltningar. VBE-lotsens uppdrag är att lotsa personer som uttrycker vilja att lämna våldsbejakande extremism, till stadsdelsförvaltning. VBE-lotsen kan också stötta anhöriga till personer som vill hoppa av och bistå med kontakt på stadsdelsförvaltningen eller, vid behov, förvaltningens behandlingsenhet för vuxna. Lotsen har under året nåtts av tre samtal från handläggare i staden och ett samtal från kriminalvård då en person tog kontakt för att planera sin kommande frigivning.

Stöd till avhoppare

Förvaltningen samarbetar med polismyndigheten och handlägger ärenden som har kontakt med polisens avhopparverksamhet. Verksamheten, som finns på enheten för hemlösa, inkluderar avhoppare från extremistiska miljöer om de har behov av insatser från socialtjänsten i Stockholms stad. Sedan starten i januari 2016 har verksamheten haft kontakt med sammanlagt nio personer som aktualiserats då de ingår i polisens avhopparprogram, samt en person som kommit via kriminalvården. Under året har enheten handlagt åtta ärenden. Förvaltningen har också beredskap att ta emot anhöriga för stödsamtal.

Socialjouren

Socialjouren har krisberedskap för staden och ansvarar för att ta emot larm om olyckor och bistå med det initiala psykosociala stödet. Socialjouren informerar berörda

stadsdelsförvaltningar och initierar då stadsdelens krisberedskap behöver aktiveras. Under 2018 har krisberedskapen aktiverats vid sex tillfällen, samtliga gällande bostadsbränder. 2017 aktiverades krisberedskapen vid 15 tillfällen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

◆ Uppfylls delvis

Analys

Arbetet med att minska hemlösheten är en prioriterad fråga i Stockholms stad och frågan berör många olika verksamhetsområden. Stadens program mot hemlöshet 2014–2019 är utgångspunkt för de aktiviteter som genomförs inom området och arbetet med att ta fram en modell för uppföljning av resultat av insatser inom ramen för programmet fortsätter.

Program mot hemlöshet

Under åren 2015-2017 har en särskild satsning på hemlöshetsarbetet genomförts i stadsdelsförvaltningarna utifrån programmet mot hemlöshet. Under året har en uppföljning av det arbetet genomförts som visar att många satsningar har handlat om att finansiera tjänster relaterade till bostadssökande personal som arbetar med bostadssökande. Annat som finansierats med medel från satsningen är Case Managers och budget- och skuldrådgivare. Många av satsningarna har haft ett tydligt barn- och familjeperspektiv. Men – har de lokala projekten resulterat i förslag till åtgärder för det fortsatta arbetet för att stockholmare med svag ställning på bostadsmarknaden får bostad.

I samverkan med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm, SHIS, och några stadsdelsförvaltningar pågår ett arbete med att förtydliga rutiner och processer. Ett resultat av arbetet är att en ny boendeform, *avtalat boende*, nu är möjlig. Avtalat boende är en boendeform som innebär att den enskilde efter remiss från socialtjänsten får en lägenhet med eget kontrakt med SHIS medan det mellan SHIS och remitterande stadsdelsförvaltning/enheten för hemlösa finns ett avtal om kostnadsansvar för eventuell skadegörelse eller uteblivna hyresinbetalningar. Avtalat boende har ersatt boendeformen träningsboende, vilket innebar att stadsdelsförvaltningen/enheten för hemlösa tecknade kontrakt med SHIS och hyrde ut lägenheten i andra hand till den enskilde.

Stadsdelsförvaltningarna har möjlighet att ta del av de etthundra genomgångslägenheter som är särskilt avsedda för barnfamiljer och i augusti hade totalt 42 barnfamiljer flyttat in i genomgångslägenheter. Fram till november planeras inflyttning i ytterligare nio lägenheter. Tillsammans med SHIS följer förvaltningen uppdraget för att säkerställa ett likställigt nyttjande över staden.

Förvaltningen har under året lanserat en handlingsplan för barnfamiljer med socialtjänstkontakt som lever under osäkra boendeförhållanden. Handlingsplanen, som är en bilaga till stadens program mot hemlöshet, innehåller såväl målsättningar för arbetet som en samling principer som ska styra stadens arbete med målgruppen. Arbetet med handlingsplanen kommer att följas bland annat genom en workshop under hösten. Resultaten från denna workshop kommer att användas i arbetet med uppdraget att ta fram en ny handlingsplan för målgruppen från och med 2020.

Kartläggning och sammanställning av behoven av bostäder för grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar ligger till grund för det pågående arbetet med boendeplaneringen.

Tak-över-huvudet-garantin

Staden har under alla dagar 2018 levt upp till tak över huvudet-garantin, TÖG. För att stärka en likvärdig tillämpning av TÖG har förvaltningen, i samband med arbetet med att ta fram en modell för uppföljning av hemlöshetsprogrammet, ägnat särskild uppmärksamhet åt de utmaningar som stadsdelsförvaltningarna har rapporterat kring förverkligandet av garantin.

Hemlöshetsräkningen

Sedan 2004 genomför socialförvaltningen vartannat år en hemlöshetsräkning för att beskriva hemlöshetssituationen i Stockholms stad, utifrån stadens definition av hemlösa.

Kartläggningen, som genomförts under året, ger en ögonblicksbild av hemlöshetssituationen den 26 september 2018. Vid mättillfället rapporterades 2 439 personer in, vilket är en ökning med 19 personer jämfört med kartläggningen 2016. Antalet är emellertid lägre än uppsatt årsmål i indikatorn "Antal hemlösa". Av de hemlösa i räkningen var 33 % kvinnor och 67 % män. Kartläggningen utgör ett underlag för det fortsatta hemlöshetsarbetet.

Vräkningsförebyggande arbete

Stadsdelsförvaltningarna och representanter från allmännyttan har under året träffats kring vräkningsförebyggande arbete. En temadag genomfördes under hösten för att utveckla arbetet och stärka kopplingarna mellan vräkningsförebyggande arbete och budget- och skuldrådgivning.

Socialförvaltningen har också haft i uppdrag att, i samråd med stadsdelsförvaltningarna och stadens bostadsbolag, utveckla *samverkan kring oriktiga hyresförhållanden*. Vid en konferens om otillåten andrahandsuthyrning, ordnad av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, deltog bostadsbolag, stadsdelsförvaltningar och juridiska avdelningen. Bl.a. diskuterades samverkan utifrån vad sekretesslagstiftningen möjliggör. Socialförvaltningen fortsätter att stärka samverkan.

Förmedlade försöks- och träningslägenheter samt genomgångslägenheter för barnfamiljer

Under året förmedlades 456 försöks-och träningslägenheter. Av de 100 genomgångslägenheter som avsatts för barnfamiljer har cirka 70 förmedlats. I samverkan med SHIS följer socialförvaltningen uppdraget i syfte att stödja ett likställigt nyttjande över hela staden. Förvaltningen sammanställer, tillsammans med exploateringskontoret, behovet av bostäder för grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för.

Förvaltningen har deltagit i Bostadsförmedlingens uppdrag och tillsammans med SHIS kring för att öka andelen försöks- och träningslägenheter från privata hyresvärdar och fastighetsägare. Utredningen ger förslag till en modell för genomförande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal anvisade bostäder till nyanlända	621			1 483		650	tas fram av	VB 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
nämnden								
Analys Eftersom mottagandet efter anvisning ska ske senast inom två månader så kommer mottagandet utifrån 2018 års läns- och kommunal i att ske från 1 mars 2018 till 28 februari 2019. Detta innebär att ytterligare hushåll från 2018 års anvisningstal kommer att tas emot och få bostättning under januari och februari 2019. Förvaltningen beräknas därmed att uppnå målet om 650 anvisade bostäder.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förvaltningsrutiner och användning av stadens försöks- och träningslägenheter med syfte att underlätta för privata fastighetsägare att lämna lägenheter till staden	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har under året haft möten med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB i syfte att utveckla arbetet med försöks- och träningslägenheter.			

Nämndmål:

Stockholmare med svag ställning på bostadsmarknaden får bostad

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Socialnämnden medverkar till att personer med svårighet att ordna bostad får någonstans att bo.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel hushåll av samtliga nyanlända som anvisats till Stockholm och som har/haft kontakt med Intro Stockholm, som fått bostad.	100 %			100 %		100 %		VB 2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Analys

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen arbetar med att se över hur samverkan och samhandläggning inom socialtjänsten kan öka för personer som fyllt 65 år.

Yngre personer med demens

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har påbörjat ett arbete med att kartlägga hur samverkan kring yngre personer med demens ser ut i kommunen utifrån de "Nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom" och "Nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom, 2018-05-24". Insatser som åligger socialtjänsten är bland annat att erbjuda en regelbunden och sammanhållen uppföljning av den demenssjukas situation och behov.

Det är svårt att exakt avgöra antalet personer med demenssjukdom i Stockholm då stadens sociala system inte kan ge specifik utdata. Om man utgår från rapporter som skrivits de senaste fem åren beräknas antalet yngre personer med primär demens vara drygt 440 och personer med sekundär demens och som har en insats i staden antogs ligga runt 80 personer.

En ny regional samverkansplan mellan kommun och landsting är under arbete och lokala samverkansavtal är upprättade med Region Stockholm i fyra stadsdelar. I två enkätundersökningar till beställarenheterna inom äldreomsorgen och till anhörigkonsulenter i stadsdelsförvaltningarna gällande tidiga insatser för personer med demens och multiprofessionella arbetsteam, har frågor om samverkan kring gruppen yngre med demens lagts till. Syftet är att ta reda på om samverkan finns utan att samverkansavtal är upprättade, hur samverkan ser ut och om behov av stöd finns för att komma igång med lokal samverkan på stadsdelsnivå.

Inom beställarenheterna är samverkan kring personer med demenssjukdom under 65 år ett fortsatt utvecklingsområde. Det saknas ofta rutiner kring samverkan mellan olika aktörer riktad till målgruppen. Både anhörigkonsulenter och biståndshandläggare har svarat att de har svårt att nå personer med demenssjukdom i ett tidigt skede av sjukdomen och att det finns få insatser att erbjuda i ett tidigt skede. Stöd till barn och ungdomar som har en demenssjuk förälder är ett fortsatt utvecklingsområde. Stadens anhörigkonsulenter vänder sig till vuxna från 18 år.

Anhörigstöd

I syfte att få en mer enhetlig bild av anhörigstödet som bedrivs i staden har socialförvaltningen och äldreförvaltningen låtit genomföra en kartläggning där

anhörigkonsulenter och deras chefer intervjuats kring de olika områdena; uppdrag, insatser, kompetens och metoder, samverkan, organisationsstruktur samt styrning/ledning. Rapporten har, med en sammanfattande beskrivning av nuläget i staden samt förslag och rekommendationer, presenterats i ett ärende för social- och äldre nämnden i juni.

Fyra gemensamma nätverksmöten för stadens anhörigkonsulenter har genomförts där det fortsatta implementeringsarbetet är en stående punkt och behov av utbildningsinsatser för handläggare har uppmärksamats. En heldags workshop genomfördes under hösten med fördjupning i de prioriterade områdena och genomförande samt metoder och arbetssätt.

Under perioden har arbetet fortsatt med att se över vilka insatser och aktiviteter som finns för personer LSS personkrets 1 och 2, som är 67 år och äldre, och som slutar sin dagliga verksamhet. Ett samarbete med idrottsförvaltningen kring aktivitetsutbud för äldre pågår också.

Boendelösningar för äldre i hemlöshet – se mål 1.2, Vuxna lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden och äldre nämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan och samhandläggningen inom socialtjänsten kan öka runt personer som fyllt 65 år	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialförvaltningen har under 2018 samarbetat med äldre förvaltningen kring frågan om hur samverkan och samhandläggning inom socialtjänsten kan öka för personer som fyllt 65 år. Under våren skickades en enkät till stadsdelsförvaltningarna med frågor om samverkan och samhandläggning, och under hösten hölls en workshop med inbjudna enhetschefer från individ- och familjeomsorg samt äldreomsorg. En rapport sammanställdes utifrån framkommen information och presenterades för nämnden i december månad.			
✓ Socialnämnden och äldre nämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till ökat samarbete kring målgruppen under 65 år med demenssjukdom	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialförvaltningen och äldre förvaltningen har påbörjat ett arbete med att kartlägga hur samverkan kring yngre personer med demens ser ut i kommunen utifrån de "Nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom" och "Nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom, 2018-05-24". Insatser som åligger socialtjänsten är bland annat att erbjuda en regelbunden och sammanhållen uppföljning av den demenssjukas situation och behov. Det är svårt att exakt avgöra antalet personer med demenssjukdom i Stockholm då stadens sociala system inte kan ge specifik utdata men antalet yngre personer med primär demens beräknas vara drygt 440. En ny regional samverkansplan mellan kommun och landsting är under arbete och lokala samverkansavtal är upprättade med landstinget i fyra stadsdelar. Se vidare under mål 1.7.			
✓ Äldre nämnden och socialnämnden ska kartlägga stadsdelsnämndernas arbete med anhörigstöd	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialförvaltningen och äldre förvaltningen har genomfört en kartläggning av uppdrag, insatser, kompetens och metoder, samverkan, organisationsstruktur samt styrning/ledning. Rapporten presenterades i ett ärende för social- och äldre nämnden i juni. Se vidare under mål 1.7.			
✓ Äldre nämnden ska i samarbete med socialnämnden se över möjligheten att införa förenklad biståndsbedömning för fixartjänster riktade till personer under 75 år med funktionsnedsättning	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I Stockholms stad kan personer över 75 år få avgiftsfri hjälp med enklare vardagssysslor, så kallade fixartjänster. Tjänsten ges med stöd av lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Syftet med tjänsten är att förebygga fallskador och andra skador som vissa riskfyllda vardagssysslor kan orsaka. Äldre förvaltningen och socialförvaltningen har under året utrett möjligheten att även införa fixartjänster för personer under 75 år med funktionsnedsättningar. Av utredningen framgår att fixartjänster kan erbjudas till andra personer än de som omfattas av befogenhetslagen om:			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
1. tjänsten erbjuds till alla kommuninvånare			
2. målgruppen finns specificerad genom annan lag (sådan lag finns inte)			
3. tjänsten bedöms som bistånd enligt speciallagstiftning (t.ex. socialtjänstlagen, SoL)			
På grund av detta behöver stöd sökas i socialtjänstlagen och handläggning ske enligt sedvanlig handlägningsprocess.			

Nämndmål:

Äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet.

Målen för socialförvaltningens insatser till äldre uppnås. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

Förvaltningens äldreboende för personer i hemlöshet, Gamlebo, har arbetat aktivt med att säkerställa att personalen tar hänsyn till den äldres självbestämmande och integritet. Detta genom att låta individen i samtal med kontaktpersonen beskriva hur han eller hon vill ha det gällande allt från små rutiner till helheten, vilket ligger till grund för genomförandeplanen. Personalen värnar om att insatser genomförs på de tider och på det sätt som personalen och den äldre har kommit överens om.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen (Gamlebo)	82,61 %					80 %		2018

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfylls under året. Bedömningen grundas på att de tre verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet, och som berör förvaltningen, bedöms uppnås. Hur nämnden har bidragit till att uppnå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att öka medvetenheten om energiförbrukning. I förvaltningens interna nyhetsbrev finns i varje nummer en "grön nyhet" med för att uppmuntra och inspirera i miljöarbetet.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden strävar efter att i sin verksamhet minska sin negativa miljöpåverkan i fråga om energianvändning, transporter och kemikaliehantering. Inomhusmiljön är sund och ekologiska livsmedel köps i så stor utsträckning som möjligt.

Analys

Nämnden strävar efter att i sin verksamhet minska sin negativa miljöpåverkan i fråga om energianvändning, transporter och kemikaliehantering. Verksamheterna strävar efter att i vardagen minska sin energiförbrukning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljöinformation i förvaltningens interna nyhetsbrev	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Minska användningen av farliga kemikalier	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundas på att KF-indikatoren delvis uppnås. Underliggande nämndmål har uppfyllts.

För att bidra till minskade utsläpp av växthusgaser och partiklar följer förvaltningens medarbetare förvaltningens resepolicy.

Under året har några leasingavtal för bilar löpt ut. Vid tecknande av nya avtal har en prövning av behovet genomförts och vid ett nytecknande har bilen om möjligt ersatts med elbil.

Förvaltningens centrala läge bidrar till att medarbetare reser miljövänligt genom att gå, cykla

eller åka kollektivt i tjänsten.

Förvaltningen arbetar med att uppmuntra till att hålla möten på distans och utbilda medarbetare i att jobba smartare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon					87 %	85 %	85 %	VB 2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Verksamheterna arbetar med att minska mängden avfall, bland annat genom att minska såväl plast- som pappersförbrukning. Det avfall som uppstår ska i största möjliga mån återvinnas och förvaltningen arbetar både med att möjliggöra sortering och att se till att sorteringen genomförs på rätt sätt. Bedömningen är att målen för avfallssorteringen kommer att nås.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till ett hållbart kretslopp

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter arbetar för att minska uppkomsten av avfall samt ser till att källsortera det avfall som uppstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av förvaltningens verksamheter som sorterar ut matavfall	100 %			75 %	80 %	80 %		VB 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel verksamhetsadresser där det finns källsortering	100 %			100 %		100 %		VB 2018
 Andel verksamhetsadresser där man sorterar ut farligt avfall	100 %			100 %		100 %		VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Möjliggöra för LSS-kollogårdarna att göra inköp i e-handel systemet i syfte att höja andelen ekologiska inköp.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys LSS-kollo klarade inte stadens målsättning om ekologiska inköp av livsmedel. LSS-kollo har handlat knappt 20 % ekologiska livsmedel under 2018. Detta beror på att kolloverksamheterna inte ingår i stadens e-handelssystem och därmed inte kan ta del av de lägre priserna för ekologiska livsmedel som finns där. Kollogården Granhill testade att använda Stockholms stads e-handelssystem under sommaren. Det uppstod en mängd problem med beställningarna. Inköpssystemet är svårt att anpassa till en verksamhet som endast är i drift under en kort del av året. Verksamheten behöver kunna lita på att alla varor kommer den dagen de startar upp verksamheten men på grund av restnoteringar av varor, förutbestämda leveransdagar och kollogårdarnas geografiska placering långt från Stockholms stads övriga verksamheter så fungerar inte detta. Det finns inte heller möjlighet för leveranser att anlända innan kolloverksamheten startar eftersom det då inte finns någon personal på plats för att ta emot varorna. Kollogårdarna har många olika föreståndare under mycket kort tid vilket skapar problem med behörigheterna i inköpssystemet samt kunskapsmässigt hos föreståndarna. Inköpssystemet kräver utbildning vilket är svårt att ordna för all visstidsanställd kollopersonal. Vidare gjorde de nya behörigheterna för föreståndarna att övriga fakturor för samma kollogård "studsade runt" i Agresso. Problem uppstod även i e-handelssystemets funktionalitet där ordersummorna multiplicerades och blev astronomiska för små beställningar. Till 2019 kommer varje kollogård att göra en förarbetsdag på socialförvaltningen där föreståndare och kock lägger en första matbeställning i e-handelssystemet på biträdande enhetscheferns inloggning.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:
2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylles helt

Analys

Verksamheterna köper alltmer ekologiska livsmedel och utfallet januari - mars visar att utvecklingen går åt rätt håll. Genom arbetet med Chemsoft har förvaltningen skaffat sig en överblick över vilka produkter med märkningspliktiga kemikalier som används, och verksamheterna arbetar nu med att minska användningen av produkter med utfasningsämnen.

Verksamheterna arbetar för att minska förekomsten av olämpliga kemikalier.

Vid beställning av livsmedel och färdiga måltider väljs i möjligaste mån ekologiska alternativ.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i	39,61			33,71		45 %	45%	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel								
Analys Utfallet för inköp av ekologiska livsmedel är 40% och uppnår inte riktigt målet på 45%. Utfallet har förbättrats jämfört med 2017 då det uppgick till 34%. En ständig dialog förs med cheferna om att köpa mer ekologiskt och ett större utnyttjande av inköpssystemet ger troligtvis också en ökad andel inköp av ekologiska livsmedel då det är enkelt och relativt billigt att köpa via inköpssystemet.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Socialnämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett ekonomiskt hållbart Stockholm genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen tar varje år emot praktikanter från såväl socionomutbildningar vid universitet- och högskolor som från yrkesinriktade utbildningar till exempel behandlingsassistent. Förvaltningen har ett professionellt mottagande av studenter och praktikanter för att intressera dem för framtida anställning. Inom ramen för handlingsplanen för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndsbedömare ska staden ta emot minst etthundra studenter för verksamhetsförlagd utbildning, från SU och Ersta Sköndal. Förvaltningen når årsmålet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	16					10	Tas fram av nämnden	VB 2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys 3 män och 13 kvinnor.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Ungefär 2200 restauranger i staden har alkoholtillstånd utfärdat av Tillståndsenheten. Samverkansarbetet med andra myndigheter och branschen fortsätter, bl.a. inom ramen för STAD-samverkan. Tillståndsenheten kommer att bidra med att dela ut material från förvaltningens behandlingsenhet för alkohol- och narkotikaberoende.

Enheten har nära samarbete med miljöförvaltningen och trafikkontoret när det gäller uteserveringar och kring problem som kan uppstå kring dessa.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Företagens nöjdhet med bemötandet	80					77	77	2018
Analys Resultatet avser 2017 på grund av eftersläpning i statistiken.								
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	73					72	70	2018
Analys Indikatorn avser företagets svar på frågan "Hur nöjd är du med hanteringen av ditt ärende i sin helhet" Sammantaget för serveringstillstånd". Resultatet avser år 2017 på grund av eftersläpning i statistiken.								

Nämndmål:

Nämnden har en väl fungerande handläggning av ärenden kring serveringstillstånd

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kunderna är nöjda med den service nämndens tillståndsenhet erbjuder. Handläggningen är rättssäker, effektiv och av god kvalitet. Kunderna bemöts med respekt och tillgänglighet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Ekonomiskt bistånd

Antalet hushåll i staden som uppbär ekonomiskt bistånd i staden har minskat med 3 % under året (januari–november) och totalt hade 8 245 hushåll ekonomiskt bistånd i november månad. Kostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd per månad har under året minskat från 80,7 mnkr i januari till 78,3 mnkr i november. I ett tolv månadersperspektiv har kostnaderna minskat med 0,2 % medan medelbidraget ökat med 1,8 % från 9 422 kr till 9 501 kr.

	Antal hushåll	Kostnad i t kr	Kronor/hushåll
nov-15	8 762	76 855	8 771
nov-16	8 370	75 028	8 964
nov-17	8 432	78 869	9 354
nov-18	8 245	78 334	9 501

I ett tolv månadersperspektiv, från november 2017 till november 2018, har antalet biståndshushåll minskat med 170 hushåll, 2 %. Antal barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har under en denna period minskat med 175 barn.

I november 2018 var 41 % av de vuxna biståndstagarna arbetslösa jämfört med november 2017 då 43 % var arbetslösa, vilket motsvarar en minskning på 6,2 %. Under samma period minskade antalet öppet arbetslösa i staden med 2,1 %.

Personer som är sjukskrivna med läkarintyg har ökat sett ur ett 12-månadersperspektiv. I oktober 2018 var 2090 personer sjukskrivna med läkarintyg jämfört 2 030 personer i oktober 2017. Antalet biståndstagare som erhåller bistånd av sociala/medicinska skäl har däremot minskat med 80 personer, från 1 890 till 1810 personer. Totalt utgör gruppen biståndstagare med försörjningshinder sjukskrivna med läkarintyg och sociala/medicinska skäl 46 % av de vuxna biståndstagarna i oktober 2018. Denna grupp är nu en större grupp än som de arbetslösa. Jämfört med motsvarande tid under 2017 var fördelningen 43 % arbetslösa och 41 % sjukskrivna eller social/medicinska skäl.

Boutredning

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader har ökat något jämfört med förra året, och under året utbetalades 3,6 mnkr. Bistånd betalas mot villkor om återbetalning och cirka 300 000 kronor har återbetalats under. Ansökningar om ekonomiskt bistånd till begravningskostnader (536 st.) har ökat med 8 % jämfört med samma period förra året (492 st.). Beslut om bifall togs i 385 fall.

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Stadsdelsförvaltningarna har under året bjudits in till workshops om de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd, som antogs av kommunfullmäktige 2017. Fokus har legat på att förankra vikten av bedömningsinstrumenten och förändringsplaner samt att fortsatt prioritera

barnperspektivet. Andra frågor som särskilt blivit särskilt belysta är handläggning och arbetssätt med personer som haft långvarigt ekonomiskt bistånd samt personer som är sjukskrivna. När de nya riktlinjerna antogs beslutades att bistånd kan beviljas till papperslösa barnfamiljer. Rättsläget kring bistånd till personer som saknar rätt att vistas i Sverige har under året varit fortsatt otydligt. I syfte att bedömningarna och biståndsbeslut sker på ett likställt sätt i staden kring denna grupp har en kontinuerlig dialog med stadsdelsförvaltningarna och juridiska avdelningen förts kring tillämpningen. I syfte att följa utvecklingen av antal barnfamiljer som är papperslösa och ansöker om ekonomiskt bistånd har socialförvaltningen samlat in statistik från stadsdelsförvaltningarna löpande under året. Under perioden januari-november har ett tiotal papperslösa barnfamiljer ansökt och beviljats nödbistånd, totalt berör det 14 unika barn.

Socialt förändringsarbete

Socialförvaltningen har haft i uppdrag att ge stöd till stadsdelsförvaltningarna i att utveckla sätt att följa upp och synliggöra det sociala förändringsarbetet inom ekonomiskt bistånd. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har utarbetat ett arbetssätt kallat Globenmodellen som har kunnat tjäna som inspiration för andra stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen följer det arbete som pågår inom ramen för FINSAM, med att sammanfoga Enskede-Årsta-Vantörs sätt att arbeta, med en modell för samverkan kring sjukskrivna personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst, Halmstadsmodellen. Under året har förvaltningen kartlagt denna målgrupp inom i staden för att vidareutveckla insatserna. Arbetet fortsätter under 2019.

Budget- och skuldrådgivning

Förvaltningens uppdrag att samordna och stärka arbetet med budget- och skuldrådgivning med fokus på det förebyggande arbetet för att förhindra överskuldsättning, har fortsatt under perioden. I november 2018 fanns det 1 947 pågående ärenden med budget- och skuldrådgivning i staden, jämfört med 1 656 ärenden motsvarande tid under 2017, en ökning med 18 %. Fler män än kvinnor sökte rådgivning. Av de personer som haft pågående kontakt med budget- och skuldrådgivningen under året hade 19 % hemmavarande barn. Drygt hälften av de personer som tagit kontakt med budget- och skuldrådgivare kring sin skuldsituation har skulder över 300 000 kr.

En viktig del i det förebyggande arbetet är att invånarna i staden har kännedom om att budget- och skuldrådgivning finns och att personer som lever med skulder tidigt kommer i kontakt med stadsdelsförvaltningarna och enheten för hemlösa.

Förvaltningen har erbjudit stadsdelsförvaltningarna att delta i Kronofogdens s.k. budbärande utbildning, som innefattar kunskap om skuldsättning, erbjudits till verksamma i Stockholms stads socialtjänst. Förvaltningen har under året följt Konsumentverkets och Kronofogden arbete med regeringsuppdraget kring *fördjupad samverkan mot överskuldsättning* samt bjudit in till en temadag kring det vräkningsförebyggande arbetet. På temadagen deltog budget- och skuldrådgivare, bostadsbolag och bostadsförmedlingen och fokus låg på att främja samverkan kring personer som riskerar att bli vräkt på grund av hyresskulder.

Budget- och skuldrådgivarna i staden har också utvärderat vilket stöd *överskuldatta barnfamiljer* får samt identifierat utvecklingsområden. Många av dem som kontakter budget- och skuldrådgivningen är ensamstående föräldrar. Barnfamiljer i staden ska erbjudas en tid hos budget- och skuldrådgivare inom en vecka, vilket i stort sett samtliga

stadsdelsförvaltningar lever upp till. När det gäller barnfamiljer har budget- och skuldrådgivarna ett särskilt fokus på att se över att familjen har de bidrag som de har rätt till och uppmärksamma på om det finns behov av andra kontakter inom socialtjänst eller sjukvården. Utvärderingen visar också att det förebyggande arbetet behöver utvecklas förslagsvis med information om vardagsekonomi och budgetplanering till barnavårds- och mödravårdscentraler/centraler, barn- och ungdomspsykiatriska mottagningar, medborgarkontor, öppna förskolor och vid familjerätten.

Nya gymnasielagen

Lagen om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa unga vuxna som kom till Sverige som ensamkommande barn och som drabbats av lång handläggningstid trädde i kraft i juli 2018. Under perioden juli till oktober har ca 150 personer ansökt och beviljats dagersättning enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl., LMA, via stadens socialtjänst. Socialförvaltningen har stöttat stadsdelsförvaltningarna i handläggningen av dessa ärenden bl.a. genom att ta fram informationsmaterial om lagen, om socialtjänstens ansvar, rutiner för handläggning och en ny ansökningsblankett för dagersättning enligt LMA, en samarbetsyta för chefer och medarbetare inom ekonomiskt bistånd med samlad information om lagen och dess tillämpning samt en funktionsbrevlåda och en tillfällig jourtelefon. Stödet till handläggare och chefer är uppskattat av stadsdelsförvaltningarna.

Arbetet mot felaktiga utbetalningar

Arbetet med att samordna stadens arbete med att utreda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och bidragsbrott, FUT, har fortsatt under året. Socialförvaltningen har bjudit in samtliga FUT-utredare i staden kring aktuell information, handledning, diskussionsfrågor och fördjupningsteman såsom barnperspektiv, användning av sociala medier i utredningar, deklarationsgenomgång, utredning av utlandsvistelse och pantbelåning. Stadsdelsförvaltningarna har tagit fram egna handlingsplaner för arbetet. Uppdraget fortsätter under 2019.

Bedömningsinstrument

Socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen stöttar stadsdelsförvaltningarna och jobbtorgen i att använda bedömningsinstrumenten *initial bedömning*, IB, och *förutsättningar inför arbete*, FIA. Förvaltningarna utbildar såväl medarbetare som chefer i de båda bedömningsinstrumenten. *Se bilaga om utbildningar.*

Projektet *Utveckling av statistikinhämtning från ekonomiskt bistånd i Stockholms stad* har pågått sedan 2016. Statistik har tagits fram från IB för att få en bättre bild av personer som ansöker om ekonomiskt bistånd och kunna vidareutveckla insatser. Arbete med analys och sammanställning av data har pågått under hösten och projektet avslutas vid årsskiftet. Statistiken kommer att börja levereras kontinuerligt till stadsdelsförvaltningarna med start 2019.

Funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Förvaltningen samverkar med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningarna i syfte att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Ett projektförslag har tagits fram för att brygga över mellan utbildning och arbetsliv och för att hitta en övergång för personer med pågående insats inom daglig verksamhet.

I samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och Försäkringskassan arbetar förvaltningen med olika sätt att nå personer som har en långvarig funktionsnedsättning på grund av psykisk ohälsa. I syfte att nå fler personer i målgruppen används metoden Individual placement and support, IPS. Socialtjänsten i stadsdelsförvaltningarna kommer att bli en del av projektet, då de samverkar med psykiatri och kommer ha en viktig roll för informationsspridning till brukarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,04 %			0,04 %		0,04 %	1,6%	VB 2018
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,03 %			0,03 %		0,04 %	1,1%	VB 2018
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	6 st	5 st	1 st	3 st		5 st	500 st	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	14			13		10 st	9 000 st	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	7			9		10 st	1 000 st	VB 2018
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st			13 st		0 st	9 000 st	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna se över möjligheten att utveckla arbetet för att förbättra möjligheterna för socialpsykiatriens målgrupp att komma ut i egen försörjning, såsom arbetet med IPS.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Staden behöver utveckla sitt utbud av insatser för att motsvara behoven för personer med funktionsnedsättning då det är viktigt att säkerställa att varje enskilds kompetens tas tillvara. Förvaltningen samverkar bland annat med arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet i syfte att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Samverkan sker bland annat i en arbetsgrupp där arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen finns representerade. Arbetsgruppens mål är att främja arbete för personer med olika funktionsnedsättningar. En projektidé har tagits fram för att stärka bryggan mellan särgymnasium till studier/ arbetsmarknad samt skapa övergångar från daglig verksamhet. Fortsatta diskussioner förs med Samordningsförbundet gällande att ansöka om ett ESF-projekt i början av nästa år.			
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden göra en samlad analys med syfte att förstärka insatserna för att samtliga unga ska studera eller arbeta.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utredare för socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd och missbruk har deltagit i arbetsmarknadsförvaltningens arbete för att förstärka insatserna för att samtliga unga ska studera eller arbeta.			

Nämndmål:

Arbetsföra stockholmare inom socialtjänstens område arbetar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom ekonomiskt bistånd har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker och kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet

Personer som söker ekonomiskt bistånd får rätt insats för att uppnå egen försörjning.

Analys

Målet bedöms kunna nås, se vidare analys under KF:s mål "Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva".

Av de personer som avslutas på enheten för hemlösa har 23 % (55 personer) fått egen försörjning, att jämföra med 25 % (82 personer) förra året. Arbetsmarknaden i staden har under flera års tid varit god, och de personer som är arbetsföra och står till arbetsmarknadens förfogande har kunnat hitta en anställning. Personer som inte kommer in på arbetsmarknaden har en mer komplex problematik och är ofta språksvaga och har av det skälet svårt att nå självförsörjning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

EU-riktlinjer

Enligt anvisningarna för nämndernas arbete med verksamhetsberättelsen ska bl.a. socialnämnden redogöra hur de genom aktiviteter genomfört de verksamhetsspecifika EU-riktlinjer de har antagit i enlighet med stadens EU-policy (dnr 171-1890/2015).

Socialnämnden bevakar, utifrån sina verksamhetsområden, EU-riktlinjer och EU-policy. Nämnden bidrar i stadens gemensamma EU-policyarbete, särskilt inom EUs sociala politik. Nämndens arbete sker i samråd med stadsledningskontorets internationella enhet och i samverkan med arbetsmarknads, utbildnings- och äldre- och familjenämnderna. Förvaltningen samverkar

även på olika sätt kring internationellt utbyte i sociala frågor. Till exempel om investeringar och utvecklingsmedel inom ramen för Europeiska socialfonden och Eurocities Social Affairs Forum, SAF, med tillhörande arbetsgrupper för migration/integration, hemlöshet och drogprevention. Arbetet rapporteras till stadens internationella nätverk med representation från stadens bolag och fackförvaltningar. Förvaltningen träffar regelbundet arbetsmarknads-, utbildnings- och äldreförvaltningen för att diskutera behov och idéer som kan matchas till relevanta fonder och program. Förvaltningen ansvarar inte för någon projektansökan men finns med som samverkanspart i två ansökningar från arbetsmarknadsförvaltningen med fokus är nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Modernisering av sociala system

Stadens pågående arbete med att modernisera sociala system är väl förankrat inom förvaltningen och både chefer och medarbetare har deltagit i arbets- och referensgrupper. Under perioden har förvaltningen påbörjat planeringen för hur systemen ska tas emot och förvaltas och hur mottagandet ska organiseras. De nya arbetssätten kommer att införas med början i verksamhetsområde barn och unga. Sedan följer vuxen inklusive våld i nära relationer, hemlöshet, ekonomiskt bistånd, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri. Sist kommer äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård. För förvaltningens del innebär detta att t.ex. socialjouren behöver arbeta i flera system under införandet. Planen är att börja arbeta i de nya digitala systemen i början av 2020. Fram till dess kommer förvaltningen att arbeta med information, förändringsstöd, förberedelser och utbildning till berörda chefer och verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	98,5 %			94,3 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens budgetföljksamhet före resultatöverföringar	98,6 %			94,3 %		100 %	100 %	VB 2018
  Nämndens prognossäkerhet T2	-3 %			-3 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2018
Analys Avvikelsen mellan T2 och årsbokslut beror främst på svårigheten att bedöma kostnaderna för avveckling och omställning av boenden för ensamkommande flyktingbarn och boenden inom boende- och behandlingsenheten.								

Nämndmål:

Administrationn stödjer verksamheterna att uppnå fastställda mål

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Chefer och medarbetare är nöjda med det administrativa stödet.

Analys

Förvaltningens administrativa funktioner stödjer verksamheterna i att uppnå de fastställda

målen. Chefer och medarbetare i verksamheterna ska få det stöd de behöver inom personal- och ekonomiadministration, säkerhetsarbete, upphandling och avtalsavrop, IT-användning, kommunikation, lokalförsörjning, miljö, registratur och arkivering.

Under perioden har arbetet med att ta fram styrkort för enheterna, som ett underlag för resultatdialoger fortsatt.

Dokument- och ärendehanteringssystemet E-dok beräknas vara i drift under hösten 2019 och förvaltningen har börjat se över förutsättningarna för att införa nya arbetssätt i verksamheterna som ska underlätta övergången.

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter är kostnadseffektiva

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens verksamheter ska planera och bedriva sin verksamhet så att resurserna är väl anpassade till de mål som ska uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel klienter som vid avslutad kontakt med Enheten för hemlösa har stadigvarande boende.	42 %	44 %	36 %	41 %		40 %		VB 2018
Analys Under 2018 har 395 klienter avslutats på Enheten för hemlösa, av dessa har 24 individer avlidit och 3 individer överförs till stadsdel på grund av umgänge med barn. 12 personer som varit självförsörjande har sökt bistånd för ID-kort för att möjliggöra att få ut sina pengar, detta har varit engångsansökningar. Utan de avlidna, engångsansökande och överförda medräknade har 356 klienter avslutats. Uppenbara dubletter har sorterats bort men i fyra fall räknas samma person två gånger då de varit aktuella med längre tids intervall emellan. Av kvinnorna har 22 st (36%) avslutats till stadigvarande boende, av männen 129 st (44 %). 2017 avslutades 24 kvinnor och 101 män till stadigvarande boende. Nedan redovisas totala utflödet med avslutsorsaker: Då denna statistik baseras på manuell hantering har 14 avslutsblanketter samlats in. 11 avslutsorsaker saknas därmed. Vi kan dock konstatera att de flesta (45%) avslutas till eget kontrakt eller genomgångsbostad efter insats från socialtjänsten. En liten grupp (cirka 3 personer) har fått förstahandskontrakt via bostadsförmedlingen och 1 person fick förstahandskontrakt i en annan kommun. Det näst vanligaste stadigvarande boende våra klienter avslutas till är inneboendekontrakt. Majoriteten av dessa klienter har endast varit aktuella på försörjningsstöd (48 av 51). Ett fåtal personer som också varit aktuella på stödsektion har ordnat inneboendekontrakt. En förklaring till detta kan vara att klienter som endast är aktuella på försörjningsstöd i någon mån kan ha ett nätverk kvar där möjlighet till inneboendekontrakt finns. Klienter som varit längre hemlösa eller med missbruks- och eller psykiska problem har oftast väldigt begränsat nätverk utanför de professionella. Därefter kommer andrahandskontrakten vilket 14 personer ordnat. Även här har klienterna till störst del varit aktuella på försörjningsstöd. Två personer som varit aktuella på stödsektion har ordnat andrahandskontrakt. De 10 personer som avslutats till särskilt boende har överförs till stadsdel då EFH haft placeringarna i två år. Enligt tillhörighetsreglerna överförs klienter i särskilt boende till stadsdel efter två år. Ett par av placeringarna är LSS-boende, övriga särskilt boende inom socialpsykiatri. Två personer har blivit sambo och därmed avslutas på EFH. Vi har avslutat fler personer till stadigvarande boende 2018 jämfört med 2017. Procentuellt avslutades fler personer till förstahandskontrakt 2017 (54 % jämfört med 45%). Annars ser resultatet procentuellt sett liknande ut. Det som skiljer är avslut till särskilt boende med kontakt på stadsdel som är nytt för 2018. Indikatoren är med i VP 2019.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Beläggning Boende- och behandlingsenheten	91 %			93 %		92 %		VB 2018
Analys Beläggning för 2018 uppgår till 91 %, att jämföra med budgeterad beläggning på 92 %. Beläggningen har dock ökat från Tertial 2 (89 %). Av vikt att notera är dock att vissa verksamheter har en överbeläggning som drar upp enhetens resultat medan andra verksamheter inte uppnår sin budgeterade beläggning. Då det finns verksamheter som under perioden redovisat historiskt låg beläggning är detta en prioriterad fråga inom enheten. De verksamheter som låg under sin budgeterade beläggning har haft uppdrag att upprätta planer för detta samt se över kostnader. Även på enhetsnivå har beläggningsfrågan hanterats genom kontinuerliga uppföljningar och analys. Enheten följer kontinuerligt hur beläggning och efterfråga utvecklas och har därför vidtagit åtgärder								
 Beläggning Enheten för ensamkommande	83 %			87 %		92 %		VB 2018

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Socialnämnden har bidragit till att uppnå KF:s inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att helt eller delvis uppfylla underliggande nämndmål. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen fortsätter arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet, som ska finnas med i planering av uppdragen redan från början. Stadens program för jämställdhet ska vara känt och följas i förvaltningens alla verksamheter. Bemötande och insatser utformas på ett likvärdigt sätt för kvinnor och män, flickor och pojkar och könsuppdelade resultat redovisas för att vid behov kunna anpassa åtgärder och insatser utifrån kön.

I socialtjänstrapporten är statistiken könsuppdelad för samtliga verksamhetsområden liksom i enkätundersökningar, Stockholmsenkäten, brukarundersökningar m.m. Könsuppdelad statistik möjliggör analyser som kan leda till förändringar av arbetssätt och insatser. I planeringen av förvaltningens olika och skiftande uppdrag finns jämställdhetsperspektivet med från början.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	51,16 %			83,33 %	50 %	100 %	100 %	VB 2018
Analys Förvaltningen har gått igenom de tjänsteutlåtanden som upprättats på förvaltningen. Avsevärt fler tjänsteutlåtanden än 66								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
innehåller en bedömning av om en jämställdhetsanalys varit relevant, men det är i 66 som det gjorts en analys. Förvaltningen kommer att utveckla arbetet med jämställdhetsanalyser och även metoden för att följa upp dem.								

Nämndmål:

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i nämndens verksamheter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar allt arbete, både externt och internt, och genusbudgetering bidrar till att uppmärksamma resursfördelning utifrån kön.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att jämställdhetsperspektivet uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

I socialtjänstrapporten för 2017 är övervägande delen av statistiken könsuppdelad för samtliga verksamhetsområden. Inför socialtjänstrapporten 2018 är beställningen på statistik i högre utsträckning könsuppdelad. I enkätundersökningar som genomförs, såsom Stockholmsenkäten och brukarundersökning kring ekonomiskt bistånd, redovisas könsuppdelade resultat för att kunna anpassa åtgärder och insatser utifrån kön vid behov. Könsuppdelad statistik möjliggör analyser som kan leda till förändringar av arbetssätt och insatser.

Planering har genomförts inför 2019 att för att varje tjänsteutlåtande som upprättas på avdelningen för stadsövergripande sociala frågor kommer att jämställdhetgranskas tillsammans med ansvarig för nämndprocessen på avdelningen.

I arbetet med verksamhetsplanen för 2018 och 2019 har även jämställdhetsperspektivet lagts i de uppdragsdirektiv som utgör planering av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor uppdrag. Detta leder till att jämställdhetsperspektivet genomsyrar arbetet med uppdragen redan från början i planeringen av ett uppdrag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Vidareutveckla jämställdhetsanalyserna i tjänsteutlåtanden	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har gått igenom tjänsteutlåtanden och uppmärksammat berörda medarbetare på att göra jämställdhetsanalyser. Arbetet fortsätter, bl.a. genom att utveckla formerna för jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Socialförvaltningen bidrar till att uppfylla målet genom att chefer och medarbetare har en aktiv dialog om mål och arbetssätt som leder till goda resultat för förvaltningens olika målgrupper.

Långt och hållbart arbetsliv

Förvaltningens resultat gällande Aktivt Medskapandeindex (AMI) i stadens medarbetarundersökning för 2018 uppgick till 80, vilket är samma resultat som 2017.

Alla verksamheter har under året tagit fram handlingsplaner utifrån resultaten av medarbetarenkät 2018. De förbättringsbehov som fastslagits i handlingsplanerna har respektive chef, tillsammans med medarbetare och skyddsombud gemensamt arbetat med vid arbetsplatsträffarna. Uppföljning av planerade åtgärder har skett regelbundet.

Utöver de handlingsplaner som respektive chef under perioden tagit fram tillsammans med sina medarbetare utifrån resultaten av medarbetarenkäten, har chefer vars verksamheter uppnådde ett AMI lägre än 70 haft i uppdrag att göra en analys av orsakerna till resultatet samt fastställa en åtgärdsplan tillsammans med överordnad chef.

Utöver de årliga fysiska skyddsrounderna har de månatliga arbetsplatsträffarna under året utgjort ett viktigt forum för att följa upp och säkerställa en god arbetsmiljö samt att minimera riskfaktorer för ohälsa. Även medarbetarsamtalen har bidragit till att säkerställa en god fysisk- och psykosocial arbetsmiljö för varje enskild medarbetare. Den fortlöpande undersökningen av alla medarbetares arbetsmiljö och arbetssituation har dock skett i den vardagliga dialogen mellan chef och medarbetare.

I maj anordnade personalenheten en tvådagars grundläggande arbetsmiljöutbildning för nya chefer och skyddsombud. Utbildningen genomfördes av stadens upphandlade utförare i arbetsmiljöutbildning, Helsa. Personalchef och ett av förvaltningens huvudskyddsombud inledde utbildningen, precis som vid tidigare utbildningstillfällen.

Inför de verksamhetsförändringar som genomförts under året har riskbedömningar av arbetsmiljön gjorts i samverkan mellan ansvarig chef, medarbetare och skyddsombud, allt för att förekomma att eventuella arbetsmiljöproblem ska uppstå.

I förvaltningens olika samverkansgrupper har arbetsskadeanmälningar regelbundet följts upp för att arbeta förebyggande och förhindra förekomsten av fler incidenter, till exempel arbetsskadeanmälningar på grund av hot- och våldssituationer.

Företagshälsovården Feelgood har anlitats frekvent i råd och stöd till chefer och medarbetare. Rehabiliteringsmöten har bokats in vid behov men som ett komplement till det har sedan

hösten månadsvisa förplanerade rehabiliteringsmöten ägt rum.

Förvaltningens sjukfrånvaro rullande 12 månader är 5,87 procent. Februari, maj och augusti ökar rullande 12 månader men i övrigt visar statistiken en minskning av sjukfrånvaron. Förvaltningen uppnår inte det uppsatta målet om en sjukfrånvaro på 5,5 procent men sjukfrånvaron visar en positiv trend. En förklaring till den positiva utvecklingen är att chefer arbetat aktivt med att uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa och vidtagit aktiva åtgärder i dialog med berörda medarbetare.

Generellt uppmuntrar förvaltningens chefer sina medarbetare till en aktiv friskvård och, där så är möjligt, utnyttja en timmes friskvård per vecka på arbetstid. Staden subventionerar medlemskap/årskort på stadens simhallar och vissa gym. Friskvård påverkar både den enskildes hälsa på ett positivt sätt men också den fysiska och psykosociala arbetsmiljön.

Förvaltningen uppnådde ett värde på 84 gällande index Bra arbetsgivare för 2018. Jämfört med föregående års mätning är detta en försämring med två indexpunkter. Värdet är samma som för samtliga fackförvaltningar 2018.

Index Bra Arbetsgivare består av tre delindex; jämställdhet, attraktiv arbetsgivare och rekommendera arbetsplats. Delindex Jämställdhet har från föregående års mätning minskat med 7 indexpunkter från 97 till 90 och en förklaring till det är bland annat att skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukfrånvaro har ökat. Resultatet för delindex Attraktiv arbetsgivare är 86 indexpunkter. Jämfört med föregående års mätning är detta en ökning med 1 indexpunkt. Resultatet för delindex Rekommendera arbetsplats är 76 indexpunkter, vilket är ett oförändrat värde jämfört med föregående års mätning.

Introduktion för nyanställda

Som ett komplement till arbetsplatsernas lokala introduktion för nyanställda anordnar förvaltningen normalt två gånger per år en övergripande introduktion för nyanställda. På grund av förvaltningens omställningsarbete och rekryteringsbegränsningar genomfördes endast en introduktion i maj under 2018.

Samverkan

Förvaltningen har tillsammans med de fackliga organisationerna reviderat överenskommelsen om förnyelse, arbetsmiljö och samverkan. Förvaltningen har även tillsammans med de fackliga organisationerna fastslagit en ny samverkansorganisation.

Vid ett av höstens chefsforum presenterades den reviderade överenskommelsen gemensamt av personalchef och de fackliga företrädarna, därefter anordnades gruppdiskussioner.

Jämställdhetsindex

Förvaltningen uppnådde ett jämställdhetsindex på 98 poäng för 2017. Detta är en försämring med 41 poäng i jämförelse med 2016 då jämix uppgick till 139 poäng. En av anledningarna till försämringen är att skillnaden mellan kvinnors och mäns lön har ökat. Även skillnaden mellan kvinnor och mäns långtidssjukfrånvaro har ökat, då kvinnors genomsnittliga långtidssjukfrånvaro har blivit högre i förhållande till männens.

Lika rättigheter och möjligheter

Som ett första steg i arbetet med aktiva åtgärder enligt de nya reglerna i diskrimineringslagens avsattes tid i början på året vid ett chefsforum för att gå igenom diskrimineringslagen och de

förändringar som gjorts i lagen. Därefter har respektive chef under året haft i uppdrag att vid minst en arbetsplatsträff gå igenom diskrimineringslagen, de nya förändringarna samt använda kortspelet gällande personalpolicyn för samtal i grupper, där särskilda kort avser lika rättigheter och möjligheter.

Diskriminering

Det har inte varit något diskrimineringsärende under året utifrån någon av diskrimineringsgrunderna. Förvaltningen har dock köpt en utredning från företagshälsovården gällande kränkande särbehandling. Utredningen visade dock att det inte förelåg kränkande särbehandling. Totalt kostade utredningen inklusive klargörande samtal 164 200 kronor.

Förbättrad arbetsmiljö för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för biståndsbedömare och socialsekreterare har pågått under året i berörda verksamheter inom förvaltningen. De fokusområden som deltagande verksamheter framförallt arbetat med är nära och tillgänglig ledning, brukardelaktighet och introduktion av nyanställda. Det gemensamma arbetet har medfört att man både direkt och indirekt inspirerat och tipsat varandra om hur arbetsmiljön kan förbättras. Den utvärdering som genomförts av forskare inom socialt arbete, konstaterar effekter sannolikt kopplade till handlingsplanen, såsom till exempel minskad personalomsättning och sjukfrånvaro. Arbetet med handlingsplanen kommer att fortsätta under nästkommande år med möjlighet att utöka och/eller fördjupa fokusområden.

Kompetensförsörjning

Under 2017 genomfördes ett omfattande omställningsarbete inom enheten för ensamkommande barn och unga med personalminskningar på ca 120 helårsanställningar. Flertalet av de medarbetare som berördes av omställningen hade befattningen behandlingsassistent men även administrativa befattningar.

Omställningsarbetet har fortsatt under 2018 inom samma enhet med anledning av avveckling av ytterligare tre verksamheter. Även inom boende- och behandlingsenheten har personalminskningar genomförts med anledning av avveckling av två verksamheter. I dessa omställningar berördes framförallt medarbetare med befattningen behandlingsassistent och administrativa befattningar.

Omställningsarbetet inom förvaltningen har under de två senaste åren ställt höga krav på att matcha rätt kompetens till de lediga arbeten som funnits inom förvaltningen på chefs- och medarbetarnivå. Förvaltningens generella åtgärder för att lösa omställningsarbetet har bl.a. varit de rekryteringsbegränsningar som infördes under våren 2017, överenskommelser om avgångsersättning samt stadsledningskontorets beviljande av ett antal särskilda avtalspensioner.

Omställningsarbetet har ställt höga krav på strategisk kompetensplanering för att åstadkomma och säkerställa rätt kompetens för att nå verksamhetens mål och en god kvalitet i verksamheterna.

För att möta nya behov hos målgrupper inom förvaltningens verksamheter och/eller omvärldens krav på nya arbetssätt har generella kompetenshöjande insatser genomförts för chefer och medarbetare som exempelvis MI, lågaffektivt bemötande samt en neuropsykiatrisk utbildning. En särskild utbildningsinsats har genomförts för medarbetare och chefer om

våldsbejakande extremism.

Som kompetenshöjande aktiviteter som bidrar till verksamhetsutvecklingen används tex handledning för medarbetare, metodutveckling och mentorskap för nya chefer och medarbetare inom förvaltningen

Vid rekrytering av chefer använder förvaltningen de tjänster som serviceförvaltningens HR-service erbjuder i olika former för att säkerställa en kompetensbaserad rekrytering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	80	80	80	80		81	81	2018
  Index Bra arbetsgivare	84			86		86	84	2018
  Sjukfrånvaro	5,9 %	3,8 %	6,6 %	6,3 %		5,5 %	tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Sjukfrånvaron har succesivt minskat under året med undantag av månaderna februari, maj och augusti.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	1,73 %	1,81 %	1,7 %	1,73 %		1,6 %	tas fram av nämnden	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen fastställa enhetliga kompetenskrav på befattningar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I juni fattade socialnämnden beslut om att godkänna socialförvaltningens förslag om enhetliga kompetenskrav inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning; stödassistent respektive stödpedagog, och överlämnade ärendet till Kommunstyrelsen.			

Nämndmål:

Nämnden har goda arbetsförhållanden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Chefer och medarbetare trivs med sina arbetsuppgifter, sin arbetsplats och socialförvaltningen som arbetsgivare. Ett resultat av det är att sjukfrånvaron successivt sjunker, personalomsättningen minskar samt resultaten i stadens medarbetarundersökning blir bättre.

Analys

Förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet med att implementera handlingsplanen har pågått under 2016-2018. Avdelningens

stöd till stadsdelsförvaltningarna i implementeringsarbetet fortsätter genom bland annat introduktionsutbildning för nyanställda, förstärkningsteam för barn och unga, att chefsnätverken fungerar som referensgrupper i olika frågor samt processtöd till såväl lokala styrgrupper som till chefer och medarbetare i stadsdelsförvaltningarna. Under 2018 har bland annat de tre stadsdelsförvaltningar genomfört avdelningsövergripande heldagar för att fördjupa arbetet med förbättrad arbetssituation.

I början av 2018 godkände nämnden en reviderad version av handlingsplanen. En uppföljning av arbetet så långt gjordes också. Under 2018 har återigen frågor till medarbetare om hur de ser på sin arbetssituation ställts vid två tillfällen i syfte att bidra till samtalen mellan medarbetare och chef om hur arbetet ska genomföras och om hur arbetssituationen kan förbättras. Dessutom har ett antal medarbetare och chefer från alla stadsdelsförvaltningar intervjuats under vår och höst.

Bland annat visar sammanställningen av vårens intervjuer att det i de allra flesta stadsdelar satsats mycket på introduktionsprogram, antal medarbetare som är rimligt i förhållande till chefers och medarbeters uppdrag samt nära och tillgänglig ledning. Sammanställningen visar en god kännedom om innehållet i handlingsplanen bland medarbetare och chefer och en fortsatt optimism när det gäller nyttan av arbetet med en förbättrad arbetssituation.

Ledarutvecklingsprogrammet för stadens chefer har fortsatt under 2018 och det kommer när året är slut vara drygt 115 chefer som har gått programmet. Utvärderingen visar en hög grad av nöjdhet med programmet hos deltagarna.

Dialog och samarbete med universitet och högskolor har fortsatt och utvecklats. Arbetet består bland annat av dialog om hur socionomstudenter i ett tidigare skede av utbildningen ska erbjudas kontakt med praktiken, erbjudande av verksamhetsförlagda utbildningsplatser (VFU), samt genom att staden i olika forum presenterar socialtjänsten och äldreomsorgen för socionomstudenter. Under året har staden tagit emot cirka 140 VFU socionomer.

Personalrörligheten för socialsekreterare och biståndshandläggare i staden som helhet minskade under 2017 jämfört med 2016, siffror för 2018 kommer i början av 2019. Antal socionomkonsulter i staden fortsätter att minska.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Chefer och medarbetare ska gemensamt identifiera friskfaktorer på arbetsplatsen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En del verksamheter har arbetat med att identifiera friskfaktorer. Förvaltningen har dock inte haft möjlighet att under året ta fram något stödmaterial för att kunna använda vid arbetsplatsträffarna.			
✓ Cheferna ska uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa och frånvaro och vidta åtgärder.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningens chefer har under året arbetat på ett strukturerat sätt vad gäller att uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa. Sjukfrånvaron följs upp i samtal med medarbetare som har hög kort- eller långtidssjukfrånvaro. Utgångspunkten för samtalet är blanketten "Plan för åtgärder på arbetsplatsen". Adekvata åtgärder har satts in och dialog har förts med medarbetare på ett konstruktivt sätt.			
✓ Förvaltningens riktlinjer för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska implementeras i alla verksamheter.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningens riktlinje för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier har presenterats i			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
förvaltningens verksamheter i samband med en arbetsplats.			
✓ Individuella utvecklingsplaner ska upprättas i samband med medarbetarsamtalen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Individuella utvecklingsplaner tas fram i samband med de årliga medarbetarsamtalen.			
✓ Systematiskt arbete med kompetensförsörjning.	2018-01-01	2018-12-31	Avvikelse
Analys Mot bakgrund av förvaltningens omfattande omställningsarbete har det inte funnits möjlighet till att arbeta systematiskt med kompetensförsörjning i alla verksamheter. Några verksamheter har särskilt bidragit till förvaltningens kompetensförsörjningsplan.			
✓ Säkerställ icke-diskriminering vid rekrytering. (Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mål 5).	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningens verksamheter arbetar utifrån kompetensbaserad rekrytering vilket innebär att rekryterande chef utgår från en fastställd kravprofil. Därutöver beaktar cheferna bestämmelserna i Diskrimineringslagen.			
✓ Säkerställa att förvaltningens medarbetare med funktionsnedsättning har tillgång till stadens it-miljö (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning mål 5)	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har under året testat fem stycken system, Platina, BOSS, UMSTAT, Lex och Egna medel. Testerna har genomförts genom att använda Microsoft Windows 7 inbyggda hjälpmedel inom ett urval arbetsmoment. Arbetet har utgått ifrån användarens perspektiv där förvaltningen metodiskt har testat hur de inbyggda hjälpmedlen kan stödja användaren i de olika systemen. De tester som har genomförts har påvisat brister, då de i Microsoft Windows 7 inbyggda hjälpmedel inte fungerar tillfyllest. En rapport kommer färdigställas som underlag till beslut om fortsatt arbete.			
✓ Undersöka risker och hinder för diskriminering.	2018-01-01	2018-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningens verksamheter har under året som ett första steg i Diskrimineringslagens nya bestämmelser om aktiva åtgärder för att undersöka risker och hinder för diskriminering haft i uppdrag att gå igenom Diskrimineringslagen, dess diskrimineringsgrunder och vid arbetsplatsträffar arbeta med kortspelet för personalpolicyn där vissa kort avser lika rättigheter och möjligheter. Under 2019 kommer alla verksamheter arbeta vidare med ett systematiskt sätt att undersöka risker och hinder för diskriminering.			
✓ Utvecklingsplaner ska upprättas för arbetsgruppen som helhet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Vissa verksamheter har tagit fram en gemensam utvecklingsplan för alla medarbetare, särskilt de som arbetat med att ta fram kompetensförsörjningsplaner. Generellt har dock inga gemensamma utvecklingsplaner tagits fram.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till målet genom att säkerställa att medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och vilket ansvar de har för att uppfylla kvinnors och mäns rättigheter inom respektive verksamhet. Etiska reflektioner och bedömningar är en grund i hela förvaltningens arbete, bemötande och arbetssätt. Olika ställningstaganden kan ha stor

betydelse för enskilda människor. Socialtjänstens bedömningar utgår från mål och principer som kommer till uttryck i lagar och regler men också övergripande bestämmelser som diskrimineringslagen och lag om nationella minoriteter.

Verksamheterna har fortsatt fokus på de sju diskrimineringsgrunderna. Implementeringen av stadens program som rör jämställdhet, barns rättigheter och HBTQ-personers rättigheter pågår och förutsätts bli en integrerad del i verksamhetsutveckling liksom i introduktion av nyanställda och studenter. Flertalet av nämndens enheter har genomfört eller genomför HBTQ-utbildning som leder till diplomering.

Samtliga verksamheter arbetar på olika sätt för att brukare och klienter ska känna sig inkluderade, utifrån sina förutsättningar.

Romsk inkludering

Under två år ska förvaltningen öka kunskapen om den romska minoritetens kultur och särskilda status samt verka för att sprida dessa kunskaper inom socialtjänsten. Två personer har rekryterats som arbetar i projektet. Projektet syftar till att utveckla arbetssätt för att nå den romska gruppen och verka för att återupprätta förtroendet för och tilliten till socialtjänsten och bemötandefrågan är central. Arbetet har sin grund i Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018–2022. Arbetet är långsiktigt och innefattar utbildningsinsatser riktade till socialtjänstens personal och verksamheter med utgångspunkt i Socialstyrelsens utbildningsmaterial *"I bemötandet tar framtiden form"*.

Nämndmål:

Nämnden beaktar mänskliga rättigheter i alla verksamheter

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar strukturerat med att lyfta fram mänskliga rättigheter, både externt och internt, utifrån de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Brukare/klienter som har kontakt med förvaltningens och stadens verksamheter upplever att de blir likvärdigt bemötta.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att mänskliga rättigheter uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms kunna nås, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som kommer i kontakt med nämndens verksamheter	100 %	100 %	100 %			100 %		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
som upplever att de inte har blivit diskriminerade.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamhetens utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i staden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Aktiviteten är inte fullt ut genomförd under året. Arbetet med att finna bra former, och rutiner, för att följa upp hbtq-personers upplevelser fortsätter.			
✓ Inspirationsföreläsningar, om barnrätt och hbtq-frågor.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Medarbetare ska genomföra SKL:s webbutbildning om MR.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Verksamheterna ska på en arbetsplatsträff diskutera den egna arbetsmiljön och förvaltningens rutiner vid kränkande särbehandling.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Barnrättsperspektiv inom socialtjänsten

I förvaltningens verksamheter är medarbetare och chefer väl förtrodda med barnkonventionens innehåll och hur den egna verksamheten arbetar för att uppfylla den. Information om hur förvaltningen arbetar med barnperspektivet ingår i introduktionsprogrammet för nyanställda. Programmet för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022 är ett stöd i att ytterligare sätta fokus på barnens rättigheter och inflytande. Socialjouren gör regelmässigt barnkonsekvensanalyser som underlag i beslut där det är relevant.

Barnombudsmannen i staden har tagit fram ett stadsövergripande material för hur staden ska arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Ett kompletterande material har tagits fram för socialtjänstens verksamhet, rutiner för arbetet med att beakta barnets bästa och för barnets delaktighet och inflytande, ”*Stödmateriäl för barnrättsperspektivet inom socialtjänsten*”. Materialet har distribuerats till stadsdelsförvaltningarna och efterfrågan har varit stor. Närmare 460 handläggare och chefer från stadsdelsförvaltningarna deltog på en heldag om barnrättsperspektivet inom socialtjänsten genomfördes under året, då stödmaterialet lanserades. Stadsdelsförvaltningarna har utsett lokala barnrättssamordnare med ansvar för att samordna arbetet utifrån ett barnperspektiv inom den egna förvaltningen.

Barn- och familjeperspektivet lyfts in i kommande upphandling av missbruksvård 2019,

genom att anbudsgivarna ska redogöra för arbetssätt och rutiner kring hur de stöttar i föräldraskap och beaktar barnperspektivet i sina verksamheter

En hearing med brukarföreningar om barns rätt till delaktighet och barns rätt till information i ärenden som rör ekonomiskt bistånd har bidragit till utveckling av arbetet.

Enligt den senaste kartläggningen lever ca 700 barn i osäkra boendeförhållanden i staden. Handlingsplanen för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden har förankrats med stadsdelsförvaltningarna. Många socialsekreterare tycker att genom att arbeta med barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd, synliggörs barnen i utredningarna och i beslutsfattandet samt att det även bidrar till att skapa en bättre helhetsbild av familjen.

Stödmaterialet uppfattas som omfattande och inte helt enkelt att använda och förvaltningen kommer att revidera det under början av året. *Se bilaga om utbildningar.*

Barnrättsperspektiv i staden

Förvaltningen har fortsatt samarbetet med stadsbyggnadskontoret, trafikförvaltningen och exploateringskontoret rörande barns delaktighet och barnkonsekvensanalyser. Syftet har varit att ta fram en process som ska genomföras i samband med projekterad exploatering för att fokusera på hur barn och unga kan påverkas av vid stadsbyggnadsprojekt och för att säkerställa ett barnrättsperspektiv.

Nämndmål:

Barnkonventionen genomsyrar nämndens verksamheter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen medverkar till att lyfta barnperspektivet i staden. Barnets rätt enligt barnkonventionen ska präglade hela socialtjänsten.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer upplever att barnkonventionen uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel beslut som berör barn som innehåller barnkonsekvensanalys	100 %			100 %		100 %		2018
● Andel introduktionsutbildningar som tar upp barnrättsperspektiv och barns delaktighet	100 %			100 %		100 %		2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Förvaltningen har fortsatt att utbilda och informera om programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. En utbildning för medarbetare och chefer från olika verksamheter i staden har genomförts i regi av Karolinska Institutet. Cirka 1600 personer har genomgått utbildningen, som ger 3 högskolepoäng. Utöver den stora satsningen har en rad insatser gjorts för att sprida kunskap om, och metoder för att arbeta med, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a.

Konferenser och föreläsningar, stödmaterial, kampanjer i lokalpress och på sociala medier, information på stadens hemsida och intranätet, till publika platser, bibliotek och simhallar, stöd till stadens bostadsbolag i att ta fram information till sina hyresgäster om hur man kan agera om man själv eller en granne är utsatt för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck med mera.

Förvaltningen deltog på Järvaveckan tillsammans med andra förvaltningar under rubriken *Stockholms stads arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck* samt på MR-dagarna på temat för årets mässas *Rätten till ett liv fritt från våld*. Förvaltningen deltar också i det regionala arbetet inom Operation kvinnofrid och under året har stadens medarbetare bjudits in till konferensen *Mot ett län fritt från våld*.

Förvaltningen har samordnat planering och inrättande av tre nya relationsvåldscentrum under året. Relationsvåldscentrum Innerstaden påbörjade sin verksamhet i juni, Relationsvåldscentrum Väst i slutet av augusti samt Relationsvåldscentrum Sydväst i början av september. Relationsvåldscentrum Sydost är etablerat sedan flera år.

Stadens kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck blev färdig i slutet av oktober - *Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar. En kartläggning i Göteborg, Malmö och Stockholm 2017–2018*. I mitten av november bjöds tjänstemän från stadens verksamheter men även från civilsamhället och andra intressenter in till ett spridningsseminarium. Av kartläggningen framgår att mellan 7 % och 10 % av eleverna i årskurs 9 i Stockholms stads kommunala skolor lever med någon form av hedersnorm. Av kartläggningen framgår även att HBTQ-personer och barn, unga samt vuxna med olika former av funktionsnedsättning kan vara särskilt utsatta. Det vanligast förekommande våldet är psykiskt våld i form av begränsningar, ryktesspridning, kontroll, hot och trakasserier. I kartläggningen beskrivs det psykiska våldet som en självklar del av vardagslivet inom hedersstrukturen och det får ofta ekonomiska och materiella följder.

Trygga barn och unga i Stockholm

Socialförvaltningen har, inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, tagit fram en delrapport om barn och unga som upplever våld i hemmet; inom familjen eller av annan närstående. I rapporten föreslås tre övergripande rekommendationer och tolv åtgärder. Dessa tar sikte på att förebygga våld samt ge skydd och stöd när våldet har skett. Rapporten har lagts upp på det sociala mediet Linked-In och har haft drygt 5 900 visningar.

Stöd och skydd mot våld

Samverkan med Bostadsförmedlingens förtursenhet resulterade bl.a. i en checklista som tjänar som underlag vid ansökan om förtur i bostadskön, vilket har lett till tydligare ansökningar.

Förvaltningen har i samarbete med utbildningsförvaltningen fortsatt att sprida information och kunskap om Mentorerna i Våldsprevention, MVP till skolor, stadsdelsförvaltningar och ungdomsmottagningar. Deltagarna har varit mycket nöjda och uppger att de fått inspiration till fortsatt arbete och nya kunskaper.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	136			65		80 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys Samtliga medarbetare som planerade att delta i utbildningen under 2018 gjorde så. Det har vid redovisningen inför vb inte gått att få fram hur många av deltagarna som var män, men kvinnor är i klar majoritet. Flera medarbetare inom förvaltningen har tillgodogjort sig olika typer av webbutbildningar kring våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt om barn som bevittnat våld.								
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	136			50		80 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys Samtliga medarbetare som planerade att delta i utbildningen under 2018 gjorde så. Det har vid redovisningen inför vb inte gått att få fram hur många av deltagarna som var män, men kvinnor är i klar majoritet. Flera medarbetare inom förvaltningen har tillgodogjort sig olika typer av webbutbildningar kring våld i nära relationer (inkl. i samkönade relationer, personer med funktionsnedsättning), hedersrelaterat våld och förtryck.								
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	35 st					50 st	tas fram av nämnden	2018
Analys Enheten för hemlösa har under 2018 identifierat 35 personer som utsatts/utsatts för våld i nära relation alternativt ansökt om stöd utifrån våldsutsatthet. Fyra av dessa är män och resterande kvinnor. Av dessa 35 personer är sju nytillkomna under året. 22 av dessa 35 personer har velat ha någon form av stöd kring sin våldsutsatthet. Under 2018 har ärenden som tidigare varit identifierade som utsatta för våld i nära relation fått en förnyad bedömning att de inte längre är utsatt för våld i nära relation. Detta avser totalt sju klienter varav samtliga är kvinnor. I ett av fallen har våldsutövaren avlidit. I två fall har klienterna fått långvariga insatser som gjort att de inte längre har kontakt med våldsutövaren och i två fall har klienterna brutit upp med våldsutövaren. Ytterligare klienter har tidigare varit utsatta för våld i nära relation men är det inte i dagsläget, de har dock så pass mycket trauman från våldet att de har fortsatt stödinsatser på grund av det. Av de identifierade våldsutsatta som ej velat ha stöd för våldsutsattheten har man ändå beaktat våldsutsattheten vid insatsbeslut. Under 2018 har sju nytillkomna ärenden utretts kring våldsutsatthet, två män och fem kvinnor. En man har fått avslag på sin ansökan men var kortvarigt placerad på hotellboende via annan instans. Mannen erbjöds flertalet stödinsatser gällande andra stödbehov. Under 2018 har 14 tidigare ärenden där det bedömts funnits våldsutsatthet eller misstanke om våldsutsatthet avslutats. Ett av ärendena är man och resten kvinnor. Två ärenden har avslutats då de har fått förstahandskontrakt på egen hand och överflyttats till stadsdel. I ett ärende har klienten flyttat till annan ort. Ett ärende har fått lägenhet via en annan kommun. En person har avlidit, två har fått avslag då de ej bedömts vara våldsutsatta varav en man. Sex stycken har avslutats på grund av bristande kontakt, det vill säga att de inte är avhörda under en längre tid trots upprepade kontaktförsök från handläggare. I tre av fallen har fullständig utredning inte kunnat genomföras och bedömningen kring våldsutsatthet enbart preliminär.								

Nämndmål:

Personer som utsatts för våld i nära relationer lever ett liv utan våld

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Socialtjänsten arbetar för att våldsutsatta i nära relationer och deras barn ska känna sig trygga med de insatser staden erbjuder. Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer har stöd och vägledning i sitt arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Driftverksamhet

Personer som utsatts för hot och våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck får skydd och stöd i den akuta situationen och stöd till ett liv utan våld.

Analys

Skyddat boende

Socialjouren har fattat 106 beslut om skyddat boende, en stor ökning jämfört med 61 beslut förra året. Ökningen kommer att följas upp med stadsdelsförvaltningar under 2019 för att se vad det kan bero på.

Socialförvaltningen erbjuder två skyddade boenden. Kriscentrum för kvinnor och barn riktar sig till kvinnor med eller utan barn utsatta för våld i nära relation. Kruton är Socialförvaltningens skyddade boende för unga flickor utsatta för hedersrelaterat förtryck eller våld. En tydlig trend för båda verksamheterna är att placeringstiden har förkortats avsevärt jämfört med tidigare år. Andra skyddade boenden delar samma bild. Andelen placeringar från andra kommuner har också sjunkit.

Genomsnittlig boendetid (antal dagar)	2016	2017	2018
Kriscentrum	54	55	36
Kruton	78	83	47

Stadsdelsförvaltningarna uppger att de i högre utsträckning än tidigare arbetar med våldsutsatta familjer i hemmamiljö och i öppenvård, samt att många man placerar familjer i egna jourlägenheter.

Kruton flyttade under året till nya lokaler och utökade antalet platser från åtta till tio. Krutons skyddslägenheter, som kan ta emot både flickor och pojkar, har haft en god beläggning från halvårsskiftet och framåt. Beläggningen kommer att följas noggrant under året och arbetet med att informera stadsdelsförvaltningarna om verksamheterna intensifieras.

Origo

Under året har 187 nya ungdomar, varav 24 pojkar, sökt stöd från Origo i frågor om hedersrelaterat våld eller förtryck. Unga som har kontaktat verksamheten anonymt genom funktionen ”Fråga Origo” har ökat under 2018. Yrkesverksamma har erbjudits konsultation och vägledning i 436 nya ärenden, varav 17 % om pojkar och unga män. Det är främst

yrkesverksamma från socialtjänsten som har varit i kontakt med Origo kring enskilda ärenden. Drygt 3 500 personer har deltagit i verksamhetens utbildningar och föreläsningar under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel kvinnor som uppger att de är rustade för ett liv utan våld (KC)	89,47 %					90 %		VB 2018
Analys Svaret ges utifrån tio frågor i enkäten och om kvinnan lämnat ett positivt svar på minst åtta av dem bedöms det som att hon är rustad för ett liv utan våld. Av 38 respondenter har 34 lämnat positivt svar på minst åtta av tio frågor.								
 Andel unga utsatta för hedersrelaterat förtryck och/eller våld, som har kunskaper om sitt skyddsbehov (skyddat boende för unga).	92,31 %		92,31 %			90 %		VB 2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har i samverkan med idrottsförvaltningen spridit information till alla stadens beställarenheter om *Fritid för alla*. Idrottsförvaltningen har deltagit i nätverk för stadens handläggare inom funktionsnedsättning och barnhandläggare inom funktionsnedsättning.

Socialpsykiatri

Tillsammans med överförmyndarnämnden har förvaltningen tagit fram en utbildning för ställföreträdare som vill och är lämpade att ta sig an personer med en särskilt komplex problematik. Utbildningen genomförs i september av Riksförbundet för social och mental hälsa, RSMH.

Boendeplanen

I samarbete med stadsdelsförvaltningarna gör förvaltningen en boendeplan för utbyggnad av grupp- och servicebostäder som beviljas enligt LSS och SoL. Stadsdelsförvaltningarnas behov av bostad med särskild service idag och fem år framåt, om deras befintliga resurser samt eventuellt kommande projekt har redovisats i en rapport till nämnden.

När det gäller boendestöd visar funktionsinspektörernas granskning att det finns en efterfrågan om stöd på kvällar och helger samt att främst privata utförare möter upp kravet på att erbjuda stödet utanför kontorstid. Samma villkor ska gälla för privata och kommunala utförare inom valfriheten för boendestöd. Socialförvaltningen har ytterligare ett budgetuppdrag som utreder hur uppföljningen på individ- och verksamhetsnivå kan stärkas. Med en bättre uppföljningsmodell för kommunala utförare kan stödet utformas mer likartat över staden.

Förvaltningen har också kartlagt befintliga kompetenser och utbildningsnivåer inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Uppdraget i budget, att fastställa enhetliga kompetenskrav på *stödassistent* respektive *stödpedagog*, är efter beslut i socialnämnden överlämnat till kommunstyrelsen. Flytta till funk.

Gruppen för bedömning och förmedling

Under första halvåret år 2018 har 68 lägenheter enligt LSS kommit in, varav 27 är nyproduktion. Av dessa är 21 servicebostäder belägna i Norrmalm och Farsta och sex lägenheter i gruppboende i Hässelby-Vällingby. Samtliga lägenheter har förmedlats.

Under samma period har det kommit in, och förmedlats, 42 lägenheter enligt SoL, varav 13 gruppboende. Ett stödboende i Rimbo har under perioden anslutit sig till lagen om valfrihet, LOV, och enheten har förmedlat dessa åtta lägenheter.

Utökat boendestöd

Ett alternativ till boende i gruppboende/serviceboende, för personer som har egen bostad och behov av kontinuerligt personligt stöd, är utökat boendestöd över större delen av dygnet. Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri och funktionsnedsättning har uppdragsbeskrivningar tagits fram för insatser som omfattas av LOV. I november 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om att dessa gäller för stadens verksamheter i egen regi med mer flexibla öppettider. Utifrån de nya uppdragsbeskrivningarna kan den enskilde erbjudas boendestöd även på kvällar och helger.

Riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice

Kommunfullmäktige beslutade om nya riktlinjer för insatserna ledsagning och ledsagarservice i juni 2018. Riktlinjerna medför en mer flexibel användning av ledsagartimmarna samt en ny hantering av ersättning för ledsagares omkostnader. Vid införandet har informations- och dialogtillfällen genomförts för beställare och utförare. Den nya modellen kommer att utvärderas av socialförvaltningen under 2019.

Bedömning och förmedling av lägenheter inom SoL och LSS

Förvaltningen har uppdraget att, för stadens räkning, förmedla alla lägenheter inom SoL och LSS som ledigförklaras i stadsdelsförvaltningarna samt hälften av all nyproduktion. Syftet med en central förmedling är att den enskilde ska kunna välja i vilken stadsdel de vill bo samt att den som är i störst behov en bostad får erbjudandet. Under året har cirka 100 lägenheter (28 nyproducerade) enligt LSS förmedlats 165 gånger, då en del tackar nej till lägenheten. Ett skäl till att personer tackar nej är att hyran är för hög, den gruppen ser ut att öka. Av de förmedlade lägenheterna är 21 servicebostäder och sex lägenheter i gruppboende. Fler personer behöver bo i gruppboende och det är obalans i nyproduktionen.

Under året har 61 lägenheter, varav 19 gruppboende, enligt SoL kommit in för förmedling och dessa har förmedlats 143 gånger. De flesta som står i kö för bostad söker gruppboende och det har inte skett någon nyproduktion i staden på flera år. Ett stödboende i Rimbo har anslutit sig till LOV, ett välkommet tillskott. Den vanligaste anledningen till att man tackar nej är att handläggaren bedömer att brukaren inte är redo för insatsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna se över möjligheterna till att inarbeta	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
kostnaderna för persontransporter i den sk peng för daglig verksamhet			
Analys Socialnämnden har haft en kontaktperson utsedd som under året varit behjälplig i frågeställningar från SLK.			
  Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättning. Det ingår även att samarbeta med civilsamhällets aktörer	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett första steg i att utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättning har varit att sprida information om befintliga hälsofrämjande insatser. Socialförvaltningen har spridit information genom ett nyhetsbrev som gick ut till stadens beställarenheter där information om "Fritid för alla" lyftes. Vidare har representanter från idrottsförvaltningen deltagit vid tillämpningsnätverket för stadens handläggare där information gavs om vad vilka aktiviteter staden har att erbjuda målgruppen. Socialförvaltningen har förmedlat kontakt mellan stadens barnhandläggarnätverk inom funktionsnedsättning och idrottsförvaltningen. Idrottsförvaltningen medverkade på höstens dialogforum för utförare inom daglig verksamhet samt bostad med särskild service för vuxna där information gavs om appen "kul-i-stan" som ska lanseras i början av nästa år.			
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utveckla stadens arbete med brukarundersökningar för personer med funktionsnedsättning	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Inom uppdraget att utveckla stadens arbete med brukarundersökningar för personer med funktionsnedsättning har en enkät för gruppboendestäder respektive enkäten för serviceboendestäder genomförts med stöd av pict-o-stat. Pict-O-Stat är ett enkätverktyg som använder sig av Pictogramsymboler, fotografier och inspelat tal för att presentera och förtydliga frågeställningar och svarsalternativ för personer med olika former av kognitiv funktionsnedsättning. Målet är att fler enskilda brukare själva ska kunna delta i stadens brukarundersökningar med hjälp av stödverktyget och vid behov stöd av en oberoende person, så kallad frågeassistent. Socialförvaltningen och stadsledningskontoret har arrangerat informationsmöte om brukarundersökningen för kontaktpersonerna på stadsdelarna samt anordnat en utbildning för frågeassistenterna kring hur genomförandet går till. Brukarundersökningen genomfördes under september och oktober och resultatet presenterades vid dialogforumet för utförare inom bostad med särskild service som ägde rum i början av december.			
  Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna samordna planeringen av gruppboendestäder och serviceboendestäder. En årlig boendeplan ska tas fram av socialnämnden som underlag till kommunstyrelsen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialnämnden har uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna skapa en boendeplan för utbyggnad av grupp- och serviceboendestäder enligt LSS och SoL. Samtliga av stadens stadsdelsförvaltningar har fått inkomma med information om hur deras behov av bostad med särskild service ser ut idag och fem år framåt. De har besvarat en mängd olika frågor på individnivå samt lämnat information om vilka bostäder med särskild service som finns inom respektive stadsdelsförvaltning och vilka kommande projekt som planeras. Ett ärende till nämnd har utarbetats med förslag hur staden ska arbeta vidare med fråga och information om hur stadens organisation för boendeplaneringen ser ut. Resultatet visar att behovet av bostäder är större än nuvarande planer för utbyggnad både vad gäller LSS och SoL. Målet med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antalet placeringar utanför valfritetssystemet. En vägledning har också tagits fram för stadsförvaltningarna som ett stöd i planeringen av nya gruppboendestäder. Boendeplanen inom funktionsnedsättning ska i möjligaste mån följa äldreförvaltningens boendeplan för vård och omsorgsboenden och servicehus som genomförs årligen. Boendeplanerna tas fram regionvis.			

Nämndmål:

Stockholmare med funktionsnedsättning har tillgång till och kan på lika villkor delta i samhället

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategiskt arbete

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare och chefer inom funktionsnedsättning har stöd i sitt arbete. Brukarna erbjuds en likvärdig, tillgänglig, rättssäker, kunskapsbaserad verksamhet av god kvalitet.

Driftverksamhet

Brukare är nöjda med de insatser de fått enligt LSS. Förvaltningens insatser är efterfrågade och evidensbaserade.

Analys

LSS-kollo och korttidshemmen

Under året genomfördes 6 240 deltagardygn och totalt har beläggningen på alla gårdar legat på 97 %. Antalet flickor/kvinnor på LSS-kollo ökade 2018 medan antalet pojkar/män minskade något jämfört med förra året. Av de som svarat på brukarenkäten svarade samtliga att deras kollovistelse har varit bra eller mycket bra.

Ett fyrtiotal personer beviljades både sport- och påsklovskollo av LSS-handläggare på stadsdelsförvaltning, något som tidigare varit ovanligt. Inga sökande fick plats till båda loven, samtliga fick plats på antingen sport- eller påsklovskollo.

Många sökte påsklovskollo och fler deltagare än budgeterat fick placering. Några deltagare, som har personlig assistans, åkte till LSS-kollo utan egna personliga assistenter. Detta innebar ökade kostnader för verksamheten som var tvungna att anställa mer personal. För brukarens säkerhet och trygghet skall egna personliga assistenter följa med även till LSS-kollo.

Verksamheten på korttidshemmen har avlöpt enligt verksamhetsplan. Under sommaren var beläggningen, som vanligt, låg då många stödanvändare istället är på kollo.

Ledsagarservice

Stockholm stads ledsagarservice drivs på entreprenad. Ledsagarservice är ett kundval och får ersättning efter prestationer. Avtalet löpte ut den 31 maj i år och under våren genomfördes en ny upphandling av ledsagar- och avlösarservice. Det nya avtalet började gälla 1 juni 2018.

LSS-hälsan

LSS-hälsan ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården i de flesta grupp- och serviceboenden samt dagliga verksamheter enligt LSS i staden. LSS-hälsan arbetar för att

patienterna ska få tillgång till hälso- och sjukvård på lika villkor och med samma goda kvalitet över hela staden, samt med samma förutsättningar till god hälsoutveckling som befolkningen i övrigt. Under tiden januari - november träffade drygt 900 patienter hela eller delar av sitt team; arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast och sjuksköterska från LSS-hälsan. Målgruppens delaktighet är beroende av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet, och LSS-hälsan har undersökt hur verksamhetens tillgänglighet uppfattas. Enkäten var anonym och skickades ut till 196 grupp- och servicebostäder, varav 122 boendeenheter svarade. Hela 99,2 % av enheterna svarar att de träffat hela eller delar av teamet under de senaste tre månaderna, 15 % har daglig kontakt och 58 % har kontakt någon gång per vecka. Majoriteten av fritextsvaren är mycket positiva.

Ledsagarservice

Stockholm stads ledsagarservice drivs på entreprenad. Ledsagarservice är ett kundval och får ersättning efter prestationer. Avtalet löpte ut den 31 maj och under våren genomfördes en ny upphandling av ledsagar- och avlösarservice. Det nya avtalet började gälla 1 juni.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kvalitetssäkra IT-stöd utifrån funktionshinderbehov	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Personer som på olika sätt har kontakt med förvaltningens verksamheter ska känna att de har inflytande, kan lämna synpunkter och göra sin röst hörd. I ett evidensbaserat arbetssätt är brukarna och deras uppfattning och inflytande en viktig del vid sidan av forskning och beprövad erfarenhet. Förvaltningen har många former för det: brukarundersökningar, brukarråd, referensgrupper och system för att ta tillvara synpunkter och klagomål. Arbetet med att vidareutveckla formerna för och förenkla möjligheten till brukarinflytande pågår löpande.

Barn med funktionsnedsättning

Projektet *Digitalt kommunikationsstöd*, för att öka barns delaktighet i utredning och beslut med hjälp av digitala kommunikationshjälpmedel, avslutades vid årsskiftet. Resultat från projektet är ett metodstöd för barnhandläggare samt ändringar i DUR. Av de handläggare som deltog i utbildningen "Kommunikationsstöd i utrednings- och uppföljningssamtal med barn och unga med funktionsnedsättning" svarade majoriteten att de genom utbildningen fått stöd i sin yrkesroll. Ändringar i DUR-utredningsdel, som genomförts i syfte att stärka barnets delaktighet i utredningen, testas för närvarande av handläggarna.

Samordnad individuell plan, SIP, för barn och unga

Inom ramen för *Uppdrag psykisk hälsa* avseende barn och unga har förvaltningen finansierat åtta heltids SIP-samordnare. Alla barn och unga som är i behov av samordnat stöd från flera huvudmän ska kunna få en SIP upprättad. Målet är att skapa en förbättrad livssituation för det enskilda barnet och att det ska finnas hållbara strukturer för samverkan mellan kommun och

Region Stockholm kring barn och unga i behov av särskilt stöd.

All planering av SIP ska utgå från barnets eller den unges behov. Delaktighet från barnet och dess familj är avgörande för en framgångsrik planering. SIP-kollen är ett webbaserat utvärderingsverktyg som används för att få reda på vad den enskilde tycker om det samordnade stödet. Antalet ifyllda utvärderingar i SIP-kollen har ökat från nio st. år 2016 till 157 st. år 2018. Nöjdheten med upplevelsen av SIP-processen har ökat från 2,5 till 4,6 (av max 5) under samma period.

Under året har ytterligare tre stadsdelsförvaltningar anställt SIP-samordnare och samtliga lokala BUS-grupper har nu en samordnare knuten till sig. SIP-samordnarna bevakar samverkansarbetet i de lokala BUS-grupperna, förenklar och förbättrar arbetet med kvalitativa SIP-möten som en del i det enskilda barnets utveckling. SIP-samordnarna ansvarar även för löpande kompetensutveckling kring SIP i stadsdelsförvaltningarna och är en länk till andra förvaltningar och huvudmän för att sprida information. SIP-samordnarna har under året hållit i både interna och tvärprofessionella utbildningar.

I de stadsdelsförvaltningar som har en basmätning att jämföra med har antalet SIP för barn och unga ökat. Från och med 2019 går det att föra statistik i Paraplysystemet om SIP-möten. Det innebär att det enklare går att följa utvecklingen av SIP i staden.

Peer support

Arbetet med att stärka Peer support i staden fortsätter med Nationell samverkan för psykisk hälsa, NSPH. Förvaltningen bygger upp verksamhet och rutiner i samarbete med NSPH och i augusti fanns sex personer anställda som Peer support via NSPH; på förvaltningens verksamhet Bostad först, i stadsdelsförvaltningarna Östermalm och Hägersten-Liljeholmen samt i arbetsmarknadsförvaltningen. Ytterligare två personer är rekryterade väntar på att skriva avtal med NSPH. Socialförvaltningen fortsätter utvärderingsarbetet tillsammans med forskare från Centrum för evidensbaserade psykosociala studier, CEPI, och det ska vara klart under våren 2019.

Samarbete med brukarorganisationer

Samarbetet med brukarorganisationer har fortsatt under året bl.a. genom träffar där deltagarna har getts möjlighet att lyfta viktiga frågor som rör målgruppen. Brukarorganisationerna har t.ex. lämnat synpunkter om barn- och anhörigperspektiv och revideringen av riktlinjerna för DUR. Brukarorganisationerna har genom referensgruppen med brukare lämnat synpunkter på förarbetet till socialförvaltningens upphandling av missbruksvård. Som tidigare nämnts har också förvaltningens boende- och behandlingsenhet fortsatt med brukarskola samt en uppföljande brukarrevision på ett av stödboendena.

Rekrytering av uppdragstagare inom funktionsnedsättning

Enskilda ska ha möjlighet till att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd som ledsagare, avlösare, kontaktperson eller kontaktfamilj. Förvaltningen har gått igenom förutsättningarna för stadsdelsförvaltningarna att rekrytera och matcha kontaktpersoner, kontaktfamiljer och korttidsfamiljer utifrån den enskildes önskemål och behov. Ett sätt är att ha en gemensam väg in till staden för de som är intresserade av att bli uppdragstagare liksom gemensam och samordnad information/fortbildning och handledning/stöd.

Förvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, sett över möjligheterna att

begränsa anhörig- och objektanställningar inom ledsagarservice/ ledsagning och avlösarservice/ avlösning. Modellen färdigställs under 2019.

Nämndmål:

Vuxna och barn i nämndens verksamheter har möjlighet till inflytande och delaktighet.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vuxna och barn ges möjlighet att påverka insatsernas utformning och genomförande och deras synpunkter används i utvecklingen av verksamheten.

Stadsdelsförvaltningarnas och socialtjänstavdelningens medarbetare upplever att inflytande och delaktighet uppmärksammas i utbildningar, riktlinjer, program och projekt.

Analys

Målet bedöms kunna nås, se vidare analys under KF:s mål "Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen använder en mall som stöd vid planering och genom upphandlingsprocessen för att säkra att stadens upphandlingsprogram och tillämpningsanvisningar följs t.ex. rutiner för uppföljning. Mallen utgör också underlag vid utvärdering av upphandlingar.

Upphandlingsplanen, som bifogades verksamhetsplanen, följs och utöver den har följande upphandlingar påbörjats:

- Boende för nyanlända på hotell och vandrarhem, företrädesvis familjerum. Beräknas färdig under hösten 2018.
- Alkohol- och narkotikarådgivning (entreprenad). Beräknas färdig i december 2018.
- Insatser för barn, unga och familjer. Både dygnet-runt-insatser samt öppen vård. Beräknas färdig hösten 2019.
- Missbruk, insatser för vuxna. Beräknas färdig hösten 2019.

Hantverkstjänster, beräknas färdig våren 2019.

Avtalsuppföljningen följer planeringen. Av avtal som ingår i LOV kommer minst en tredjedel att följas upp under året.

Organisations- och föreningsstöd

Informationsträffar för alla som erhåller bidrag genom organisations- och föreningsutskottet har genomförts i syfte att underlätta inför ansökan om bidrag år 2019. Föreningarna har även

besvarat en enkät om processen och resultatet visar att föreningarna i huvudsak är nöjda med stödet från förvaltningen.

Vid ansökan till år 2019 har föreningarna fått redogöra för hur de arbetar med jämställdhet. Enheten har inte hunnit kartlägga eller utreda hur föreningsbidraget fördelar sig ur ett jämställdhetsperspektiv.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2017	Progn os helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	48 %					70 %	Tas fram av nämnd en	VB 2018
Analys Andelen elektroniska inköp uppgår 2018 till 48%, vilket är en förbättring jämfört med 2017. Förvaltningen har under hösten genomfört en särskilt anpassad utbildning till rekvisiter och informerat alla chefer om e-handel och inköpssystemet på chefsforum. Systemutnyttjandet har ökat successivt under hösten och för månaden december var utfallet 70%, vilket är en stor förbättring.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			44 %		85 %	85%	2018

Nämndmål:

Nämnden beaktar social och ekologisk hållbarhet, tillgänglighet och kvalitet i sina upphandlingar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämnden ställer sociala och miljömässiga krav i sina upphandlingar. Den offentligt finansierade verksamheten bedrivs med hög kvalitet och på ett långsiktigt hållbart sätt.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Intäkts- och kostnadsutveckling

	2017			2018		
Riktvärde 100,0%	Budget	Utfall	Förbrukn	Budget	Utfall	Förbrukn
Taxor och avgifter	-50,6	-50,3	99,4%	-51,0	-48,1	94,4%
Hysesintäkter	-24,2	-45,5	188,0%	-48,0	-54,5	113,4%
Bidrag, ersättningar	-185,6	-124,3	67,0%	-45,1	-107,0	237,5%
Försäljning	-284,9	-323,2	113,4%	-396,1	-289,8	73,2%
Övriga externa intäkter	-7,1	-7,3	103,8%	-7,5	-9,1	121,1%
Summa intäkter	-552,3	-550,5	99,7%	-547,7	-508,6	92,9%
Personalkostnader	696,0	671,8	96,5%	689,4	659,4	95,7%
Lokalkostnader	160,7	194,2	120,9%	183,0	204,9	111,9%
Ekonomiskt bistånd	174,3	101,3	58,1%	123,6	87,0	70,4%
Entreprenad, köp av verks, konsulter	314,4	284,4	90,5%	292,2	279,7	95,7%
Övriga kostnader	426,9	449,7	105,3%	457,9	442,7	96,7%
Summa kostnader	1 772,2	1 701,4	96,0%	1 746,1	1 673,6	95,8%
Netto	1 219,9	1 150,9	94,3%	1 198,4	1 165,1	97,2%

Nämndens intäkts- och kostnadsutveckling 2018 jämfört med 2017 beror främst på minskade intäkter och kostnader för ensamkommande flyktingbarn.

Intäkter

Nämndens intäkter har totalt minskat med 41,9 mnkr jämfört med föregående år.

Bidragsintäkter (-17,3 mnkr) och försäljningsintäkter (-33,4 mnkr) har minskat främst beroende på minskat antal boenden för ensamkommande flyktingbarn.

Övriga bidrag har ökat 2018 jämfört med 2017 till följd av erhållna medel ur sociala investeringsfonden, bland annat till Stockholm Järva, STIS (Stärkt tidigt stöd i samverkan), lässatsningen och Nya vägar Ersta vändpunkt.

Hysesintäkterna har ökat med 9,0 mnkr jämfört med 2017 och ökningen avser främst tillfälliga boenden för nyanlända.

Kostnader

Nämndens kostnader har totalt minskat med 27,8 mnkr jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna har minskat med 12,4 mnkr främst beroende på omstrukturering och minskat antal boenden för ensamkommande flyktingbarn. Samtidigt har lönekostnaderna ökat inom övriga verksamheter på grund av lönerevision och särskild lönesatsning för socialsekreterare.

Lokalkostnaderna har ökat med 10,7 mnkr vilket beror på hyresökningar generellt och ökade hyreskostnader för tillfälliga boenden för nyanlända.

Kostnaderna för försörjningsstöd har minskat med 14,3 mnkr och avser minskade kostnader inom Enheten för hemlösa, Intro Stockholm och Boutredningsenheten.

Kostnaderna för köp av verksamhet har minskat med 4,7 mnkr på grund av minskade vårdkostnader samt minskade entreprenadkostnader inom socialtjänstavdelningen.

Övriga kostnader har minskat med 7 mnkr beroende på minskade kostnader inom enheten för ensamkommande flyktingbarn.

Utfall och kommentar per verksamhetsområde

Verksamhetsområde, mnkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Resultat-överför.	Justeringar	Justerad avvikelse
Barn och ungdom	70,0	82,6	92,2	-9,6			-9,6
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	142,7	147,0	147,7	-0,8			-0,8
Hemlöshet och missbruk	266,9	271,6	273,1	-1,5			-1,5
Jour- och rådgivande verksamhet	189,7	212,4	172,4	40,0		-40,3	-0,3
Insatser mot våld i nära relationer	17,2	26,1	27,1	-0,9			-0,9
Strategi och utveckling	80,4	94,2	85,9	8,4			8,4
Övrig verksamhet	118,0	108,9	137,8	-29,0	0,7	28,5	0,3
Ledning och administration	45,7	50,2	48,7	1,5			1,5
Stöd till utomstående organisationer	216,9	196,4	198,7	-2,3			-2,3
Omstrukturering	3,4	9,0	7,1	1,9			1,9
Resultat före extraordinära intäkter	1 150,9	1 198,4	1 190,8	7,6	0,7	-11,8	-3,5
Extraordinära intäkter		0,0	-25,7	25,7			25,7
Nämnden totalt	1 150,9	1 198,4	1 165,1	33,3	0,7	-11,8	22,2

Nämndens nettoutfall för 2018 före extraordinära intäkter och efter resultatöverföringar och justeringar är ett underskott jämfört med budget på 3,5 mnkr.

Nämndens nettoutfall för 2018 efter extraordinära intäkter och justeringar är ett överskott med 22,2 mnkr. De extraordinära intäkterna uppgår till 25,7 mnkr och avser eftersläpande ersättning från Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn för hela staden för åren 2015-2017.

Justeringarna avser återredovisning av medel för nyanlända med 11,8 mnkr och disponerade medel ur Tillståndsenhetens resultatfond med 0,7 mnkr. Utfallet för nämndens kostnader för nyanlända är totalt 11,8 mnkr lägre än budget. Överskottet innebär att nämnden totalt återredovisar 11,8 mnkr till kommunstyrelsen.

De flesta av nämndens verksamheter redovisar ett utfall för 2018 som är i balans med budget. Flera verksamheter inom områdena barn- och ungdom samt hemlöshet och missbruk redovisar underskott mot budget på grund av omställning samt låg beläggning.

Förklaring till de större budgetavvikelserna redovisas per område.

Barn och ungdom -9,6 mnkr

Verksamhetsområdet barn och ungdom redovisar ett underskott mot budget med 9,6 mnkr. Boendena för ensamkommande barn redovisar ett underskott med 11,4 mnkr beroende på låg beläggning och omställningskostnader. Under hösten har HVB-platser i Älvsjö och platser på stödboende i Blackeberg avvecklats. Samtidigt har Rågsveds stödboende ökat antalet platser till HVB för att möta efterfrågan.

Akut- och korttidsboendet Giovannis redovisar underskott med 1,6 mnkr på grund av låg efterfrågan på akutplatser. Nämnden beslutade i november att avveckla Giovannis.

Resursteamet redovisar ett underskott mot budget med 0,4 mnkr. Underskottet beror på låg beläggning på jourhem på grund av minskad efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna.

Framtid Stockholm och förstärkningsteamet inom enheten för stöd och skydd redovisar överskott beroende på tillfälligt vakanta tjänster.

Verksamhet för personer med funktionsnedsättning -0,8 mnkr

Verksamhetsområdet för personer med funktionsnedsättning redovisar totalt ett underskott med 0,8 mnkr.

LSS-kollo redovisar ett underskott mot budget med 1,5 mnkr. Verksamheten har haft kostnader för tomgångshyror avseende fastigheten Storholmen året ut och deltagarantalet under sport- och påsklov har ökat jämfört med förra året vilket innebär ökade kostnader jämfört med budget. Den ökande andelen deltagare från Stockholm i LSS-kollo innebär att nämnden inte har de intäkter från andra kommuner som förutsatts i nämndens budgetram.

LSS-hälsan redovisar överskott mot budget med 0,9 mnkr vilket beror på lägre personalkostnader än budgeterat på grund av tillfälligt vakanta tjänster.

Hemlöshet och missbruk -1,5 mnkr

Verksamhetsområdet hemlöshet och missbruk redovisar ett underskott med 1,5 mnkr.

Enheten för hemlösa redovisar ett överskott med 1,9 mnkr vilket beror på lägre kostnader för försörjningsstöd än budgeterat och tillfälligt vakanta tjänster.

Boende- och behandlingsenheten redovisar underskott med 3,9 mnkr. Underskottet beror delvis på att 12 platser tillfälligt stängts vid Hamnvikshemmet på grund av renovering med anledning av fukt och mögel i lokalerna. Utöver Hamnvikshemmet redovisar flera enheter underskott på grund av låg beläggning under året.

Entreprenaden Skarpnäck Care redovisar underskott med 0,7 mnkr vilket beror på lägre beläggning än budgeterat på grund av lägre efterfrågan av platser från

stadsdelsförvaltningarna. Beläggningen har dock ökat successivt under hösten.

Till följd av den låga efterfrågan på akutplatser beslutade nämnden i samband med tertiärrapport 2 om avveckling av akutboendet Hammarbybacken. I november beslutade nämnden vidare om avveckling av stödboenden Ankaret, omställning av Krukis till stödboende samt flytt av Årsta akutboende till Ankarets lokaler.

Övriga enheter inom området redovisar mindre överskott.

Jour och rådgivande verksamhet -0,3 mnkr

Verksamhetsområdet jour och rådgivande verksamhet redovisar ett överskott med 40,0 mnkr före resultatöverföringar och justeringar och underskott med 0,3 mnkr efter resultatöverföringar och justeringar. Överskottet före justeringar beror främst på överskott för mottagandet av nyanlända (försörjningsstöd) och beskrivs vidare under rubriken *Återredovisning av medel för nyanlända* nedan.

Socialjouren redovisar ett överskott mot budget med 1,6 mnkr främst beroende på mindre kostnader för EU-medborgare och övriga akutkostnader än budgeterat samt lägre personalkostnader på grund av tillfälligt vakanta tjänster.

Inom familjerådgivningen (LOV) har samtalen ökat mer än budgeterat vilket innebär ett underskott mot budget med 0,6 mnkr. Antalet samtal har ökat med i snitt 3 procent under 2018 jämfört med 2017.

Familjerådgivningen i egen regi redovisar underskott mot budget med 1,1 mnkr. Underskottet beror på lägre intäkter på grund av färre samtal än budgeterat. Dessutom är personalkostnader samt kostnader för annonsering och utbildning högre än budgeterat.

Insatser mot våld i nära relationer -0,9 mnkr

Verksamhetsområdet insatser mot våld i nära relationer redovisar totalt ett underskott med 0,9 mnkr.

Kriscentrum för kvinnor och barn redovisar ett underskott mot budget med 2,1 mnkr. Beläggningen och därmed intäkterna är lägre än budgeterat. Andelen placeringar från andra kommuner har minskat under året.

Samtalsmottagningen redovisar ett överskott mot budgeterat anslag på 0,8 mnkr beroende på att verksamheten avvecklades vid halvårsskiftet 2018.

Strategi och utveckling +8,4 mnkr

Verksamhetsområdet strategi och utveckling redovisar ett överskott mot budget med 8,4 mnkr. Överskottet beror i huvudsak på att kostnaderna för FOU utredningar är lägre än budgeterat samt lägre kostnader än budgeterat för konsulter, statistiktjänster och kompetensutvecklingssatsningar liksom lägre lönekostnader än budgeterat utifrån rekryteringsbegränsningar.

Övrig verksamhet +0,3 mnkr

Verksamhetsområdet övrig verksamhet redovisar ett underskott med 29,0 mnkr före justeringar och överskott med 0,3 mnkr efter justeringar. Underskottet före justeringar beror främst på underskott avseende tillfälliga boenden för nyanlända och beskrivs vidare under rubriken *Återredovisning av medel för nyanlända* nedan.

Boutredningsenheten redovisar ett överskott mot budget med 0,3 mnkr beroende på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av tillfälligt vakanta tjänster. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har sjunkit under det sista tertialet vilket har förbättrat resultatet jämfört med höstens prognoser.

Ledning och administration +1,5 mnkr

Verksamhetsområdet ledning och administration redovisar ett överskott med 1,5 mnkr främst beroende på vakanta tjänster och lägre krisledningskostnader än budgeterat.

Stöd till utomstående organisationer -2,3 mnkr

Verksamhetsområdet stöd till utomstående organisationer redovisar ett underskott med 2,3 mnkr.

Stiftelsen Hotellhem i Stockholms (SHIS) kärnverksamhet har under 2018 haft en prestationsökning med 66 lägenheter och verksamheten har haft behov av nödvändig utveckling/uppgradering av stöd- och styrsystem. För detta ändamål fick SHIS 3,8 mnkr utöver budget.

Omstrukturering +1,9 mnkr

Nämndens budget för omstruktureringsskostnader och oförutsedda kostnader uppgår till 9,0 mnkr. Totalt har 7,1 mnkr använts för oförutsedda lokalkostnader samt kostnader till följd av avveckling och omstrukturering av boenden för ensamkommande barn och boenden inom boende- och behandlingsenheten.

Extraordinära intäkter +25,7 mnkr

Extraordinära intäkter på 25,7 mnkr avser eftersläpande ersättning från Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn för hela staden för åren 2015-2017

Återredovisning av medel för nyanlända

Kommunfullmäktiges budget för nyanlända för åren 2017 och 2018 har varit preliminär då kostnadsutvecklingen varit svår att bedöma.

I nämndens budget 2018 ingår 294 mnkr för olika insatser för mottagande av nyanlända, i huvudsak kostnader för försörjningsstöd och kostnader för tillfälliga boendelösningar. Utfallet för nämndens kostnader för nyanlända är totalt 11,8 mnkr lägre än budget. Mottagandet av nyanlända år 2018 blev något lägre än Migrationsverkets tidigare aviserade anvisning. Det har under året varit svårt att förutse kostnadsutvecklingen för nyanlända, främst beroende på osäkerhet om när modulhusen skulle bli klara för inflyttning vilket i sin tur påverkar kostnaderna för vandrarhem och försörjningsstöd. Det är också svårt att bedöma i vilken takt de nyanlända kommer ut i egen försörjning. En anpassning av driften till ett lägre mottagande av nyanlända påbörjades under hösten vilket också innebär lägre kostnader än budget.

Överskottet innebär att nämnden totalt återredovisar 11,8 mnkr till kommunstyrelsen. Återredovisningen syns i kolumnen justeringar i den ekonomiska tabellen ovan (+40,3 mnkr för försörjningsstöd till nyanlända och -28,5 för tillfälliga boenden för nyanlända).

Jämförelse utfall med lämnad prognos i tertialrapport 2

Utfallet efter justeringar för nämnden totalt är 19,8 mnkr bättre än prognosen som lämnats i samband med tertialrapport 2. Prognosavvikelsen beror på att kostnaderna för avveckling och

omställning av boenden för ensamkommande barn och boenden inom boende- och behandlingsenheten blivit lägre än prognostiserat. Förvaltningen har bättre än väntat kunnat hantera omställningskostnader för personal genom omplaceringar inom förvaltningen bland annat genom anställningsstopp. Det har samtidigt inneburit att vissa verksamheter haft tillfälligt vakanta tjänster. Den låga beläggningen inom områdena barn- och ungdom samt hemlöshet och missbruk har också förbättrats successivt under senare delen av året, vilket varit svårt att förutse.

Området strategi och utveckling visar ett förbättrat resultat om 5,0 mnkr i förhållande till tertialrapport 2. Det har kommit färre utredningsuppdrag än beräknat och prognosavvikelsen förklaras av lägre kostnader än prognostiserat för FOU utredningar, statistiktjänster och utbildningsinsatser som ej hunnits med eller blivit billigare än planerat. Lönekostnaderna har också blivit lägre än budgeterat till följd av rekryteringsbegränsningar.

Resultatenheter

Nämnden har en resultatenhet, Tillståndsenheten. Enheten visar 2018 ett underskott med 0,7 mnkr till följd av kostnader för investering i nytt verksamhetssystem. Tack vare tidigare års överskott har enheten medel avsatta i sin resultatfond och kommer att använda medel ur fonden för att täcka underskottet. Utgående medel i resultatfonden 2018 blir därmed 1,5 mnkr.

Investeringar

Nämnden har under året haft investeringsutgifter på 1,0 mnkr, vilket innebär ett överskott mot budget med 3,7 mnkr. Investeringsmedlen har används för inköp av möbler och inventarier i olika verksamheter.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Nämnden har inte sålt några anläggningstillgångar under året.

Verksamhetsprojekt (driftsprojekt)

Ombudgeteringar

Nämnden begär inga ombudgeteringar till 2019.

Medel för lokaländamål

Nämnden har inte beviljats särskilda medel för lokaländamål.

Analys av balansräkning

Nämndens tillgångar uppgår till 152,5,0 mnkr. Tillgångarna har minskat med 74,5 mnkr och beror främst på att Migrationsverket under 2018 betalat återstående ersättning för ensamkommande flyktingbarn för åren 2015-2017. Fordran mot Migrationsverket har minskat med 101 mnkr under 2018. Samtidigt har upplupna intäkter ökat till följd av uppbokade intäkter för sociala investeringar och kompetensutvecklingsmedel.

Nämndens skulder, exklusive eget kapital, uppgår till 127,5,0 mnkr vilket är en minskning

med 2,5 mnkr jämfört med föregående år. Leverantörsskulderna har minskat och upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat.

Övrigt

Kvalitetsarbete

Kvalitetsutveckling

Förvaltningens kvalitetsarbete grundar sig i Stadens program för kvalitetsutveckling och är integrerat med stadens styrsystem ILS. I styrsystemet planerar och följer förvaltningen upp verksamheten i enlighet med stadens anvisningar. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan upprättas också i ILS. Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att göra stadens styrning och program för kvalitetsutveckling känt i organisationen. Resultat, evidens och samarbete genomsyrar allt arbete, anvisningar och uppföljningar. Avdelningschefer har haft regelbunden uppföljning med enhetschefer, en del utifrån styrkort, och i samverkan med ekonomicontrollers. I samband med uppföljningsrapporter och verksamhetsplan ges stöd och utbildning i uppföljning, analys och i ILS-verktyget till enhetschefer och andra funktioner.

Socialförvaltningens arbete med att kartlägga och effektivisera processer tar sin utgångspunkt i att sätta nyttan för brukarna i centrum, samtidigt som effektiviseringar och förbättringar kan uppnås. Medarbetarna är involverade i arbetet med verksamhetsutveckling och uppmuntras att pröva nya arbetssätt. Goda exempel lyfts fram för att inspirera, t.ex. i samband med medarbetarmöten och medarbetardagar. Förvaltningens verksamheter uppmanas att delta i Kvalitetsutmärkelsen och anställda uppmanas att vara examinators.

Samverkan sker med universitet och högskolor, dels för att ta del av ny forskning, dels för att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen. Förvaltningen tar varje år emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning.

Stadens kvalitetsutmärkelse

Två verksamheter deltog i Kvalitetsutmärkelsen 2018; Eurenii Minne och Barnahus. Nio av förvaltningens medarbetare var examinators.

Goda exempel

Förvaltningen deltar i stadens kvalitetsutmärkelse och mäsas för goda exempel. Goda exempel fångas upp i förvaltningen i samband med verksamhetsuppföljningar och annan kontakt med verksamheter.

Innovationsprojekt

Synpunkter och klagomål

För att kunna rätta till fel och brister och utveckla och förbättra verksamheten har förvaltningen rutiner för att ta hand klagomål och synpunkter som når verksamheterna. Huvuddelen av de klagomål som förvaltningens verksamheter får handlar om inomhusmiljö, mat och måltider, långsam datauppkoppling samt om bemötande. Samtliga synpunkter hanteras direkt i verksamheterna och enligt de rutiner som finns. I de flesta fall handlar det om synpunkter och önskemål som verksamheterna kan tillmötesgå. T.ex. synpunkter på att det är för små portioner när det är något gott. Detta påtalades för matleverantören på kostmöte, och

har med framgång lett till att portionerna kommer att bli större från årsskiftet. När det gäller klagomål och synpunkter på bemötande återkopplas det omgående med berörd personal.

Under året har förvaltningen tagit emot synpunkter och klagomål avseende boende för nyanlända. Synpunkterna och klagomålen har i huvudsak rört missnöje med den egna boendesituationen, inomhusmiljön eller bemötande från personal. De flesta klagomålen har kommit från personer som bott i kollektiva boenden där de delat rum, liksom från familjer som tyckt att de varit trångbodda, i för små lägenheter. Synpunkterna och klagomålen har hanterats enligt rutin direkt i den aktuella verksamheten. Där brister har identifierats har åtgärder vidtagits där det varit möjligt. Förvaltningen har idag tillgång till fler bostäder, i och med modulhusen, och möjligheterna ökar till bättre lösningar.

Enheten för hemlösa har tagit emot ett tiotal klagomål på handläggning, svårigheter att nå socialsekreterare och bemötande från socialsekreterare. Berörda chefer har gått igenom klagomålen på handläggning, som visade sig vara korrekt och enligt gällande rutiner. Cheferna har återkopplat till de personer som klagat och i två fall ledde till byte av handläggare. Berörda socialsekreterare har också informerats om informationsskyldighet och tillgänglighetskrav.

Tre boenden för personer med missbruk/i hemlöshet har vid sammanlagt fem tillfällen tagit emot klagomål från grannar och närboende då det varit stökigt i anslutning till verksamheterna. Ett klagomål rörde personer som tagit sig in i trapphuset i grannfastigheten och använt droger. Verksamhetschef föreslog att ta upp frågan på husmöte med de boende men grannen avböjde. Ett klagomål handlade om att boende bor på förvaltningens verksamhet kastar fimpar, cigarettpaket och annat skräp över en mur, till grannarnas sida. Frågan har tagits upp på husmöte med de boende och personalen har plockat upp skräp, när det förekommit. När grannar och närboende klagat får de också rådet att kontakta polis när de tycker det är bråkigt och stökigt.

Två anhöriga har hört av sig efter sommarens LSS-kollon. Det ena klagomålet handlade om missnöje med personalens beslut, att en deltagare skulle avbryta kollovistelsen. Där konstaterades att personalen följt gällande rutiner och agerat korrekt. Det andra klagomålet rörde personalens kunskaper om olika funktionsnedsättningar och allergier. Där har utbildning och information givits för att avhjälpa bristerna.

Förvaltningens olika verksamheter får också många positiva synpunkter.

Lex Sarah

Förvaltningen har under år 2018 mottagit 15 rapporter om misstänkta missförhållanden enligt lex Sarah. Fyra rapporter har avskrivits innan utredning inletts då det rapporterade ej bedömts utgöra ett missförhållande inom ramen för lex Sarah. Sex rapporterade händelser har efter utredning bedömts utgöra missförhållanden inom ramen för lex Sarah. En rapporterad händelse har bedömts utgöra ett allvarligt missförhållande och anmälts till IVO. Fem rapporter har avskrivits efter färdigställd utredning då det rapporterade ej bedömts utgöra ett missförhållande inom ramen för lex Sarah. De missförhållanden som uppmärksammas och rapporteras till förvaltningen härstammar huvudsakligen från avvikelser kring rutiner, riktlinjer eller arbetssätt.

Tabell 1: Antal och typ av missförhållande som rapporterats

	BoU	Ek. B.	FH	Kv. Jour	Vux	Totalt:
Brister i bemötande					1	1
Brister i miljö, utrustning, teknik	1		5			6
Brister i rättssäkerhet		1			2	3
Brister i utförande av insats	1		1	1	2	5
Ekonomiska övergrepp						0
Fysiska övergrepp						0
Psykiska övergrepp						0
Sexuella övergrepp						0
Övrigt						0
Totalt:	2	1	6	1	5	15